

RAADSINFORMATIEBRIEF

Zaaknummer: 148919
Documentnummer: 148933

Datum: 15-02-2022

Portefeuille(s): Wonen / Sociaal Domein

Portefeuillehouder(s): P. Van Bergen

Contactpersoon: G. Nitrau

Tel.nr.: 916

Emailadres: g.nitrau@dronten.nl

Onderwerp *Rapport wonen met zorg*

Context

- ☐ Afdoening motie [naam / raadsvergadering d.d.]
- ☐ Afdoening toezegging [commissievergadering/raadsvergadering d.d.]
- ☐ Beantwoording raadsvragen
- ☒ Actuele bestuurlijke aangelegenheid
- ☐ Anders, [te weten...]

Korte samenvatting

In opdracht van de gemeente Dronten is in samenwerking met Oost Flevoland Woondiensten (OFW) en zorg- en welzijnsorganisaties uit Dronten een woon- en zorg onderzoek uitgevoerd. Het doel van dit onderzoek is geweest om zicht krijgen op de huidige en toekomstige vraag naar en het aanbod van passende (sociale huur-)woningen en andere benodigde woonvormen voor mensen met een (toekomstige) zorgvraag/hulpvraag in Dronten. Het ging hierbij zowel over de aantallen als de toegankelijkheid van de woningen/woonvormen voor de volgende doelgroepen: ouderen, verstandelijk beperkten, GGZ, kwetsbare jongeren en mensen die uitstromen uit de zorgdoelgroep naar regulier wonen.

In het rapport staan zowel kwantitatieve als kwalitatieve opgaven. Kwantitatief ligt er een opgave in de gemeente Dronten welke goed uitvoerbaar is. Voor de zorgdoelgroepen gaat het om een kleine opgave, terwijl deze voor de ouderen groter is. Voor veel van deze opgaven zijn er echter al plannen, of maken zij onderdeel uit van de reguliere woningmarkt.

Inhoudelijke boodschap

Ouderen, volwassenen én jongeren met een hulpvraag blijven steeds langer zelfstandig wonen. Dit vraagt om meer zorg en de juiste voorzieningen in de buurt. De gemeente Dronten, Oost Flevoland Woondiensten (OFW) en aanbieders van zorg en welzijn werken samen om ervoor te zorgen dat inwoners van de gemeente langer thuis of weer thuis kunnen wonen. Dit vraagt dus om nieuwe woonvormen en huisvestingsinitiatieven. Gemeente Dronten en OFW worden regelmatig gevraagd door zorginstellingen om mee te werken aan huisvestingsinitiatieven voor zorgdoelgroepen in Dronten. Omdat er onvoldoende zicht was op de behoefte aan wonen met zorg en criteria voor het meewerken aan dergelijke huisvestingsinitiatieven, hebben de samenwerkende partijen zich ingezet voor een actueel beeld van de huisvestingsopgave door middel van het onderzoek Wonen met Zorg.

Bijlage(n): Rapport Wonen met zorg (148921)

De Rede 1
8251 ER Dronten

Postbus 100
8250 AC Dronten

Telefoon
14 0321

www.dronten.nl

In het rapport is onderscheid gemaakt tussen vijf doelgroepen. Hieronder zijn de belangrijkste kwantitatieve en kwalitatieve opgaven per doelgroep benoemd. Daarnaast zijn er nog meer opgaven benoemd in het rapport. Kwantitatief ligt er een opgave voor de gemeente Dronten welke goed uitvoerbaar is. Voor de zorgdoelgroepen gaat het om een kleine opgave, terwijl deze voor de ouderen groter is. Voor veel van deze opgaven zijn er al plannen, of maken zij onderdeel uit van de reguliere markt. Het is daarom wel belangrijk om in de reguliere programmering hier rekening mee te houden.

Het is ook belangrijk om de relatie te leggen met de keuze hoe en met welke aantallen de gemeente Dronten zich wil ontwikkelen. Op het moment dat de gemeente Dronten een forse groei gaat doormaken, dan zullen ook de huisvestingsopgaven voor de zorgdoelgroepen stijgen. Dit biedt ook kansen. Als de gemeente Dronten besluit te groeien, dan kunnen de huidige en toekomstige huisvestingsopgaven voor de doelgroepen in dit rapport, opgenomen worden in de woningbouwplannen.

Ouderen

De belangrijkste kwantitatieve opgaven:

- De intramurale capaciteit voor mensen met een psychogeriatrische (PG) zorgvraag komt momenteel 60 plekken tekort. In 2025 loopt het tekort op naar 75 plekken en stijgt daarna tot 120 plekken in 2035.
- Voor mensen die afhankelijk zijn van 24-uurszorg bij somatische klachten (intramurale capaciteit somatische zorgvraag) bestaat er nu een tekort van 55 plekken. Dit tekort zal stijgen naar 65 plekken in 2025 en stijgt daarna tot 90 plekken in 2035.
- Voor mensen die behoefte hebben aan geclusterd wonen met zorg nabij bestaat er momenteel een tekort van 30 woningen. Geleidelijk stijgt het tekort naar 50 woningen in 2025 om daarna verder te stijgen naar 220 woningen in 2035. Het woonservicegebied Rond De Regenboog biedt momenteel een goed aanbod voor ouderen die geclusterd willen wonen met zorg nabij. Een groot gedeelte van de huidige vraag wordt opgevangen door dit initiatief van de gemeente, OFW en zorgaanbieder Coloriet.
- Voor ouderen die behoefte hebben aan geclusterd wonen zonder zorg bestaat een tekort van 100 woningen. Uiteindelijk ontstaat er een tekort van 290 woningen in 2035. De vraag naar dit type woning bestaat uit een woonwens en niet uit medische noodzaak. Wel zijn er medische voordelen te realiseren, door bijvoorbeeld in de toekomst gezamenlijk zorg in te kopen.

Huisvestingsopgave geschikt wonen ouderen

In 2035 zijn er ca. 6.400 65+ huishoudens waarvan er 5.400 in een reguliere woning zullen wonen. Dit zijn 2.300 huishoudens meer dan het huidige aantal levensloopgeschikte woningen (ca. 3.100) in de gemeente. Dit betekent uiteraard nog niet dat er 2.300 geschikte woningen moeten worden toegevoegd. Binnen de geschiktheidsanalyse gaan we uit van een maximale vraag namelijk; hoeveel 65+'ers wonen er in een niet geschikte woning? De resultaten van de geschiktheidsanalyse zijn vooral bedoeld om een overzicht te krijgen van de discrepanties per wijk op basis van de maximale vraag. Het schetst de kansen en risico's binnen de huidige gemeentelijke woningvoorraad. Niet iedere oudere heeft een aangepaste of geschikte woning nodig, omdat niet iedere oudere een beperking heeft. Ook speelt een factor als bereidheid tot verhuizen een belangrijke rol. De resultaten zijn dus niet direct te vertalen in een bouwopgave.

De belangrijkste kwalitatieve opgaven:

- Realiseer nieuwe woonvormen met gemeenschapszin

- Goede ondersteuning voor de mantelzorger
- Technologische kansen zoals domotica en wifinetwerken

Verstandelijk beperkten

De kwantitatieve opgaven:

We zien momenteel een tekort van 25 plekken aan geclusterd wonen voor VG. Dit tekort zal geleidelijk veranderen in een overschot van 20 plekken in 2035. Een mogelijke verklaring van het tekort is dat een gedeelte van de verstandelijk beperkten in de Wlz-zorg een pgb heeft. Deze groep kan zowel thuis als bij een kleinere zorgaanbieder wonen. Aangezien niet alle kleinere zorgaanbieders gegevens hebben aangeleverd, is het niet mogelijk om hun aanbod in de analyse te verwerken.

Vraag en aanbod voor het gespikkeld wonen VG zijn momenteel in onbalans met een tekort van 10 plekken en dat zal in 2035 hetzelfde zijn.

De belangrijkste kwalitatieve opgaven:

- Kleinschalig uitbreiden en behouden van bestaand vastgoed
- Diverse zorgvraag vraagt om doorstroming en flexibel bouwen
- Gemengd wonen kan een optie zijn voor een deel van deze doelgroep
- Cliënten bewustmaken van zelfstandig wonen
- Zorgdragen voor de randvoorwaarden van extramuralisering

GGZ

De kwantitatieve opgaven:

Wij voorzien een tekort van 30 woningen in de komende 25 jaar voor mensen met een behoefte aan Beschermd Wonen. In de komende jaren zal er een jaarlijkse uitstroom plaatsvinden uit het Beschermd Wonen van circa 5 tot 10 mensen op de woningmarkt, verdeeld over zelfstandig wonen en zelfstandig begeleid wonen. Dit zorgt voor eenzelfde vraag naar huurwoningen tot kwaliteitskortingsgrens. De jaarlijkse uitstroom zal dit jaar naar verwachting gaan stijgen tot 25 mensen.

Voor de Maatschappelijke Opvang geldt dat het aanwezige aanbod voor nu genoeg plekken biedt om in de algehele vraag te voorzien. Dit concluderen wij op basis van het gebrek aan wachtlijsten en de ruimte die op dit moment bestaat om met het huidige aanbod te voorzien in een bovenlokale vraag.

De belangrijkste kwalitatieve opgaven:

- Tussenvormen realiseren met flexibel op- en afschaalbare zorg
- Inzetten op meer regionale spreiding van (uitstroom) BW
- Spreiding uitstroom & zachte landing in de wijk

Kwetsbare jongeren

De kwantitatieve opgaven:

Circa 10 kwetsbare jongeren stromen jaarlijks uit en hebben behoefte aan begeleid wonen (bijvoorbeeld kamertraining of gezinshuis). Om in de vraag naar passende woonvormen te voorzien, zal het huidige aanbod van 10 woonplekken met begeleiding in stand gehouden moeten worden. In 2035 verwachten wij een stabiele behoefte van circa 10 plekken aangezien het aantal jongeren onder de 18 langzaam daalt.

De belangrijkste kwalitatieve opgaven:

- Kamertrainingsplekken en gezamenlijke 'pot' van corporatie, zorgaanbieders en de gemeente.
- Doorstroming na de Jeugdhulp. Het strekt tot aanbeveling om als experiment een

gemengd, sociaal en doorstromingsgericht woon-werkconcept te realiseren waarbij toezicht wordt gehouden.

- Ketensamenwerking verbeteren

Uitstroom naar regulier wonen

De kwalitatieve opgaven:

- De ongelijke verdeling van de goedkope voorraad over de deelgebieden brengt het risico met zich mee dat kwetsbare groepen onevenredig vaak terecht komen in de wijken waar veel sociale huurwoningen aanwezig zijn. Let daarom op de spreiding van deze doelgroepen om sociale inclusie te waarborgen.

Relatie Woonvisie

Ook in de Woonvisie van de gemeente Dronten is aandacht besteed aan de doelgroep senioren en de zorgdoelgroepen. De resultaten en aanbevelingen in het rapport Wonen met zorg, sluiten aan op wat er in de Woonvisie staat en laten een actueel beeld zien. Zo is er op het gebied van senioren aandacht voor bijvoorbeeld doorstroming, mantelzorgers en een focus op betaalbare passende woningen in beide stukken. Als het gaat om de zorgdoelgroepen, dan wordt er in het rapport Wonen met zorg dieper ingegaan op de kwantitatieve en kwalitatieve opgaven van deze doelgroepen. In het eerste kwartaal van 2022 zal de Woonvisie worden geëvalueerd. Vervolgens zal de nieuwe Woonvisie een bouwsteen zijn van de Integrale omgevingsvisie van Dronten. De doelgroepen die in het rapport Wonen met zorg zijn behandeld, maken onderdeel uit van zowel de nieuwe Woonvisie als de strategie en de themaplannen van het sociaal domein.

Vervolg:

- OFW, gemeente en stakeholders gaan in projectengroepen per doelgroep aan de slag met de resultaten en aanbevelingen uit het rapport;
- Het rapport Wonen met zorg zal gebruikt gaan worden als leidraad bij het beoordelen van nieuwe zorginitiatieven;
- Het rapport Wonen met zorg zal als onderlegger dienen bij het maken van toekomstige beleidsvisies.

Financiële consequenties

n.v.t.

Vervolg

n.v.t.

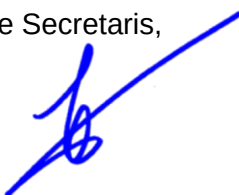
Bijlagen

Rapport Wonen met zorg.

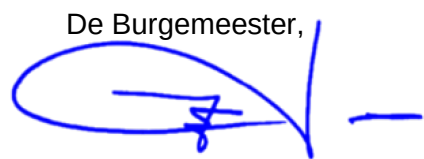
Bijlage(n) bij deze raadsinformatiebrief:

1. Rapport Wonen met zorg (148921)

De Secretaris,

De Burgemeester,

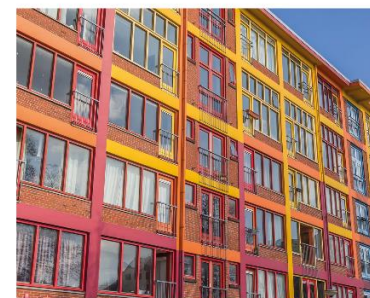

Onderzoek 'Wonen met Zorg'

Gemeente Dronten

November 2021

Definitief

DATUM	November 2021
TITEL	Onderzoek 'Wonen met Zorg'
ONDERTITEL	Huisvestingsopgave wonen en zorg
OPDRACHTGEVER	Gemeente Dronten
AUTEUR(S)	Martin Bleijenburg Stefan Venema Wouter de Vries
PROJECTNUMMER	303.102
STATUS	Definitief

Inhoud

1. Inleiding	4		
1.1 Onderzoek Wonen met Zorg	4		
1.2 Verantwoording	4		
1.3 Afbakening	5		
1.4 Zorg en ondersteuning	6		
1.5 Leeswijzer	6		
2. Managementsamenvatting	7		
2.1 Kwantitatieve opgaven	7		
2.2 Kwalitatieve en beleidsopgaven	9		
3. Ouderen	13		
3.1 Wensbeelden	13		
3.2 Ontwikkeling van de vraag naar wonen met zorg	16		
3.3 Verdiepende analyses	20		
3.5 De huisvestingsopgave: match tussen vraag en aanbod	31		
3.6 Beleidsopgaven ouderen	33		
4. Verstandelijk beperkten (VG)	35		
4.1 Woonwensen en woonvormen	35		
4.2 Woonvraag van verstandelijk beperkten	37		
4.3 De huisvestingsopgave: match tussen vraag en aanbod	39		
4.4 Beleidsopgaven VG	41		
5. Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ)	43		
5.1 Woonwensen en woonvormen	43		
5.2 Vraag naar Beschermd Wonen (BW)	45		
5.3 Vraag naar klinische GGZ	47		
		5.4 Vraag naar Maatschappelijke Opvang	48
		5.5 Uitstroom uit BW	49
		5.4 Huisvestingsopgave	51
		5.6 Beleidsopgaven	53
		6. Kwetsbare jongeren	54
		6.1 Woonwensen en woonvormen	54
		6.2 De groep kwetsbare jongeren	54
		6.3 Uitstroom	56
		6.4 Huisvestingsopgave	57
		6.5 Beleidsopgaven	57
		7. Uitstroommogelijkheden op de reguliere woningmarkt	59
		7.1 Geschikte corporatiewoningen	59
		7.2 Mutaties	62
		7.3 Druk op de sociale huur	62
		7.4 Beleidsopgave uitstroommogelijkheden	63
		Bijlage 1: Aanbodoverzicht	64
		Bijlage 2: De Doorzonscan	68
		Bijlage 3: Afkortingen en begrippen	69
		Bijlage 4: Organisatie en bekostiging van langdurige zorg	71
		Bijlage 5: Zorggebruik	73
		Bijlage 6: Verwerking trends en aannames ouderenzorg & VG	74

1. Inleiding

Ouderen, volwassenen én jongeren met een hulpvraag blijven steeds langer zelfstandig wonen. Vaak is dan ook meer zorg nodig en de juiste voorzieningen in de buurt. De gemeente Dronten, Oost Flevoland Woondiensten (OFW) en aanbieders van zorg en welzijn werken samen om ervoor te zorgen dat inwoners van de gemeente langer thuis, of weer thuis kunnen wonen. Ondanks de goede samenwerkingsrelaties is er nog onvoldoende zicht op de behoefte aan wonen met zorg. Gemeente Dronten en OFW worden regelmatig gevraagd door zorginstellingen om mee te werken aan huisvestingsinitiatieven voor zorgdoelgroepen in Dronten. Er is behoefte aan het opstellen van criteria voor het meewerken aan dergelijke huisvestingsinitiatieven. Vanuit dit samenwerkingsverband zetten partijen zich onder andere in voor een actueel beeld van de huisvestingsopgave door middel van het onderzoek Wonen met Zorg.

1.1 Onderzoek Wonen met Zorg

Het doel van dit onderzoek is zicht krijgen op de huidige en toekomstige vraag naar en het aanbod van passende (sociale huur-)woningen en andere benodigde woonvormen voor mensen met een (toekomstige) zorgvraag/hulpvraag in Dronten. Het gaat hierbij zowel over de aantallen als de toegankelijkheid van de woningen/woonvormen. De resultaten van dit onderzoek vormen aanleiding voor de volgende stap in het samenwerkingsproces om de huisvestingsopgave voor wonen met zorg te realiseren.

De onderzoeksvragen daarbij zijn:

- Welke gevolgen heeft de doordecentralisatie van de Wmo (Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang) en de ambulantisering in de GGZ op

de behoefte aan 24 uursvoorzieningen Wmo en sociale huur woningen met zorg (uitstroom uit de 24uursvoorzieningen)?

- Wat is de ontwikkeling van de doelgroepen als gevolg van demografische ontwikkelingen (op basis van de gemeentelijke bevolkingsprognoses), maatschappelijke trends en beleidsontwikkelingen tot 2040, voor zover relevant op kernniveau?
- Wat is het huidige aanbod van woningen en woonvormen voor deze doelgroepen?
- Welke mogelijke knelpunten zijn er in de match van vraag en aanbod aan passende woningen nu en op langere termijn (2025, 2030, 2035) en welke aanvullende maatregelen zijn nodig om hier in te voorzien?

1.2 Verantwoording

Op basis van gegevens over het huidige zorggebruik van verschillende doelgroepen en demografische gegevens is een eerste prognose opgesteld van de toekomstige vraag naar verschillende vormen van wonen met zorg en van de jaarlijkse vraag naar woonruimte voor mensen die uitstromen uit een zorginstelling. In heisessies met zorgaanbieders, gemeente en OFW zijn trends en ontwikkelingen besproken die volgens deze partijen van invloed zullen zijn op de lokale vraag naar woonvormen. Het gaat dan om de gevolgen van nieuw beleid, maar bijvoorbeeld ook om technologische ontwikkelingen en de ontwikkeling van nieuwe woonconcepten. De opbrengst van deze bijeenkomsten is gebruikt om de prognoses nader uit te werken tot scenario's die aansluiten bij de lokale praktijk.

Dit onderzoek is uitgevoerd met inzet van zorgaanbieders, gemeente, corporatie en zorgkantoor. De voorlopige resultaten zijn voorgelegd aan en besproken met een klankbordgroep van betrokken partijen. We kunnen dan ook stellen dat de resultaten breed gedragen worden in het netwerk.

Mogelijkheid tot groei in toekomst

Momenteel staat Dronten op een kruispunt. Zowel vanuit de motie Koerhuis¹, als vanuit de Regio Zwolle, ligt er de vraag of Dronten wil groeien. De gemeente Dronten wil samen met haar stakeholders en de inwoners de komende periode bepalen of zij wil groeien en met wat voor aantallen. Dit kan betekenen dat Dronten een flinke groei gaat doormaken. Evenredig hieraan zal ook de vraag naar woningen voor de doelgroepen toenemen. Omdat er nu nog geen keuzes zijn gemaakt en er daardoor niet duidelijk is of en hoe Dronten groeit, is deze mogelijke ontwikkeling niet meegenomen in dit onderzoek.

1.3 Afbakening

Wij richten ons in dit onderzoek op de specifieke woonbehoefte van mensen met een (toekomstige) zorgvraag. We hebben het daarbij voornamelijk over mensen met een relatief zware zorgvraag die leidt tot een specifieke woonbehoefte. Omtrent de ouderenzorg worden ook mensen met een toekomstige zorgvraag of met een behoefte aan ondersteuning en sociale interactie meegenomen in het onderzoek. Bij het bepalen van de vraag naar plekken voor zorg met verblijf gaat het veelal om mensen met een indicatie voor Wlz-zorg². We beschrijven, waar mogelijk op basis van de beschikbare gegevens, ook de vraag van mensen die zorg of ondersteuning vanuit de Wmo, en/of Zvw krijgen en een specifieke woonvraag hebben die samenhangt met hun zorgbehoefte.

De focus ligt in dit onderzoek op de *woonvraag* die samenhangt met die behoefte aan zorg en ondersteuning. Om die reden hanteren we in dit rapport niet het in de zorgwereld gebruikelijke onderscheid tussen intramurale en

extramurale zorg. Dit onderscheid zegt immers vooral iets over de financiering van de zorg en niet zozeer over de verschijningsvorm van het vastgoed. Wij richten ons op de verschijningsvormen van het wonen: *geclusterde woonvormen* en *regulier wonen*. Mensen met een zware zorgvraag wonen meestal in een geclusterde woonvorm, maar het is soms ook mogelijk in een reguliere woning intensieve zorg te ontvangen. Andersom komt het bij ouderen voor dat mensen *zonder* zware zorgvraag er toch voor kiezen in een geclusterde woonvorm te gaan wonen (bijvoorbeeld een serviceflat). Bij een aantal doelgroepen hanteren we ook de term ‘gespikkeld wonen’. Dit zijn reguliere, niet-geclusterde woningen die liggen in de nabijheid van een woonvorm waarvandaan zorg en begeleiding wordt geboden.

Doelgroepen

We spreken in dit rapport over ‘doelgroepen’, zoals ouderen, mensen met een verstandelijke beperking of jeugdigen. In de praktijk blijkt de grens tussen deze doelgroepen niet altijd zo scherp te trekken als deze termen suggereren. Een jongere die wordt opgevangen in een Jeugdhulpinstelling heeft soms ook een (licht) verstandelijke beperking, een bewoner van een Beschermd Wonen instelling (GGZ) soms ook. Bij het opstellen van prognoses hebben we informatie over de huidige indicaties als uitgangspunt genomen en dus aparte ramingen gemaakt per ‘doelgroep’. Voor de huisvestingsopgave is het echter van belang ook doelgroepoverstijgend te kijken en aandacht te hebben voor de mogelijkheden die er zijn mensen vanuit verschillende financieringsregimes samen te huisvesten.

¹ De Motie Koerhuis betreft de motie van Tweede-Kamerlid Daniel Koerhuis die de regering oproept om met de betreffende gemeenten in gesprek te gaan over een woondeal Zwolle-Deventer.

² Wet Langdurige Zorg. Zie bijlage 2 voor een lijst met afkortingen, begrippen en definities. Bijlage 3 biedt een nadere toelichting op de inrichting van het Nederlandse zorgbestel.

1.4 Zorg en ondersteuning

Het is belangrijk dat zorgbehoevende inwoners van de gemeente Dronten (de doelgroepen van dit onderzoek) gebruik kunnen maken van de algemene voorzieningen/welzijnsvoorzieningen. Tevens moeten ze zich thuis voelen in de samenleving en voldoende hulp ontvangen om hen te ondersteunen bij het verminderen van problemen op alle levensgebieden om hun situatie te stabiliseren. Soms hebben inwoners geen inzicht in hun eigen situatie, zorgen zij voor overlast, weigeren of mijden de zorg. In dat soort situaties is het van belang dat er bemoeizorg is in het belang van de gezondheid van de betreffende inwoner alsook het belang van de omgeving zoals de naaste burens.

De behoefte aan zorg en ondersteuning voor inwoners met een vaak levenslange 24/7 zorgvraag is verzekerde zorg die wordt geregeld via het Zorgkantoor en betaald door de WLZ. Wijkverpleging in de thuissituatie is eveneens verzekerde zorg die wordt betaald door de ZVW. GGZhulp aan volwassenen is ook verzekerde zorg op grond van de ZVW. Jeugdhulp, JeugdGGZ, hulp bij het opvoeden en opgroeien in de thuissituatie of in een instelling wordt geregeld via de gidsen van Gemeente Dronten en wordt betaald door de gemeente op grond van de wet op de Jeugdhulp. Zorg en ondersteuning aan volwassen inwoners met als doel hen te helpen bij hun zelfredzaamheid en zelfstandig functioneren wordt eveneens geregeld via de gidsen en betaald door de gemeente op grond van de Wmo. Zorg en ondersteuning aan volwassen inwoners met psychiatrische/ psychosociale problemen wordt geregeld en betaald door de centrumgemeente Almere en/of gemeente Dronten. Tijdelijke hulp aan inwoners die dak- en thuisloos raken wordt geregeld via centrum gemeente Almere in nauwe samenwerking met gemeente Dronten. Deze hulp is kortdurend en wordt daarna overgedragen aan gemeente Dronten. Het is de taak van de gemeente en de zorgverzekeraar om samen er voor te zorgen dat inwoners voldoende hulp ontvangen.

1.5 Leeswijzer

Dit rapport begint met een samenvatting van de belangrijkste bevindingen: de verhouding tussen vraag en aanbod van woningen voor verschillende zorgdoelgroepen en een aantal aanbevelingen voor het vervolg. In de volgende hoofdstukken (3 tot en met 7) behandelen we steeds de verwachte vraagontwikkeling van één of twee doelgroepen, om af te sluiten met de mogelijkheden tot uitstroom op de reguliere markt:

- Hoofdstuk 3. Ouderen
- Hoofdstuk 4. Verstandelijk beperkten (VG)
- Hoofdstuk 5. Beschermd Wonen (BW)
- Hoofdstuk 6. Kwetsbare jongeren
- Hoofdstuk 7. Uitstroommogelijkheden op de reguliere markt

In de bijlagen geven we relevante achtergrondinformatie over het huidige aanbod per doelgroep (bijlage 1), de doorzonscan (bijlage 2), gebruikte afkortingen en definities (bijlage 3), de organisatie en bekostiging van de zorg in Nederland inclusief uitleg over de gehanteerde zorgindicaties (bijlage 4) en historische gegevens over het zorggebruik in Dronten per doelgroep (bijlage 5). Bijlage 6 bevat een overzicht van de aannames die zijn opgesteld tijdens de heisessies en gebruikt zijn als basis voor de vraagprognoses ouderenzorg, VG, BW, GGZ en Jeugd.

2. Managementsamenvatting

In dit onderzoek is gekeken hoe de (verwachte) vraag naar wonen met zorg zich verhoudt tot het huidige aanbod voor verschillende zorgdoelgroepen. In dit hoofdstuk vatten we de huisvestingsopgave kort samen. Eerst geven we een totaaloverzicht van de kwantitatieve opgaven voor alle doelgroepen. Vervolgens geven we de kwalitatieve en beleidsopgaven per doelgroep.

2.1 Kwantitatieve opgaven

Confrontatie vraag en aanbod per doelgroep

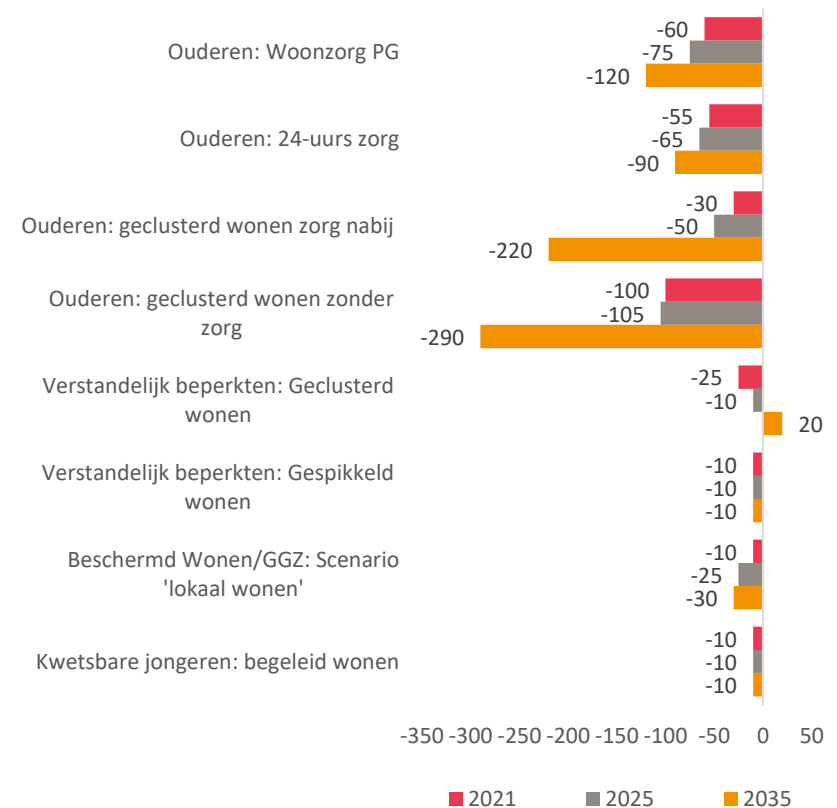
In de volgende figuur staat het totaaloverzicht van de balans tussen vraag en aanbod voor de te onderscheiden doelgroepen. Hieronder volgt een beknopte toelichting van de huisvestingsopgave per doelgroep en woonvorm.

In de ouderenzorg zullen - deels op termijn - tekorten gaan ontstaan voor de meeste woonvormen:

- De intramurale capaciteit voor mensen met een psychogeriatrische (PG) zorgvraag komt momenteel 60 plekken tekort. **In 2025 loopt het tekort op naar 75 plekken en stijgt daarna tot 120 plekken in 2035.**
- Voor mensen die afhankelijk zijn van 24-uurszorg bij somatische klachten (intramurale capaciteit somatische zorgvraag) bestaat er nu een tekort van 55 plekken. **Dit tekort zal stijgen naar 65 plekken in 2025 en stijgt daarna tot 90 plekken in 2035.**
- Voor mensen die behoefte hebben aan geclusterd wonen met zorg nabij (voor definitie zie bijlage 3 & 7) bestaat er momenteel een tekort van 30 woningen. **Geleidelijk stijgt het tekort naar 50 woningen in 2025 om daarna verder te stijgen naar 220 woningen in 2035.** Het woonservicegebied Rond De Regenboog biedt momenteel een goed aanbod voor ouderen die geclusterd willen wonen met zorg nabij. Een

groot gedeelte van de huidige vraag wordt opgevangen door dit initiatief van de gemeente, OFW en zorgaanbieder Coloriet.

Figuur 2.1: Huisvestingsopgave gemeente Dronten

Bron: Woonzorgweter, Companen.

- Voor ouderen die behoefte hebben aan geclusterd wonen zonder zorg (voor definitie zie bijlage 3 & 7) bestaat **een tekort van 100 woningen**. Het is onduidelijk of dit direct te vertalen is in een bouwopgave voor geclusterde wooncomplexen in Dronten. Een deel van de bestaande voorraad wordt momenteel wellicht (onbewust) bewoond door ouderen zonder expliciete voorkeur voor geclusterd wonen die ook in het reguliere segment terecht zouden kunnen. Daarnaast is het onduidelijk in welke mate deze woningen geschikt zijn voor mensen met een (oplopende) zorgvraag. Tot slot wordt een gedeelte van deze woningen bewoond door ouderen onder de 65, aangezien een gedeelte van de seniorlabel woningen ook toegankelijk zijn voor mensen van 55 jaar en ouder. **Uiteindelijk ontstaat er een tekort van 290 woningen in 2035.**
- Bovenstaande woonvormen voorzien kwantitatief niet in de huidige vraag, het tekort zal na verloop van tijd verder oplopen. De woonwensen en zorgbehoefte van bewoners zijn in de laatste jaren veranderd, waardoor het mogelijk is dat enkele van de bestaande complexen qua ligging, verschijningsvorm en indeling **onvoldoende ingericht zijn op de woonwensen van ouderen die geclusterd willen wonen in een vernieuwend woonconcept zoals gemengd wonen.**
- Het verdient aanbeveling dat zorgaanbieders en vastgoedeigenaren nagaan welke gebouwen eenvoudig kunnen worden ingezet en/of getransformeerd om te voorzien in de behoefte voor mensen die interesse hebben in wonen met zorg nabij of 24-uurszorg.
- De bovenstaande balansen betreffen de totale behoefte aan woonvormen: koop, sociale huur en particuliere huur. Het aanpakken van tekorten is dan ook een gedeelde verantwoordelijkheid. Een nadere uitsplitsing voor tekorten binnen de sociale huur staat in paragraaf 3.3.

Huisvestingsopgave geschikt wonen

In 2035 zijn er **ca. 6.400 65+ huishoudens waarvan er 5.400 in een reguliere woning zullen wonen. Dit zijn 2.300 huishoudens meer** dan het huidige aantal levensloopgeschikte woningen (ca. 3.100) in de gemeente. Dit betekent uiteraard nog niet dat er 2.300 geschikte woningen moeten worden toegevoegd. De praktijk laat immers zien dat niet ieder 65+ huishouden ook daadwerkelijk wil of zal gaan wonen in een geschikte woning:

- De grootste opgave ligt daarbij in de koopsector. Momenteel wonen ruim 2.800 ouderen in een koopwoning. Dat is meer dan het huidige circa 2.300 geschikte koopwoningen, **en zorgt voor een tekort van 500 woningen.**
- Ook in de sociale huursector is een opgave, er is een tekort van 440 geschikte corporatie woningen. **In het kader van geschiktheid ligt er een transformatie- of nieuwbouw-opgave voor OFW.** Nieuwbouwplannen van OFW zoals het Palet en appartementencomplex Lijzijde sluiten aan op deze vraag.
- In het totaal is van ruim 15.790 woningen de geschiktheid geanalyseerd. Op dit moment is 20% van de totale woningvoorraad in Dronten al 'geschikt' (ruim 3.100 woningen) en nog eens 54% van de woningen 'geschikt te maken' (ongeveer 8.600 woningen). In heel Dronten zal in 2035 het aandeel 65-plussers het aanbod geschikte woningen overtreffen (35% van de huishoudens is 65+ tegenover 20% van de woningvoorraad die geschikt is). **In alle kernen ligt dus ook een transformatieopgave.**
- Binnen de geschiktheidsanalyse gaan we uit van een **maximale vraag** namelijk; **hoeveel 65+'ers wonen er in een niet geschikte woning?** De resultaten van de geschiktheidsanalyse zijn vooral bedoeld om een overzicht te krijgen van de discrepanties per wijk op basis van de maximale vraag. Het schetst de kansen en risico's binnen de huidige gemeentelijke woningvoorraad. Niet iedere oudere heeft een aangepaste of geschikte woning nodig, omdat niet iedere oudere een beperking heeft. Ook speelt

een factor als verhuisgeneigdheid een belangrijke rol. **De resultaten zijn dus niet direct te vertalen in een bouwopgave.**

Voor de meeste andere sectoren verwachten wij eveneens ontwikkelingen in de vraag. Afhankelijk van de scenario's en doelgroep zullen hier tekorten of overschotten gaan ontstaan:

- We zien momenteel een tekort van 25 plekken aan geclusterd wonen voor VG. **Dit tekort zal geleidelijk veranderen in een overschot van 20 plekken in 2035.** Een mogelijke verklaring van het tekort is dat een gedeelte van de verstandelijk beperkten in de Wlz-zorg een pgb heeft. Deze groep kan zowel thuis als bij een kleinere zorgaanbieder wonen. Aangezien niet alle kleinere zorgaanbieders gegevens hebben aangeleverd is het niet mogelijk om hun aanbod in de analyse te verwerken.
- Vraag en aanbod voor het gespikkeld wonen VG zijn momenteel in onbalans met **een tekort van 10 plekken en blijft gelijk op 10 plekken in 2035.**
- Wij **voorzien een tekort van 30 woningen in de komende 25 jaar** voor mensen met een behoefte aan Beschermd Wonen. In de komende jaren zal er een jaarlijkse uitstroom plaatsvinden uit het Beschermd Wonen van **circa 5 tot 10 mensen** op de woningmarkt, verdeeld over zelfstandig wonen en zelfstandig begeleid wonen. Dit zorgt voor eenzelfde vraag naar huurwoningen tot kwaliteitskortingsgrens. **De jaarlijkse uitstroom zal vanaf 2022 gaan stijgen tot 30 mensen.**
- **Voor de Maatschappelijke Opvang geldt dat het aanwezige aanbod voor nu genoeg plekken biedt om in de algehele vraag te voorzien.** Dit concluderen wij op basis van het gebrek aan wachtlijsten en de ruimte die op dit moment bestaat om met het huidige aanbod te voorzien in een bovenlokale vraag.
- **Circa 10 kwetsbare jongeren stromen jaarlijks uit en hebben behoefte aan begeleid wonen (bijvoorbeeld kamertraining of gezinshuis).** Om in de

vraag naar passende woonvormen te voorzien zal het huidige aanbod van 10 woonplekken met begeleiding in stand gehouden moeten worden. **In 2035 verwachten wij een stabiele behoefte van circa 10 plekken aangezien het aantal jongeren onder de 18 langzaam daalt.**

2.2 Kwalitatieve en beleidsopgaven

H3: Ouderen	Actiehouder
<i>Realiseer nieuwe woonvormen met gemeenschapszin</i>	
• Stel normen op met betrokkenen voor de nieuwe geclusterde tussenvormen. • Gemengd wonen is daarbij een kans voor meer informele zorg, sociale cohesie en het dragen van exploitatielasten. • Initiatieven die vanuit oudere inwoners zelf komen, moeten zoveel mogelijk worden gestimuleerd en gefaciliteerd. Dit zorgt, naast een sterkere verbondenheid door dit eigenaarschap, ook voor doorstroming op de woningmarkt ten gunste van andere doelgroepen. • Het kabinet heeft in februari 2019 een stimuleringsregeling gelanceerd om nieuwe vormen van wonen en zorg voor ouderen te bevorderen. De gemeente kan deze regeling betrekken bij haar rol om mensen te ondersteunen bij hun wooninitiatieven.	Gemeente Corporatie Zorgaanbieders Gemeente Corporatie Zorgaanbieders Gemeente
<i>Goede ondersteuning voor de mantelzorger</i>	
• Door het sociaal (en digitaal) netwerk rondom de mantelzorger te verstevigen en respijtzorg aan huis te bieden, heeft de mantelzorger straks meer opties om op terug te vallen. De mogelijkheden voor respijtzorg moeten breder bekend en verder uitgekristalliseerd worden.	Gemeente Zorgaanbieders
<i>Technologische kansen</i>	
• Realiseer een 'marktplaats' voor alle technologische snufjes, domotica of IOT ('internet of things'). Dit stimuleert het gebruik en dat ondersteunt inwoners in het langer thuis wonen.	Gemeente Corporatie Zorgaanbieders

- Wij adviseren in (bestaande) complexen, waar mogelijk, WIFI netwerken aan te leggen voor het gebruik van technologie.

Toenemende financiële druk

- Wij horen van de zorgaanbieders dat zij een toenemende financiële druk ervaren in het verlenen van de zorg aan huis, door de toenemende spreiding en intensiteit van de zorgvraag van extramurale ouderen. Zorg aan huis in geclusterde woonvormen is hierin efficiënter en werkt verlichtend op deze druk.

Gemeente
Corporatie
Zorgaanbieders

Toenemend beroep op woningaanpassingen

- Van de ouderen met een (lichte) zorgvraag die kunnen en willen blijven wonen in een reguliere woning, zal in de toekomst een groeiend deel in een koopwoning wonen. De Blijverslening maakt het voor huiseigenaren op leeftijd mogelijk om aanpassingen aan hun woning te financieren zodat deze levensloopgeschikt gemaakt kan worden. Deze optie moet meer naamsbekendheid krijgen onder ouderen.

Gemeente

H4: Verstandelijk beperkten (VG)

Actiehouder

Kleinschalig uitbreiden en behouden van bestaand vastgoed

- Uitbreiding van het aanbod voor 'gespikkeld wonen'. De bestaande geclusterde woonvormen moeten behouden blijven. Het is belangrijk dat de cliënten binnen deze geclusterde woonvormen een ontmoetingsruimte of een gezamenlijke woonkamer hebben. Ontmoetingsruimten in bestaand aanbod moeten toegankelijk zijn voor cliënten die in de nabije omgeving ('gespikkeld') wonen. Vanuit deze ontmoetingsruimten moet aandacht zijn voor het opbouwen van een duurzame gemeenschap waar cliënten op terug kunnen vallen.

Gemeente
Corporatie
Zorgaanbieders

Diverse zorgvraag vraagt om doorstroming en flexibel bouwen

- De variatie in de VG-doelgroep betekent dat het zorgaanbod divers genoeg moet zijn voor op-én afschaling van zorg.
- Woningen moeten bij voorkeur geschikt zijn voor een veranderende zorgzwaarte.

Gemeente
Corporatie
Zorgaanbieders

Gemengd wonen kán

- Een deel van de VG-clënten zou goed kunnen wonen in een gemengd wonen-project waarin ook andere doelgroepen wonen (GGZ, jeugd, ouderen).
- Meer samenwerking tussen zorgaanbieders.
- Regierol voor gemeente in bevorderen samenwerking tussen zorgaanbieders en corporatie.

Gemeente
Corporatie
Zorgaanbieders

Cliënten bewustmaken van zelfstandig wonen

- Voor een goede doorstroom naar zelfstandig wonen is het belangrijk dat cliënten zich bewust zijn van de (on)mogelijkheden. Zorgaanbieders **en de corporatie** doen er goed aan om cliënten laagdrempelig uitleg geven over onder andere de (tijds) inschrijving bij een woningcorporatie, en de informatie die daarbij ingevuld moet worden (aandoening, instelling, etc.).

Zorgaanbieders
Gemeente
Welzijn
Corporatie

Randvoorwaarden extramuralisering

- Er bestaat een grote vraag naar het scheiden van wonen en zorg. In Dronten wil men inzetten op het vaker zelfstandig huisvesten van de doelgroep. Dit doet een appèl op:
 - Zorginfrastructuur en samenwerking tussen ketenpartners om zelfstandige huisvesting te realiseren.
 - Geschikte woonomgeving en goede spreiding over de gemeente van woonvormen.
 - Een stevig sociaal netwerk waaraan ook informele zorg en mantelzorg kan worden ontleend.
 - Sociale veiligheid van de doelgroep waarborgen door activiteiten en voorzieningen in de buurt aan te bieden.
 - De VG doelgroep wordt ouder en doet daarbij vaker een beroep op de ouderenzorg. Kansen benutten om de zorgvraag tussen zorgaanbieders te combineren.

Zorgaanbieders
Gemeente
Welzijn
Corporatie

H5: Beschermd Wonen (BW)	Actiehouder
Tussenvormen realiseren met flexibel op- en afschaalbare zorg - Vanuit een beschermde woonvorm is de stap naar begeleid zelfstandig wonen vaak te groot. Er ontstaat behoefte aan meer tussenvormen. In deze doorstroomconcepten kan de begeleiding flexibel op- en afgeschaald worden. Daarbij geldt dat: - De organisatie (begeleiding, toezicht etc.) rondom deze woonvormen stevig moet zijn om draagvlak in de wijk te krijgen en te behouden. - Bestaande locatie bij voorkeur transformeren naar ‘tussenvormen’.	Gemeente Corporatie Zorgaanbieders
Inzetten op meer regionale spreiding van (uitstroom) BW In de BW-regio adviseren wij om samen met de centrumgemeente Almere en de andere gemeenten in te zetten op meer regionale spreiding van BW-plekken en/of de uitstroom vanuit BW. Het uitgangspunt is dat zo veel mogelijk cliënten op verantwoorde wijze terugkeren naar hun gemeente van herkomst. Geleidelijke herverdeling, mits er genoeg (kleinschalige) locaties of zelfstandige woonruimten beschikbaar in de regio.	Gemeente Zorgaanbieders
Spreiding uitstroom & zachte landing in de wijk - Bij de uitstroom komen cliënten vaak in dezelfde wijken terecht. Spreid daarom (goedkoop) aanbod over wijken en grotere kernen. - In de uitstroom is het van belang om buurtbewoners te betrekken. De aanwezige partijen (corporatie, zorgaanbieders, gemeente en welzijnsorganisatie) doen een blijvende investering in de wijk of kern; het draagvlak stopt meteen als hier niet meer in geïnvesteerd wordt.	Gemeente Bewonersgroepen Welzijn Corporatie Zorgaanbieders

H6: Kwetsbare jongeren	Actiehouder
Win-win: Kamertrainingsplekken en gezamenlijke ‘pot’ Inzet op het handhaven van de bestaande kamertrainingsplekken en een gezamenlijke ‘pot’ kan leiden tot lagere kosten binnen Beschermd Wonen en de Maatschappelijke Opvang en betere doorstroming van jongeren vanuit de Jeugdhulp naar zelfstandig wonen. Deelnemers aan de gezamenlijke ‘pot’ zijn corporatie, zorgaanbieders en de gemeente.	Gemeente Corporatie Zorgaanbieders
Doorstroming na de Jeugdhulp - Het strekt tot aanbeveling om als experiment een gemengd, sociaal en doorstromingsgericht woon-werkconcept te realiseren waarbij toezicht wordt gehouden. Te denken valt aan woonvormen voor een mix van leeftijdsgroepen of doelgroepen, waar ook niet-zorgvragers wonen. - Het is wel belangrijk om hierbij oog te hebben voor de juiste mix: diversiteit is belangrijk om te zorgen voor voldoende ‘draggers’ naast de ‘vragers’, maar een mix van jongeren en ouderen kan met het oog op ervaren overlast ook lastig zijn.	Gemeente Zorgaanbieders
Ketensamenwerking verbeteren Om de voorgenoemde aanbevelingen te realiseren, is een betere ketensamenwerking tussen zorginstellingen en woningcorporatie gewenst. Te denken valt aan gedeelde informatievoorziening omtrent het uitstromen, waaronder het vroegtijdig laten inschrijven en advies over financiële mogelijkheden.	Gemeente Corporatie Zorgaanbieders

H7: Uitstromers op de reguliere woningmarkt	Actiehouder
<i>Let op de spreiding om sociale inclusie te waarborgen</i> • De ongelijke verdeling van de goedkope voorraad over de deelgebieden brengt het risico met zich mee dat kwetsbare groepen onevenredig vaak terecht komen in gebieden waar veel sociale huurwoningen aanwezig zijn. • Wonen in een vertrouwde omgeving is voor een deel van de uitstromers van belang. • Bied mogelijkheden om terug te keren naar de wijk of kern van herkomst of dichtbij de huidige woonomgeving. • Neem dit op in prestatieafspraken; lokale afspraken zijn hier niet toereikend, er zullen regionale afspraken gemaakt moeten worden om de uitstroom vanuit zorginstellingen in andere gemeenten in goede banen te kunnen leiden.	Gemeente Corporatie

3. Ouderen

Lang niet alle ouderen (65+-ers) hebben een zorgvraag en lang niet alle ouderen hebben behoefte aan een specifiek soort woning vanwege die zorgvraag. Verreweg de meeste ouderen (94%) wonen thuis, zo blijkt uit de Monitor Zorg voor ouderen 2018 van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZA). Veel ouderen zijn daarbij niet afhankelijk van langdurige zorg en ondersteuning. Ook van de 85-plussers woont 70% nog thuis. Daarnaast wonen steeds meer ouderen langer thuis. Dit geldt ook voor de 85-plussers, die dat vaak met ondersteuning vanuit de wijkverpleging doen.

In dit hoofdstuk gaan wij in op de woonvraag van twee groepen ouderen:

- De ouderen die vanwege hun gezondheidssituatie een beroep doen op Wlz-zorg. Dat betekent dat zij 'levenslang en levensbreed' ondersteuning nodig hebben, thuis of in een zorginstelling. Het gaat om mensen die permanent toezicht of 24 uur per dag zorg in de nabijheid nodig hebben. De meeste van deze mensen wonen in een woonzorgcentrum of service appartement.
- Daarnaast gaan wij in op de woonvraag van ouderen met een lichtere zorgvraag: welk deel van hen zal een beroep doen op een geclusterde woonvorm en welk deel zal wonen in een (aangepaste) reguliere woning?

Regulier wonen

Een reguliere woning is een 'gewone', niet-geclusterde woning. Het gaat hierbij zowel om gezinswoningen als om appartementen of studio's waar ook mensen zonder zorgvraag kunnen wonen. Een gedeelte van de reguliere woningvoorraad bestaat uit woningen die geschikt zijn voor ouderen of andere zorgvragers met een (lichte) lichamelijke beperking. Bij deze levensloopgeschikte woningen liggen alle primaire voorzieningen gelijkvloers of zijn zonder traplopen bereikbaar.

3.1 Wensbeelden

Wensbeelden ouderen

De woonvraag onder ouderen valt uiteen in de groepen zelfstandig wonen, het (kleinschalig) geclusterd wonen en de instellingszorg. Op basis van literatuuronderzoek en gesprekken met ouderen en mantelzorgers voor andere onderzoeken elders in het land kunnen we de woonwensen van (toekomstige) ouderen herleiden. Tevens kan dit algemene beeld worden aangescherpt met de woonwensen die zijn besproken tijdens de heisessie, waarbij de woonwensen van lokale ouderen zijn besproken door de gemeente, corporatie en zorgaanbieders.

Woning

- De ouderen in Dronten wonen veelal prettig in de eigen woning en woonomgeving. De verhuigeneidheid onder ouderen is over het algemeen laag, vooral onder ouderen met een eigen woning. Met woningaanpassingen en de scooter is het langer thuis wonen goed mogelijk, mits ouderen hier zelf tijdig op anticiperen. Maar niet elke woning is (potentieel) levensloopgeschikt of heeft een ligging nabij voorzieningen. Een deel van de ouderen heeft hierdoor een verhuigwens en zoekt een levensloopgeschikte woning. De gewenste woonplaats of het woningtype van ouderen lopen sterk uiteen. Daarnaast is de gezondheid van de partner een belangrijke reden om wel of niet te verhuizen.
- De ideale geschikte woning voldoet, door de linie heen, aan de volgende uitgangspunten: de woning moet gelijkvloers zijn, zonder drempels, met 1 of 2 slaapkamers, een verhoogd toilet hebben, gasloos zijn en eventueel een buitenruimte. In de nabijheid van (of zelfs in) de woonvorm is een ontmoetingsruimte of gemeenschappelijk voorziening gewenst.
- Voor een deel van de ouderen is de overstap naar een woonzorgcentrum (instellingszorg) noodzakelijk. De voornaamste reden waarom ouderen

naar een woonzorgcentrum willen of moeten is omdat zij behoefte hebben aan meer sociaal contact, 24-uurszorg en comfort.

- Voor ouderen zonder zorgvraag of met een lichte zorgvraag zijn hofjes een aantrekkelijke woonvorm vanwege de mogelijkheid van sociaal contact. Met een 'hofje' bedoelen we hier overigens niet alleen grondgebonden woningen rondom een binnentuin; het belangrijkste is dat het ontwerp uitnodigt tot onderling contact en betrokkenheid. Dat kan bijvoorbeeld ook in een appartementencomplex met een gezamenlijk atrium en restaurant.
- Veel ouderen zijn slecht op de hoogte van de (on)mogelijkheden op de woningmarkt, zoals de inschrijvingsprocedure en toewijzingsregels van corporatie. Ouderen moeten worden ingelicht over het belang van een tijdige inschrijving en zullen hier in sommige gevallen bij geholpen moeten worden. Er is ook veel onbekendheid over de financiële consequenties van verschillende opties (woningaanpassing, verhuizing naar complex met scheiden wonen-zorg danwel intramurale verzilvering).

Woonomgeving

- In de woonomgeving zoeken ouderen de nabijheid tot voorzieningen vanwege een beperkte mobiliteit. De belangrijkste voorzieningen zijn daarbij de supermarkt, huisarts, apotheek en ontmoetingsplekken.
- Voor mensen met PG geldt dat de nabijheid van een woonzorgcentrum en dagopvang gewenst is, mede zodat de zorg en ondersteuning kan worden opgeschaald. Voor deze groep is Openbaar Vervoer in de buurt, of bijvoorbeeld de regiotaxi, belangrijk. Daarin is het zaak dit vroegtijdig beschikbaar te stellen omdat dementerenden het gebruik hiervan in een later stadium niet meer kunnen aanleren.
- Uit de heisessie komt naar voren dat ouderen in Dronten vaak zoeken naar rust en ruimte in de omgeving. Het voorzieningenniveau binnen de gemeente Dronten en de spreiding van de zorgfaciliteiten over de kernen

is een punt van zorg voor enkele ouderen. Ouderen vinden het fijn dat ze momenteel in Swifterbant en Biddinghuizen naar de apotheek of de tandarts kunnen gaan. Men hoopt dat het in de toekomst mogelijk blijft om in de kleine kernen de gewenste zorg te blijven ontvangen.

- Dementerenden blijven graag wonen in de vertrouwde woonomgeving. Hierin is het goed om de buurt (ook winkeliers) in te lichten over de zorgsituatie, zodat zij hier rekening mee kunnen houden.

Zorg en ondersteuning

- De persoonlijke aard van de zorgverlening is belangrijk voor de ouderen. Het afstemmen van de zorg en ondersteuning op het individu blijft een belangrijk aandachtspunt.
- De ouderen wensen dat er meer activiteiten plaatsvinden voor ouderen om eenzaamheid tegen te gaan. Enerzijds kan het zijn dat het huidige landelijke aanbod hierin tekort schiet, anderzijds kan het zijn dat de informatie omtrent activiteiten niet alle ouderen weet te bereiken.
- Voor de huidige generatie ouderen zijn technologische oplossingen in de zorg en ondersteuning in sommige gevallen te ingewikkeld en te duur. Enkelen geven aan hier moeilijk mee om te kunnen gaan en dementerenden kunnen het veelal niet meer aanleren. Ook sommige mantelzorgers zijn onvoldoende bekend met de werking. De veelvoud aan keuzes creëert onvoldoende zicht op wat goed is en wat werkt. Over het algemeen zullen ouderen echter adaptief genoeg zijn om met het gros van de technologische vernieuwingen overweg te kunnen. Ook is het vaak duur. Het is mogelijk dat een uitleenservice hier een oplossing voor is, of bijv. huurconstructies.
- Vanuit de zorg en ondersteuning is het goed om mantelzorgers te begeleiden bij keuzemomenten: voor hen is het (emotioneel) ingewikkeld om het moment te onderscheiden wanneer iets echt niet meer gaat, wanneer iemand wilsonbekwaam wordt en anderen zaken echt van de PG-cliënt moeten overnemen. Volgens lokale zorgaanbieders hebben ouderen

in Dronten behoefte aan een woonvorm voor oudere stellen waarbij één van de twee een ontwikkelende zorgvraag heeft. Men woont dan in de nabijheid van de partner met zorgbehoefte en kan bijdragen aan de verzorging maar heeft ook de mogelijkheid zich terug te trekken en wat ruimte voor zichzelf te nemen.

Woonvormen voor ouderen

Wij maken in dit rapport geen onderscheid tussen ‘intramuraal’ en ‘extramuraal’. Het komt steeds meer voor dat mensen met een Wlz-indicatie gebruik maken van ‘extramurale woonvormen’ waarbij zij zelf huur betalen voor hun woning en zorg en ondersteuning ontvangen vanuit de Wet langdurige zorg. Er bestaan ook hybride vormen: woon-zorgcomplexen waar een deel van de bewoners zowel de zorg als het verblijf betalen vanuit een Wlz-indicatie en andere bewoners die hier wonen op basis van scheiden wonen en zorg. Het verschil tussen ‘intramuraal’ en ‘extramuraal’ is in die gevallen zuiver administratief en maakt dus niet uit voor de verschijningsvorm van het vastgoed. De verwachting van zorgaanbieders is dat er in de toekomst steeds meer van dit soort hybride concepten zullen komen.

- Wel maken wij een onderscheid tussen ‘geclusterd’ en ‘regulier’ wonen. Ouderen met een zware zorgvraag zijn over het algemeen aangewezen op een vorm van geclusterd wonen (woonzorgcentrum). Van de ouderen zonder (zware) zorgvraag kiest een klein deel er ook voor om te gaan wonen in een geclusterde woonvorm vanwege het comfort of de mogelijkheden voor sociaal contact.
- Onder geclusterde woonvormen valt een uiteenlopend palet aan woonvormen: van verpleeghuizen tot aanleunwoningen, hofjes, woonzorgboerderijen, etc. Het gezamenlijke kenmerk van de woningen is dat ze een zekere mate van beschutting en gemeenschap bieden. Slechts een beperkt deel van het geclusterde aanbod richt zich op specialistische verpleeghuiszorg. Een groot deel van de ouderen met een (zware)

zorgvraag woont in een geclusterde woonvorm. Daarnaast zijn er ook ouderen *zonder* zorgvraag die - uit voorzorg of vanwege een behoefte aan comfort of sociale contacten - kiezen om in een geclusterde woonvorm te gaan wonen.

De illustraties hiernaast geven een indruk van de variëteit aan woonvormen die vallen onder de noemer ‘geclusterd wonen’.

Figuur 3.1: Voorbeelden geclusterd wonen voor ouderen

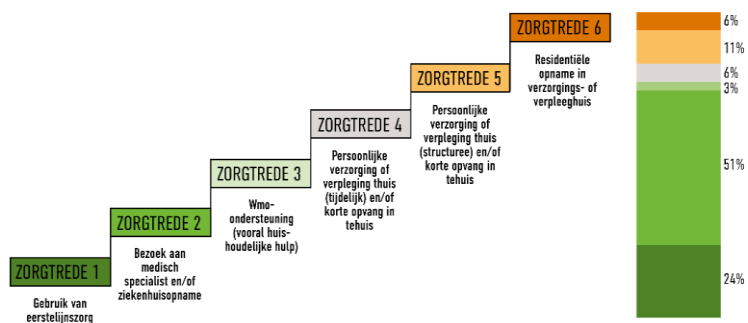
3.2 Ontwikkeling van de vraag naar wonen met zorg

De groep ouderen in de gemeente Dronten zal in de komende jaren sterk gaan groeien: zijn er in 2021 ruim 4.500 65+-huishoudens, in 2035 zal dit aantal zijn opgelopen tot ruim 6.300 huishoudens. Lang niet al deze ouderen hebben een zorgvraag en dat betekent dat zij ook lang niet allemaal behoefte hebben aan een specifieke woonvorm. Voor een deel van de ouderen geldt dit wél.

Zorgvraag in beeld

Om een inschatting te kunnen maken van de toekomstige zorgvraag én van de woonvraag die hiermee samenhangt, sluiten wij met onze prognoses aan bij het Zorgtredenmodel van de NZa. In dit model worden alle ouderen ingedeeld per 'zorgtrede' die weergeeft wat het zwaarste type zorg is waar zij gebruik van maken. Het aantal mensen in zorgtrede 6 is berekend aan de hand van gegevens van zorgkantoor Zilveren Kruis over het zorggebruik in de Wlz-zorg (vraag waarin wordt voorzien), aangevuld met informatie over wachtenden op een Wlz-woonvorm (vraag waarin niet wordt voorzien).

Figuur 3.2: Zorgtredenmodel NZa (Monitor Zorg voor Ouderen, 2018)

Bron: NZa, Monitor Zorg voor ouderen (2018).

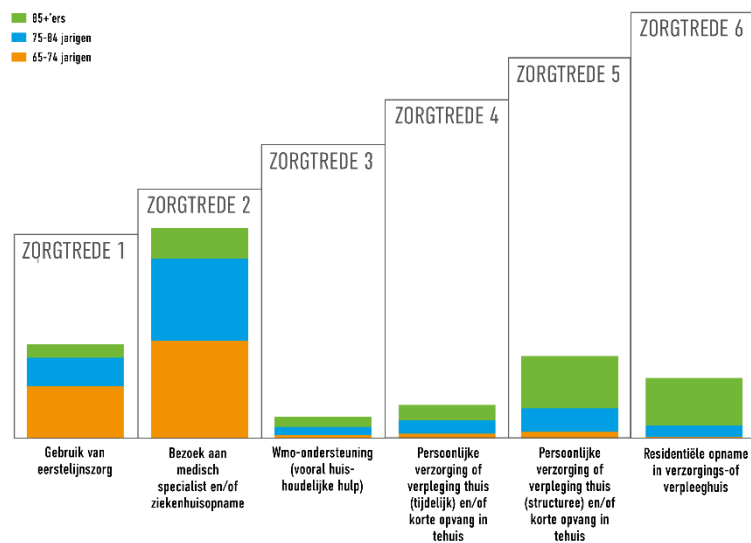
Zorgtredenmodel van de NZa

Het zorgtredenmodel van de Nederlandse Zorgautoriteit bevat zes treden. Alle ouderen zijn ingedeeld in één van deze treden op basis van de aard en mate van hun zorggebruik. De indeling van ouderen naar zorgtreden gebeurt op basis van de zwaarste zorgvorm die ouderen in het afgelopen half jaar ontvingen:

- Vitale ouderen zitten in zorgtrede 1. Zij wonen zelfstandig thuis en gaan slechts af en toe naar de huisarts of de apotheek voor medicatie.
- Zorgtrede 2 omvat zelfstandig thuiswonende ouderen die gebruik maken van medisch-specialistische zorg vanwege een acute zorgvraag, chronische ziekte of specialistische geestelijke gezondheidszorg.
- In zorgtrede 3 vallen ouderen die gebruik maken van Wmo-zorg en daarmee een lichte mate van afhankelijkheid van zorg of ondersteuning hebben. Deze zorg betreft hulpmiddelen, voorzieningen, huishoudelijke hulp of andere zorg waarvoor een eigen bijdrage verschuldigd is.
- Bij zorgtrede 4 maakte de oudere tijdens de afgelopen zes maanden tijdelijk (niet meer dan 3 maanden) gebruik van professionele zorg: persoonlijke verzorging en wijkverpleging uit de Zvw of mpt/pgb uit de Wlz, of revalidatiezorg, eerstelijnsverblijf of Wmo-verblijf of andere Wmo-zorg die in 2015 uit de AWBZ is overgeheveld.
- In zorgtrede 5 maakt de oudere **structureel** (langer dan 3 maanden) gebruik van de zorg die net onder zorgtrede 4 is beschreven.
- In zorgtrede 6 bevinden zich ouderen die zijn opgenomen in een intramurale instelling of die een 'Volledig Pakket Thuis (VPT)' ontvangen via de Wlz.

Hoe hoger de leeftijd, hoe vaker een oudere gebruik maakt van relatief zware zorg; de verdeling over de zorgtreden van 85+-ers ziet er dan ook heel anders uit dan van de groep 65-75-jarigen. Onderstaande grafiek toont de verdeling over zorgtreden van verschillende leeftijdsgroepen

Figuur 3.3: Verdeling zorgvraag in zorgtrede, naar leeftijd

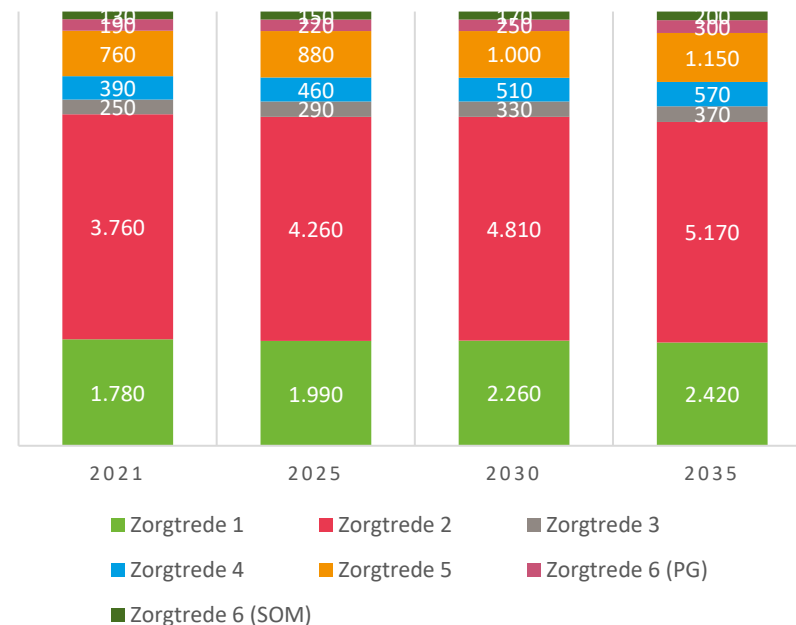

Bron: NZA, Monitor Zorg voor ouderen (2018): percentages gebaseerd op situatie 2016, landelijke cijfers.

Wanneer we de bovenstaande cijfers doorrekenen met bevolkingsprognose per leeftijdscategorie voor Dronten³ kunnen we een prognose berekenen voor de toekomstige omvang van de ouderen in de verschillende zorgtrede in de gemeente. Daarbij leiden veranderingen in de leeftijdsopbouw tot veranderingen in de zorgvraag⁴. Deze wordt weergegeven in onderstaande grafiek.

³ Bevolkingsprognose gemeente Dronten.

Figuur 3.4: Prognose zorgvraag ouderen in de gemeente, naar zorgtrede (in personen)

Bron: NZa, Monitor Zorg voor ouderen, bevolkingsprognose Dronten, bewerking Companen.

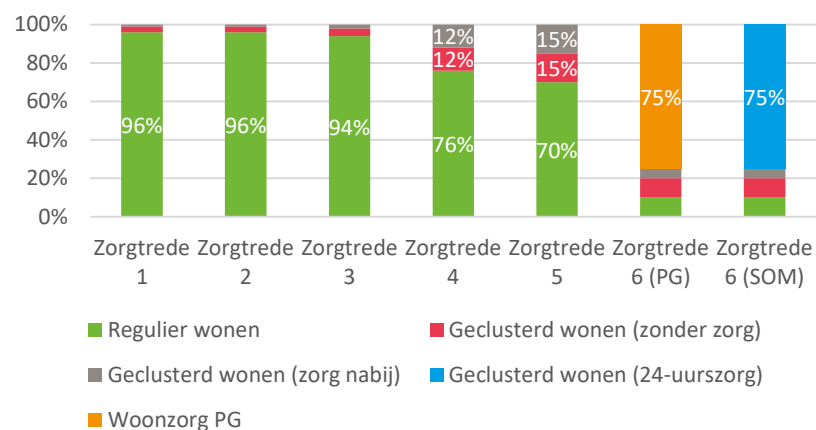
Van zorgvraag naar woonvraag

Ouderen in zorgtrede 6 wonen in een verpleeghuis (of krijgen Wlz-zorg thuis via een Volledig Pakket Thuis). Landelijk gaat het om 6% van de 65+-ers. De overige ouderen wonen volgens de definitie van de NZa 'thuis'. Dit kan echter ook een geclusterde woonvorm zijn speciaal voor ouderen. Hoe hoger de zorgtrede, hoe groter de kans dat een oudere ervoor kiest om in een

⁴ Hierbij is uitgegaan van een gelijkblijvende zorgvraag per leeftijdsgroep. Ontwikkelingen in de vitaliteit van ouderen zijn, buiten de aannames van de bevolkingsprognose over de levensverwachting, moeilijk te voorspellen en derhalve niet meegenomen.

geclusterde woonvorm te gaan wonen. Onderstaande grafiek geeft weer hoe wij ouderen in de verschillende zorgtreden toerekenen aan de verschillende woonvormen (zie ook de tabel in bijlage 6). Deze percentages zijn tot stand gekomen gebaseerd op informatie uit de heisessie met zorgaanbieders, corporatie en zorgkantoor.

Figuur 3.5: Aannames woonvraag per zorgtrede

Bron: aannamestelsel Companen

In de vorige paragraaf lieten we zien welke groei we in de komende jaren verwachten voor de verschillende zorgtreden. Wanneer we deze ‘zorg-prognose’ vertalen naar een prognose van de woonvraag dan leidt dit tot de volgende prognose voor woonvormen. Een groot gedeelte van deze 65-plushuishoudens zal voornamelijk binnen de vraag naar regulier wonen blijven vallen. Als we het hebben over een reguliere woning dan betreft het een ‘gewone’, niet-geclusterde woning. Het gaat hierbij zowel om gezinswoningen als om appartementen of studio’s waar ook mensen zonder zorgvraag kunnen wonen. Veel Drontenaren die in de toekomst tot de 65+ doelgroep gaan behoren wonen reeds met veel plezier in een reguliere woning en willen hier

zo lang mogelijk blijven wonen. De toename in de vraag naar regulier wonen zal zich dus niet in zijn geheel vertalen in een huisvestingsopgave. Veel ouderen wonen per slot van rekening al in een woning waar ze tevreden mee zijn. Doordat er straks meer 75- en 85+-ers in de gemeente wonen zal de behoefte aan geclusterd wonen (met of zonder zorg) relatief meer gaan toenemen. Het aantal oudere huishoudens blijft gestaag toenemen tot 2035. Als gevolg zien wij een stijging in de vraag naar 24-uurszorg, en een toename in de vraag naar geclusterd wonen met zorg nabij. Bij 24-uurszorg maken we onderscheid tussen woonvormen die geschikt zijn voor ouderen met somatische klachten en woonvormen die geschikt zijn voor het verlenen van psychogeriatrische zorg (Woonzorg PG). Binnen het woonzorg PG segment vallen bijvoorbeeld woonvormen die zijn ingericht voor het verlenen van hulp aan mensen met dementie.

Tabel 3.1: Prognose woonvormen, basisvariant (2021 - 2035; afgerond op tientallen)

	2021	2025	2030	2035
Regulier wonen	3.830	4.320	4.880	5.300
Geclusterd wonen (zonder zorg)	310	350	400	450
Geclusterd wonen (zorg nabij)	200	230	260	290
Geclusterd wonen (24-uurszorg)	80	90	110	130
Woonzorg PG	140	160	190	220
Totaal aantal huishoudens 65+	4.560	5.150	5.840	6.390

Bron: Bevolkingsprognose Dronten, gegevens zorggebruik Zorgkantoor Zilveren Kruis & NZa, en bewerking Companen.

Naast deze basisvariant hebben we ook een trendvariant uitgewerkt waarin we rekening hebben gehouden met een aantal trends, zoals die zijn besproken in de brainstormsessies met stakeholders. Het gaat om de volgende ontwikkelingen:

1. De gemeente Dronten zet in op bewustwording onder senioren van het belang om tijdig de woning aan te passen danwel te verhuizen naar een geschiktere woning of woonvorm. Daarnaast zien we in het land de ontwikkeling van nieuw, aantrekkelijk aanbod in geclusterde, ‘vernieuwende woonvormen’ zoals hofjeswonen (zowel zonder zorg of

met zorg nabij). Aantrekkelijk aanbod creëert vraag: dit alles kan ervoor zorgen dat ouderen in de toekomst vaker de stap zullen zetten vanuit regulier wonen naar een vorm van geclusterd wonen. De vraag naar geclusterd wonen valt dan hoger uit.

2. De inzet van technologie maakt het mogelijk om langer te blijven wonen in de eigen woning en dus *niet* te verhuizen naar of nabij een zorglocatie. De nieuwere generaties ouderen zullen zich in steeds mindere mate verzetten tegen de introductie van technologische oplossingen. Dit zorgt enerzijds voor een verschuiving van woonvormen binnen zorgtrede 6: de vraag naar somatische 24-uurszorg valt hierdoor wat lager uit, ten gunste van de vraag naar geclusterd wonen met zorg nabij. Anderzijds voorzien wij vanuit zorgtrede 4 en 5 een verschuiving vanuit het geclusterd wonen met zorg nabij naar het regulier wonen en geclusterd wonen zonder zorg. De groep ouderen uit de lagere zorgtrede (1 en 2) kiest uit gemak voor technologie; dit heeft weinig invloed op het wonen.
3. De verwachting is dat er in 2035 meer vermogende ouderen zullen zijn dan nu. Dat heeft gevolgen voor de keuzes die zij maken. Volgens de huidige wet- en regelgeving is het met name voor mensen met een hoger vermogen voordeliger om zorg te ontvangen vanuit de Zvw dan vanuit de Wlz, vanwege de hoge eigen bijdrage die gevraagd wordt voor Wlz-zorg. De groei van de groep vermogende ouderen kan er dus voor zorgen dat een grotere groep senioren dan nu het aanvragen van een Wlz-indicatie (en het verhuizen naar een vorm van geclusterd wonen met zorg) zo lang mogelijk uitstelt. Voor vermogende ouderen die wél Wlz-zorg ontvangen, is het bij de huidige regelgeving voordeliger om deze te ontvangen op basis van scheiden wonen en zorg dan op basis van een intramurale indicatie.

⁵ De invoering van een 'abonnementstarief' in de Wmo kan deze ontwikkeling verder versterken: een dergelijk tarief zorgt er immers voor dat juist voor ouderen met een hoger inkomen de kosten voor Wmo-ondersteuning sterk zullen dalen, terwijl de eigen bijdrage voor Wlz-zorg wél

Ook dit kan tot gevolg hebben dat meer mensen afzien van het verhuizen naar een verpleeghuis.⁵

Bovenstaande trends zorgen enerzijds voor een verschuiving van de vraag van regulier wonen naar geclusterd wonen (zonder zorg + met zorg nabij) en anderzijds van geclusterd wonen met zorg nabij naar woonvormen zonder zorg (regulier wonen + geclusterd wonen zonder zorg). Daarnaast voorzien wij een verplaatsing van 24/7-zorg in een verpleeghuis naar geclusterd wonen met zorg nabij. In bijlage 6 laten we zien hoe deze trends de vertaling van zorgvraag naar woonvraag beïnvloeden. Onderstaande tabel toont de vraag naar verschillende woonvormen wanneer we rekening houden met de genoemde trends.

Tabel 3.2: Prognose woonvormen, trendvariant (2021 - 2035; afgerond op tientallen)

	2021	2025	2030	2035
Regulier wonen	3.810	4.240	4.720	5.050
Geclusterd wonen (zonder zorg)	320	390	480	580
Geclusterd wonen (zorg nabij)	210	270	350	440
Geclusterd wonen (24-uurszorg)	80	90	100	120
Woonzorg PG	140	160	170	200
Totaal aantal huishoudens 65+	3.810	4.240	4.720	5.050

Bron: Bevolkingsprognose Dronten, gegevens zorggebruik Zorgkantoor Zilveren Kruis & NZa, en bewerking Companen.

afhankelijk is van inkomen en vermogen en dus relatief hoog ligt voor mensen met meer vermogen.

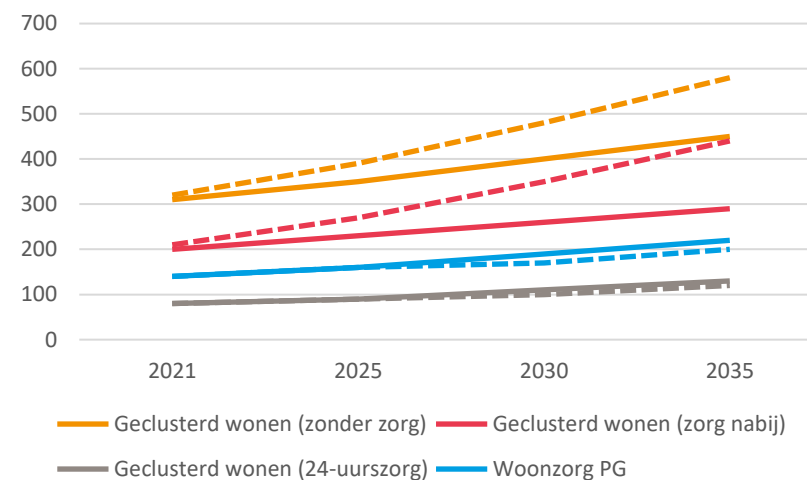
Tabel 3.3: Bandbreedte prognose woonvormen (basis - trend; 2021 - 2035; afgerond op tientallen)

	2021	2025	2030	2035
Regulier wonen	3.810	4.240 tot 4.320	4.720 tot 4.880	5.050 tot 5.300
Geclusterd wonen (zonder zorg)	310	390 tot 350	400 tot 480	450 tot 580
Geclusterd wonen (zorg nabij)	200	270 tot 230	260 tot 350	290 tot 440
Geclusterd wonen (24-uurszorg)	80	90	100 tot 110	120 tot 130
Woonzorg PG	140	160	170 tot 190	200 tot 220

Bron: Bevolkingsprognose Dronten, gegevens zorggebruik Zorgkantoor Zilveren Kruis & NZa, en bewerking Companen.

Met deze twee prognoses creëren we een bandbreedte waarbinnen de werkelijke vraag zich waarschijnlijk zal voltrekken, de zogenaamde basis- en trendvariant (tabel 3.3). In grafiek 3.6 geven we deze bandbreedte grafisch weer, echter enkel voor de geclusterde woonvormen. De gestippelde lijn geeft hierbij het trendscenario aan. In het trendscenario zien we een toegenomen stijging van de geclusterde ‘tussenvormen’; woonvormen die geschikt zijn voor zorgsituaties tussen de reguliere woningvoorraad en de verpleeghuizen in.

Figuur 3.6: Ontwikkeling geclusterde woonvormen (trendvariant = gestippeld; basislijn = vlak)

Bron: Bevolkingsprognose Dronten, gegevens zorggebruik Zorgkantoor Zilveren Kruis & NZa, en bewerking Companen

3.3 Verdiepende analyses

De behoefte aan geclusterd wonen met of zonder lichte zorg kan onderverdeeld worden in ‘traditionele’ concepten (zoals serviceflats) en ‘moderne’ concepten (zoals hofjes), maar ook naar koop- of huurwoningen. De keuzes die mensen hierin maken is onder meer afhankelijk van hun inkomen, woonwensen (zie 3.1) en leefstijl. Daarnaast heeft de regulier wonende oudere behoefte aan een geschikte woning, het liefst in de huidige woonomgeving. Een beter begrip van deze kenmerken helpt om het (nieuwe) aanbod aan wonen met zorg passender te maken.

Inkomensontwikkeling ouderen

Er komt een meer vermogende groep ouderen aan. Volgende tabel toont de raming van de verdeling van 65+-huishoudens over verschillende inkomensgroepen in de gemeente. Huishoudens met een 'laag inkomen' behoren tot de doelgroep van corporatie (tot € 38.035); alle huishoudens met een inkomen boven de € 38.035 rekenen wij hier tot de 'hoge inkomens'.

De tabel laat zien dat in 2035 57% van de 65+-huishoudens in de gemeente op basis van het inkomen in de doelgroep voor sociale huurwoningen valt. Lang niet al deze mensen wonen ook in een sociale huurwoning of zouden dit willen; een deel van deze mensen valt in deze inkomenscategorie door een terugval in inkomen na hun pensioen – maar als zij in een afgeloste koopwoning wonen, is er geen reden om te verhuizen naar een sociale huurwoning. Op basis van de huidige gegevens schatten wij dat 38% van de 65+-huishoudens ook daadwerkelijk een beroep doet op een sociale huurwoning. De aantallen in de tabel geven een indicatie voor de vraag naar sociale huurwoningen onder ouderen.

Tabel 3.4: Prognose 65+huishoudens naar inkomen (2020 - 2035; afgerond op tientallen)

	2020	2025	2030	2035
<i>Prognose % 65+ met laag inkomen</i>	59,3%	58,5%	58,0%	57,4%
<i>Prognose % 65+ met hoog inkomen</i>	40,7%	41,5%	42,0%	42,6%
<i>Prognose % 65+ met laag inkomen en behoefte sociale huurwoning</i>	42,8%	41,0%	39,5%	38,0%
Huishoudens met laag inkomen	2.702	3.015	3.374	3.667
Huishoudens met hoog inkomen	1.858	2.135	2.446	2.723
Huishoudens met laag inkomen en behoefte sociale huurwoning	1.951	2.111	2.298	2.427
Totaal aantal 65+-huishoudens	4.560	5.150	5.820	6.390

Bron: Bevolkingsprognose Dronten, Lokale Monitor Wonen, prognosemodellen Companen.

Van dit aantal huishoudens dat op enig moment in aanmerking zou kunnen komen voor een sociale huurwoning, heeft ook een deel behoefte aan een geclusterde woning met (intensieve) zorg. Onderstaande tabel toont de verdeling van de vraag van ouderen met een lager inkomen over de verschillende woonvormen die in dit onderzoek worden onderscheiden. Hierbij is de aanname gedaan dat de zorgwaarde van ouderen met een lager inkomen niet wezenlijk verschilt van die van ouderen met een hoger inkomen. Daarnaast is er aangenomen dat mensen met een laag inkomen en behoefte aan een sociale huurwoning overwegend vaker een beroep doen op een geclusterde woonvorm, vanwege de kwetsbare positie.

Tabel 3.5: Trendsceario woonvormen voor 65+-huishoudens in de sociale huur (2021 - 2035)

	2021	2025	2030	2035
Regulier wonen	1.290	1.390	1.490	1.540
Geclusterd wonen (zonder zorg)	270	310	350	380
Geclusterd wonen (zorg nabij)	180	220	260	290
Geclusterd wonen (24-uurszorg)	70	70	70	80
Woonzorg PG	120	120	130	130

Bron: Bevolkingsprognose Dronten, Lokale Monitor Wonen, prognosemodellen Companen.

Voor de reguliere woningen – zowel de sociale huurwoningen als de woningen voor mensen met een hoger inkomen – geldt dat dit niet allemaal woningen hoeven te zijn die specifiek zijn gebouwd en gelabeld voor senioren. Maar om ervoor te zorgen dat deze mensen langdurig kunnen blijven wonen in deze woning is het wel prettig als de woning tenminste goed toegankelijk is voor senioren (dus 'geschikt' is).

Geschikte woningen voor ouderen

Het huidige rijksbeleid is erop gericht dat ouderen en mensen met een beperking zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen in hun eigen vertrouwde omgeving. Hierdoor wordt het steeds belangrijker dat de woning en woonomgeving waarin men woont ook daadwerkelijk geschikt is om te

bewonen voor mensen met een fysieke beperking. Daarnaast groeit ook de behoefte aan reguliere (niet-geclusterde) woningen die geschikt zijn om op hogere leeftijd te blijven wonen, zowel in de koop- als huursector. Op dit moment woont een aanzienlijk deel van de ouderen (3.900 65+-huishoudens) in Dronten in een reguliere, niet-geclusterde woning. In 2025 zijn dit er volgens onze prognose circa 4.400, en weer tien jaar later circa 5.400 tot 5.500 huishoudens. Bovenstaande ontwikkelingen stellen eisen aan de woningvoorraad in termen van geschiktheid voor senioren.

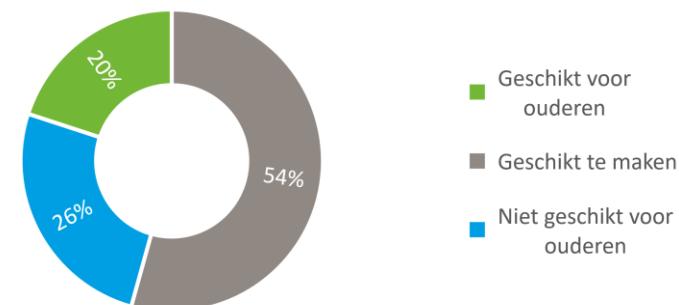
In onze analyse van de geschiktheid van de woningvoorraad zijn wij uitgegaan van de volgende meetgraad voor 'geschiktheid': alle primaire voorzieningen (slaapkamer, woonkamer, toilet, badkamer en keuken) liggen gelijkvloers of zijn zonder traplopen bereikbaar. De woning is geschikt voor bewoners met geringe beperkingen bij het lopen, die eventueel een wandelstok of kruk(ken) gebruiken. De woningen voldoen aan tenminste één van deze kenmerken:

- woning is aangemerkt als seniorenwoning of nultredenwoning;
- appartementen/(galerij)flats (als deze over een lift beschikken);
- (semi)bungalows, woonboerderijen.

'Geschikt te maken' zijn woningen die met overzichtelijke investeringen wél geschikt te maken zijn, bijvoorbeeld door het plaatsen van een traplift. Een toelichting op de werkwijze is terug te vinden in bijlage 2.

We hebben de geschiktheid geanalyseerd van in totaal 15.790 woningen, die opgenomen zijn als zelfstandige woningen binnen het aangeleverde WOZ-bestand. Volgens deze analyse is op dit moment ongeveer een vijfde van de totale woningvoorraad in Dronten al 'geschikt' (20%; ruim 3.100 woningen) en nog eens 54% van de woningen 'geschikt te maken' (ongeveer 8.600 woningen).

Figuur 3.7: Gemeente Dronten. Aanbod 'geschikte' woningen volgens 'doorzonscan'

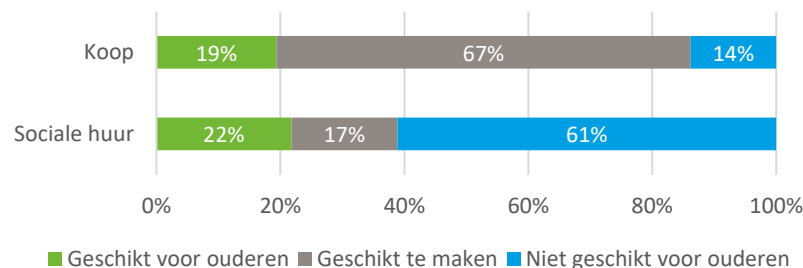
Bron: WOZ-registratie gemeente Dronten, bewerkt door Companen.

De totale vraag naar reguliere woningen onder senioren zal in 2030 en 2035 respectievelijk circa 4.970 en circa 5.400 woningen bedragen. Dit betekent dat er nog een opgave ligt om het aantal geschikte woningen aan te sluiten bij de vraag op middellange en lange termijn. Het nu aanwezige aanbod geschikt ligt met 1.800 woningen onder de maximale vraag naar geschikte reguliere woningen van senioren in 2030. Het uitgangspunt hierbij is echter dat alle ouderen ook in een geschikte woning moeten wonen, dat is natuurlijk niet het geval. Veel Drontenaren die in de toekomst tot de 65+ doelgroep gaan behoren wonen reeds met veel plezier in een reguliere woning en willen hier zo lang mogelijk blijven wonen. De toename in de vraag naar regulier wonen zal zich dus niet in zijn geheel vertalen in een huisvestingsopgave. Doordat er straks meer ouderen in de gemeente wonen zal de behoefte aan geschikt wonen wel gaan toenemen zeker als men zo lang mogelijk thuis wil blijven wonen. Als we het aantal 'geschikt te maken' woningen meenemen, dan is het aanbod geschikte woningen wel ruim voldoende om aan de vraag op korte en lange termijn te voldoen. Belangrijk hierbij is uiteraard wel dat deze woningen dan ook tijdig beschikbaar moeten zijn voor/bewoond worden door senioren. Dit is ook afhankelijk van de woonwensen en woonsituatie.

De uitsplitsing van de woningvoorraad naar eigendom laat zien:

- In de sociale huursector liggen weinig kansen om de geschiktheid te vergroten; 17% (ongeveer 680) van de woningen is geschikt te maken, 22% (ongeveer 860) van de woningen is reeds geschikt. Binnen de woningvoorraad van de sociale huur zijn 61% (ongeveer 2.400) van de woningen niet geschikt voor ouderen. Dit hangt veelal samen met de ouderdom (bouwjaar voor 1980) van deze woningen.

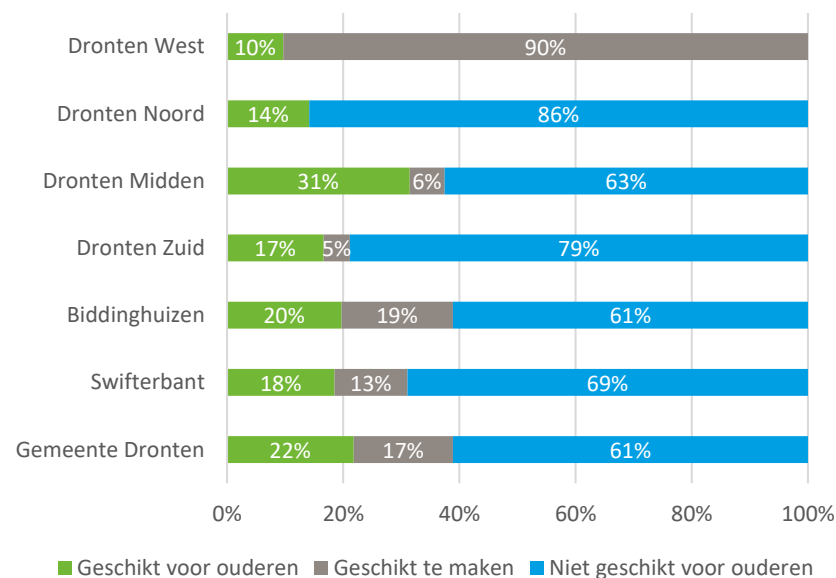
Figuur 3.8: Gemeente Dronten. Geschiktheid woningvoorraad naar eigendom.

Bron: WOZ-registratie gemeente Dronten, bewerkt door Companen.

- De grootste opgave ligt in de koopsector. Hier is 67% (7.900 woningen) met een kleine ingreep geschikt te krijgen. Dit komt doordat koopwoningen relatief vaak nieuw (bouwjaar na 1998) zijn of een rijwoning zijn. Daarentegen is slechts 19% van de koopwoningen geschikt voor ouderen.
- In de wijken Dronten Noord (17%) en Dronten Zuid (17%) is de sociale woningvoorraad relatief weinig geschikt. Deze wijken zijn aandachtspunten voor de corporatie: hoe weegt de geschikte voorraad (straks) tegenover het aantal oudere huurders in deze wijken?

Figuur 3.9: Gemeente Dronten. Geschiktheid sociale huurvoorraad naar kern.

Bron: WOZ-registratie gemeente Dronten, bewerkt door Companen.

Theoretisch tekort versus de praktijk

Binnen de geschiktheidsanalyse gaan we uit van een maximale vraag namelijk; hoeveel 65+’ers wonen er in een niet geschikte woning? De resultaten van de geschiktheidsanalyse zijn vooral bedoeld om een overzicht te krijgen van de discrepanties per wijk op basis van de maximale vraag. Het schetst de kansen en risico’s binnen de huidige gemeentelijke woningvoorraad. De resultaten zijn dus niet direct te vertalen in een bouwopgave. Het is voor ons op basis van de beschikbare data namelijk niet mogelijk om te voorspellen hoe groot de groep 65+’ers is die in de praktijk er daadwerkelijk voor kiest door te stromen naar

een geschikte woning danwel aanpassingen in de bestaande woning wil doorvoeren. Zeer veel factoren zijn van invloed op de uiteindelijke keuze die een huishouden hierin maakt. Het kwantificeren van de bouwopgave is dan ook iets dat in de nabije toekomst afgestemd wordt.

Toelichting kaarten

Op de eerste kaart zien we de spreiding van geschikte woningen over de kernen in de gemeente Dronten.

- De geschiktheid ligt het hoogst in Dronten Midden (34%), Biddinghuizen (22%) en Dronten Zuid (20%). Dit komt doordat in deze kernen relatief veel voor ouderen geschikte woningtypen als bungalows, appartementen of seniorenwoningen staan. Vooral het hoge aandeel bungalows (15%) in Dronten Zuid is opvallend.
- Het laagst ligt de geschiktheid in de wijken Dronten West (7%) en Dronten Midden (15%) en de kern Swifterbant (13%). Dit komt doordat in deze gebieden geen of relatief weinig appartementen met lift of seniorenwoningen staan. Ook zijn in Dronten Midden relatief veel koopwoningen voor 1965 gebouwd, waardoor ze niet met een eenvoudige ingreep geschikt te maken zijn.
- De grootste kansen voor woningaanpassingen liggen in de kernen en wijken met de relatief veel geschikt te maken woningen. Dit zijn de kernen Swifterbant (60%) en Biddinghuizen (48%) en de wijken Dronten West (90%), Dronten Zuid (55%) en Dronten Noord (51%). In deze gebieden zijn relatief veel ruime en moderne woningen gebouwd. Vooral in Dronten West staan veel eengezinswoningen van na 1998 (bijna 80% van alle woningen in die wijk).

De tweede kaart geeft het aandeel 65-plussers weer dat momenteel in een geschikte woning woont:

- In Dronten Midden (59% van 65+), het buitengebied van Dronten (52%) en Dronten Zuid (41%) wonen verhoudingsgewijs de meeste 65-plussers in een geschikte woning.
- In Dronten Noord (20%) en Dronten West (20%) ligt het aandeel 65-plussers in een geschikte woning het laagst.

In de derde kaart wordt het aandeel 65-plussers weergegeven dat in een geschikt te maken woning woont:

- In Dronten West, Dronten Zuid en Swifterbant wonen verhoudingsgewijs de meeste ouderen in een geschikt te maken woning (respectievelijk 79%, 49%, 49%). In deze gebieden zal in de toekomst dus veel potentie zijn voor het levensloopgeschikt maken van woningen doormiddel van woningaanpassingen.
- In de wijken Dronten Midden en Dronten Noord wonen relatief weinig 65-plussers in een geschikt te maken woning (respectievelijk 18% en 34%).

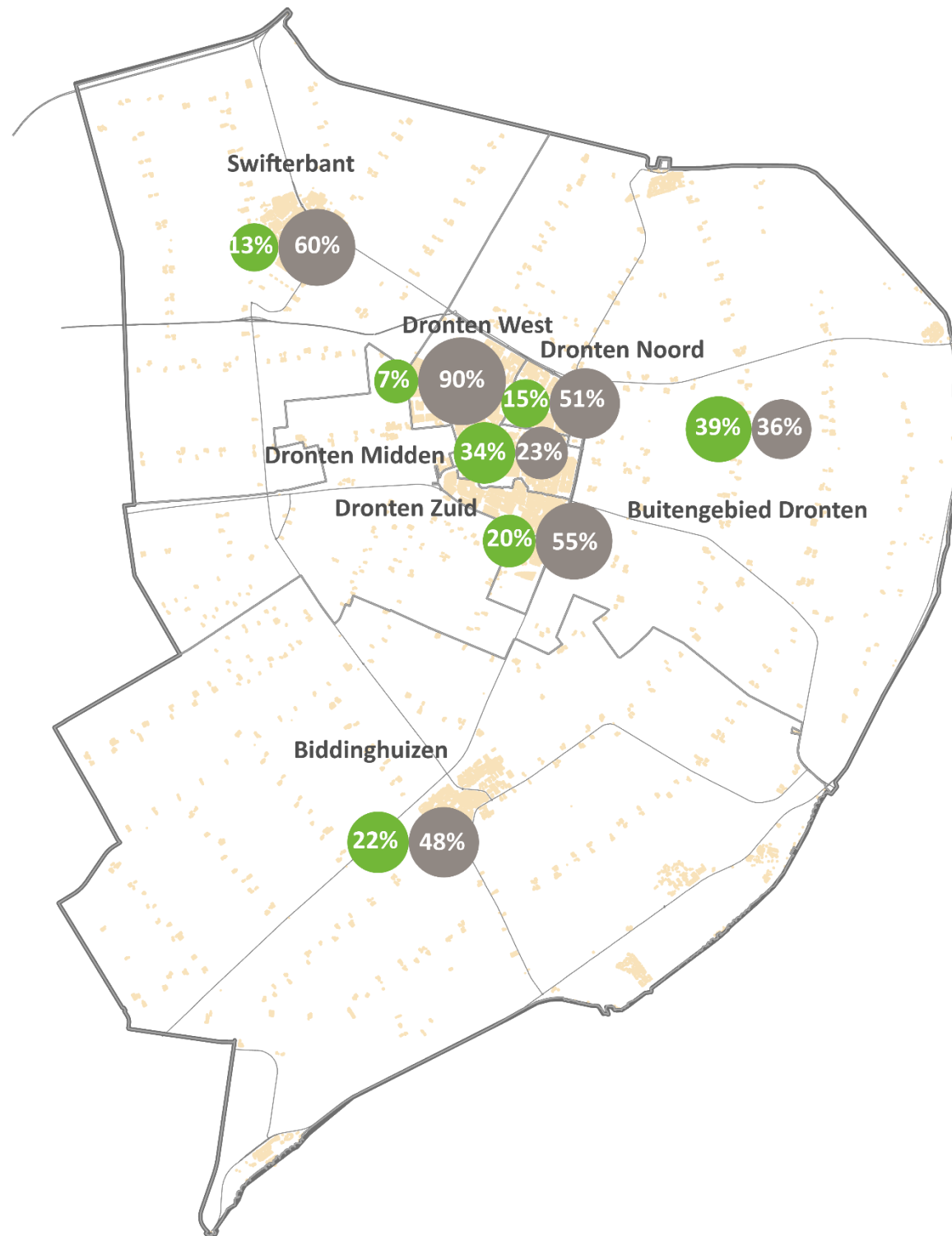
In de vierde kaart zien we het aandeel 65+ huishoudens per kern in 2035. Deze kaart geeft een beeld van de mate van vergrijzing per kern.

- De mate van vergrijzing is het hoogst in Swifterbant en Dronten Zuid (vanaf 40%).
- De mate van vergrijzing is het laagst in Dronten Noord (tot 30%).

In de vijfde kaart (2035) is het aandeel 65+-ers in 2035 afgezet tegenover het huidige aantal geschikte en geschikt te maken woningen.

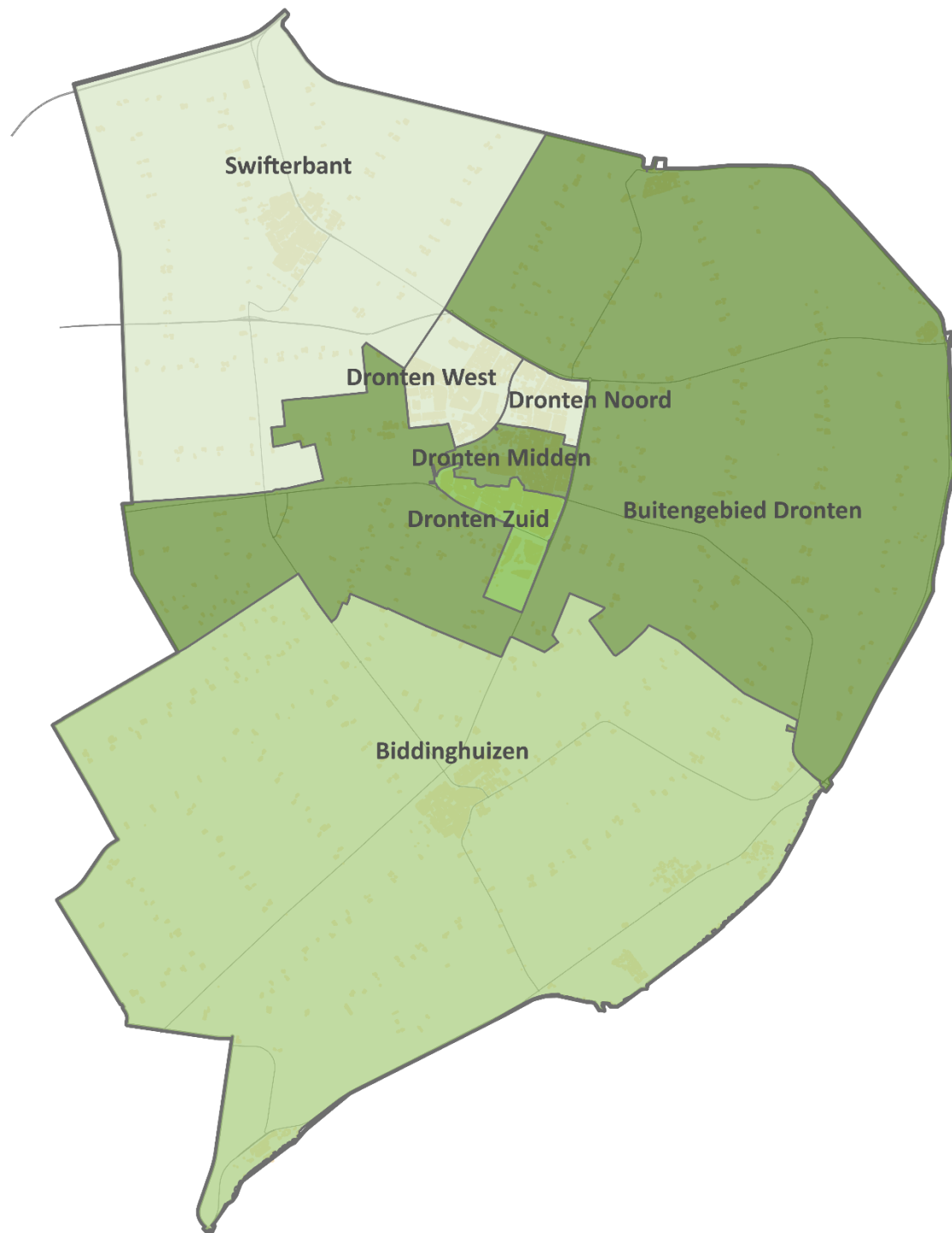
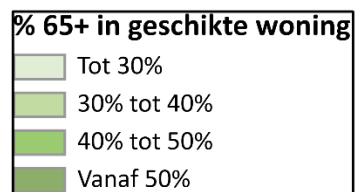
- In 2035 zal het aandeel 65+-ers in het buitengebied van Dronten het aanbod geschikte en potentieel geschikte woningen overtreffen. In de overige gebieden staan momenteel voldoende geschikte en geschikt te maken woningen om het aandeel 65+-ers in 2035 in deze gebieden te kunnen huisvesten. De opgave is om de potentieel geschikte woningen deels met een kleine ingreep geschikt te maken. De opgave zal per kern

verschillen en wijken zullen elkaar ook aan moeten vullen. In Dronten Zuid en in Dronten Midden zijn bijvoorbeeld veel geschikt te maken woningen waardoor hier de meeste kansen liggen om aan de vraag te voldoen.

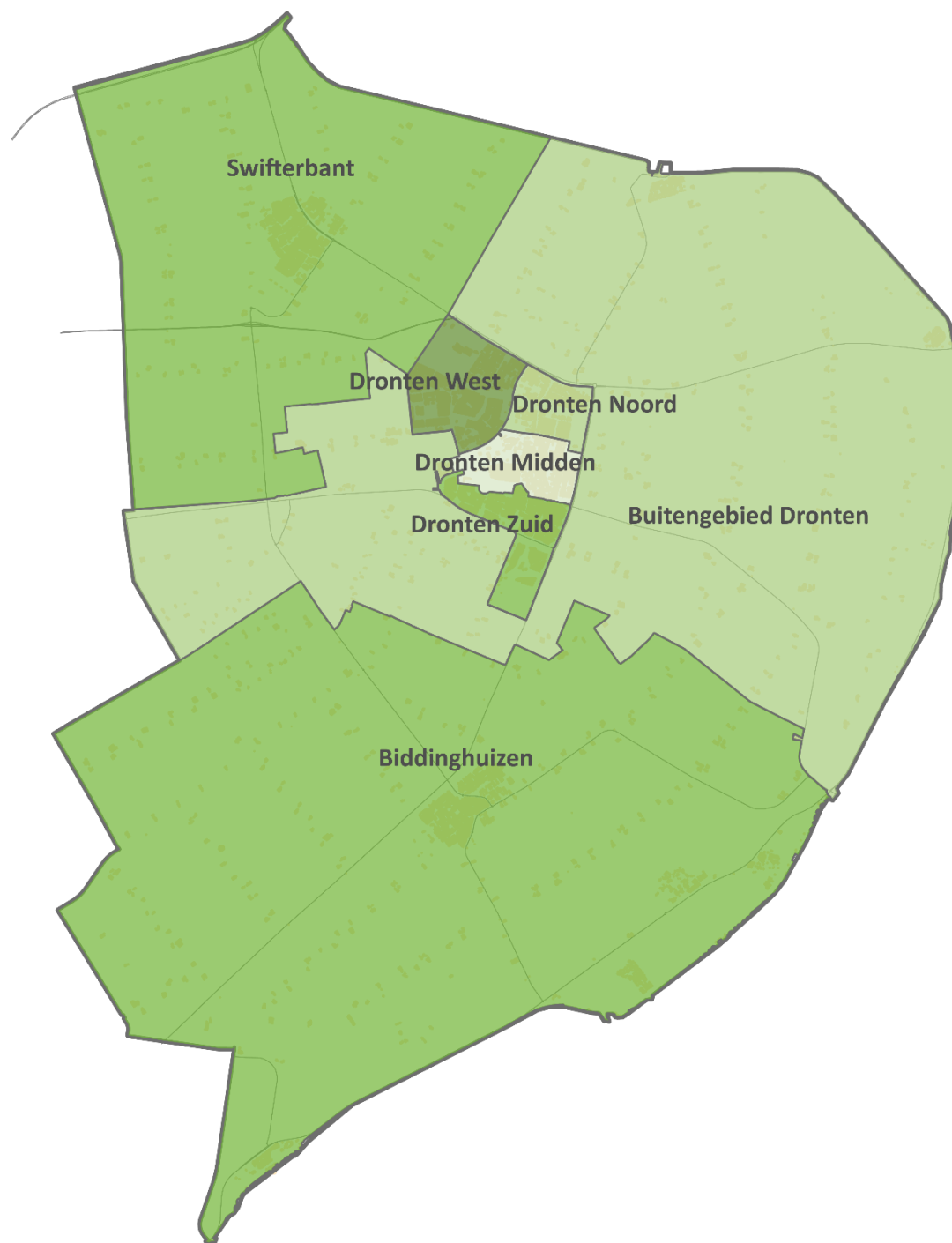
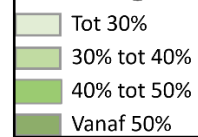

Geschiktheid woningvoorraad

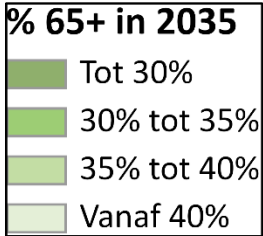
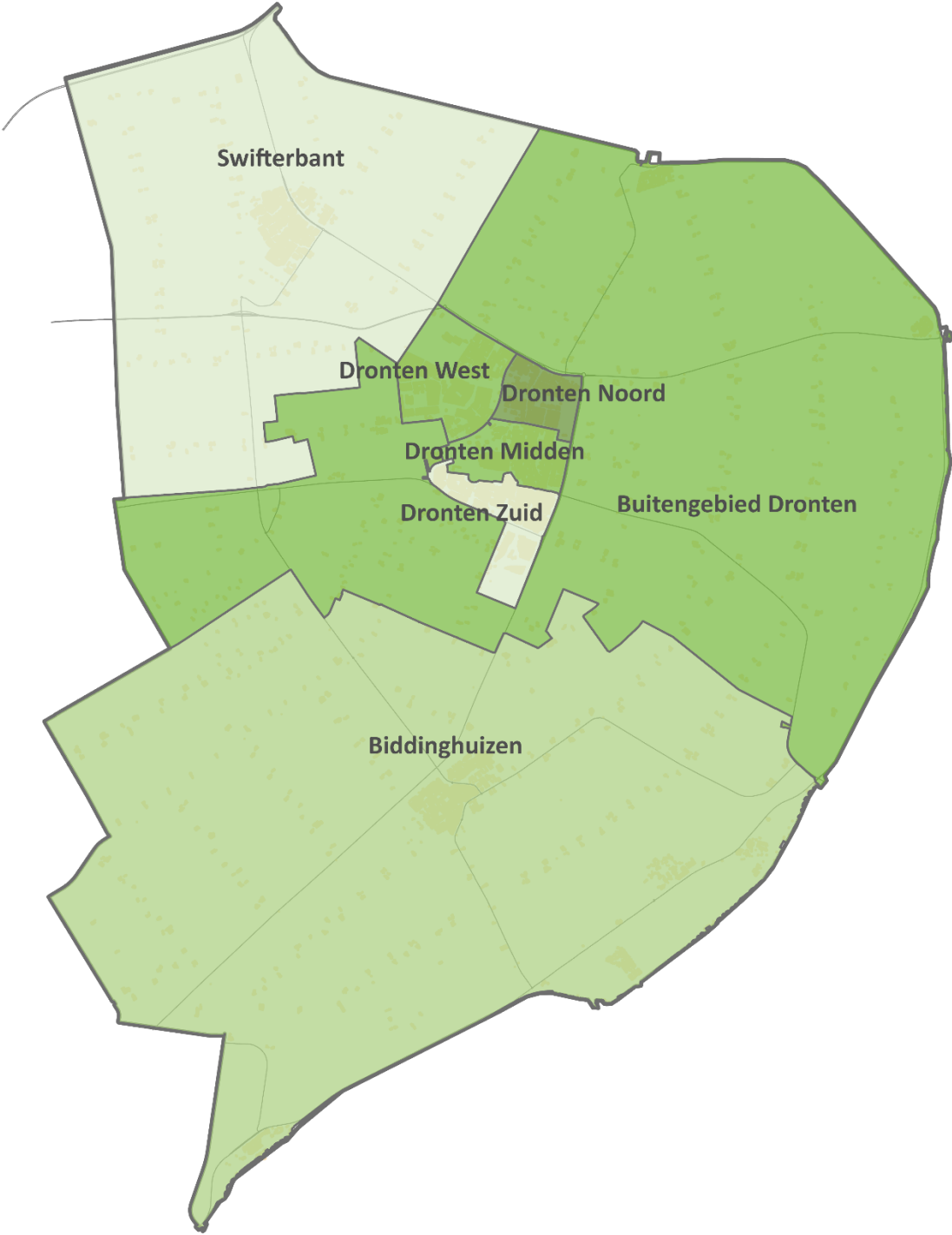
- Geschikt voor ouderen
- Geschikt te maken

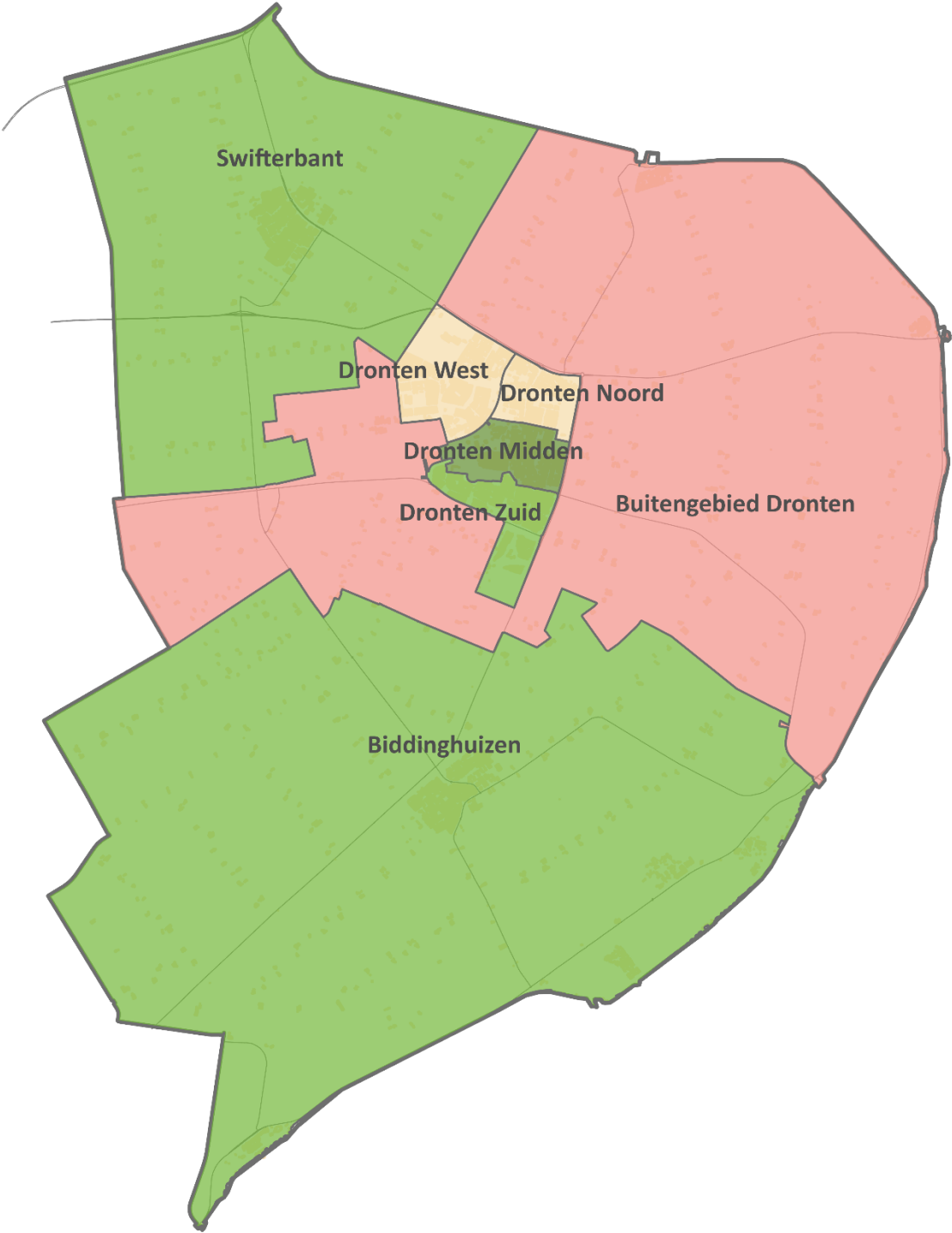
% 65+ in geschikt te maken woning

Gemeente Dronten

Gemeente Dronten

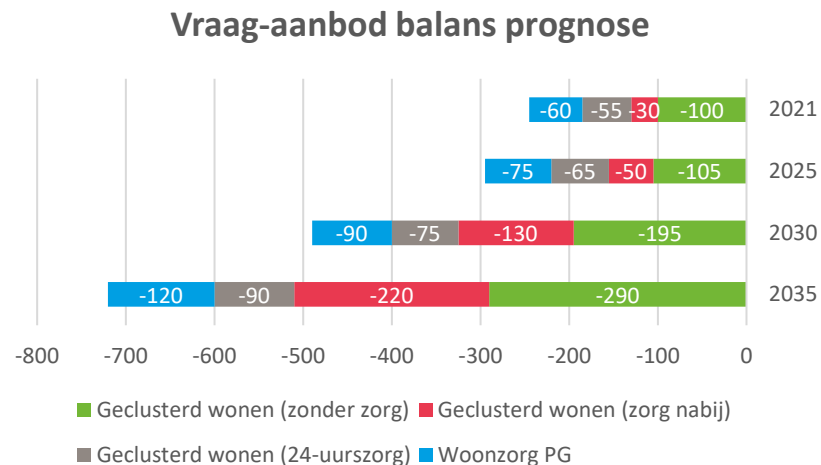
Saldo (potentieel) geschikte woningen in 2035

- Tot 0 woningen
- 0 tot + 600 woningen
- +600 tot +1.900 woningen
- Vanaf +1.900 woningen

3.5 De huisvestingsopgave: match tussen vraag en aanbod

Een vergelijking van de vraagprognose met het huidige geclusterde 24-uurszorg aanbod van zorgaanbieders voor ouderen laat zien dat dit aanbod op dit moment ontoereikend is om aan de vraag te voldoen; in de komende jaren zal dit tekort geleidelijk oplopen. Hierbij zijn de wachtlijsten van zorgaanbieders in de cijfers verwerkt als aanvullende behoefte. Opvallend is de grote vraag naar geclusterd wonen zonder zorg. Als we naar het totale plaatje kijken zien we een tekort van 245 plekken in het aanbod voor de doelgroep ouderen binnen de gemeente Dronten.

Figuur 3.10: Balans tussen vraag naar en aanbod aan geclusterd wonen voor ouderen

Bron: Aanbodinventarisatie corporatie en zorgaanbieders, prognosemodel Companen.

Tabel 3.6: Vraag en aanbod aan geclusterde woonvormen voor ouderen, op basis van de bandbreedte

	Vraag-Aanbod 2021	Vraag-Aanbod 2025	Vraag-Aanbod 2030	Vraag-Aanbod 2035
Geclusterd wonen (zonder zorg)	-100	-105	-195	-290
Geclusterd wonen (zorg nabij)	-30	-50	-130	-220
Geclusterd wonen (24-uurszorg SOM)	-55	-65	-75	-90
Woonzorg PG (24-uurszorg)	-60	-75	-90	-120
Totaal	-245	-295	-490	-720

Bron: Aanbodinventarisatie corporatie en zorgaanbieders, prognosemodel Companen.

De bovenstaande grafiek (3.10) en tabel (3.6) tonen de vraag-aanbodbalans voor geclusterde woonvormen voor ouderen, op basis van de trendvariant. We constateren daarbij het volgende:

- De intramurale capaciteit voor mensen met een psychogeriatrische (PG) zorgvraag heeft momenteel een tekort van 60 plekken. **In de toekomst stijgt het tekort van 75 plekken in 2025 tot 120 plekken in 2035.**
- Voor mensen die afhankelijk zijn van 24-uurszorg bij somatische klachten (intramurale capaciteit somatische zorgvraag) bestaat er een tekort van 55 woningen. **Dit tekort loopt langzaam op tot 65 woningen in 2025, om daarna verder te stijgen tot 90 woningen in 2035.**
- Voor mensen die geen intramurale indicatie (zorg met verblijf) ontvangen maar wel behoefte hebben aan geclusterd wonen met zorg nabij bestaat **er momenteel een tekort van 30 woningen.** De bestaande 'geclusterd wonen' complexen en aanleunwoningen in de nabijheid van woonzorgcentrum De Regenboog bieden een mooi aanbod voor mensen met een toenemende zorgvraag maar voorzien

niet in de volledige behoefte. **Het tekort zal geleidelijk toenemen tot 290 woningen in 2035.**

- Wanneer we de overige complexen met seniorenlabel corporatiewoningen meetellen bij het ‘geclusterde aanbod zonder zorg’, dan zien we dat het huidige aanbod momenteel ontoereikend is– **er is momenteel namelijk een tekort van 100 woningen.** Het is onduidelijk of dit direct te vertalen is in een bouwopgave voor geclusterde wooncomplexen in Dronten. Een deel van de bestaande voorraad wordt momenteel wellicht (onbewust) bewoond door ouderen zonder expliciete voorkeur voor geclusterd wonen die ook in het reguliere segment terecht zouden kunnen. Daarnaast is het onduidelijk in welke mate deze woningen geschikt zijn voor mensen met een (oplopende) zorgvraag. Tot slot wordt een gedeelte van deze woningen bewoond door ouderen onder de 65 aangezien een gedeelte van de seniorlabel woningen ook toegankelijk zijn voor mensen van 55 jaar en ouder. **Uiteindelijk ontstaat er een tekort van 290 woningen in 2035.**

Hierboven beschrijven we dat de intramurale capaciteit voor mensen met een psychogeriatrische (PG) zorgvraag in de gemeente Dronten op dit moment voldoende is. We zien kleine tekorten bij de intramurale capaciteit voor ouderen met een somatische zorgvraag en het geclusterd wonen met zorg nabij. De komende jaren ontstaat er door de groeiende vraag een toename van tekorten die uiteindelijk in alle categorieën voelbaar worden. Dit moet opgevuld worden met nieuw aanbod dat aansluit bij de kwalitatieve vraag – wat betekent dat gewerkt moet worden aan nieuwe concepten van geclusterd wonen. Het advies is om daar nu al mee te beginnen in de vorm van kleinschalige experimenten per wijk en zo te ondervinden welke woonvormen toekomstwaarde hebben.

Dit advies is tevens van toepassing op het segment geclusterd wonen zonder zorg. Deze woonvormen voorzien de komende jaren kwantitatief in de vraag. Ook zullen de meeste complexen over het algemeen voldoen aan de kwalitatieve vraag van de meeste ouderen omdat ze nog vrij recent zijn opgeleverd. De woonwensen en zorgbehoefte van individuele bewoners sluit echter niet altijd aan op het bestaande aanbod. Uit de heisessie blijkt bijvoorbeeld dat sommige ouderen graag zouden samenwonen in vernieuwende woonconcepten waarbij jongeren of mantelzorgers betrokken worden. Zo zijn er mantelzorgers die willen samenwonen met hun zorgbehoevende partner in een woonvorm waarbij ze professionele ondersteuning krijgen bij het uitvoeren van bepaalde zorgtaken. Nieuwere generaties ouderen zullen in toenemende mate een eigen wooninitiatief willen opzetten omdat ze meer inspraak willen hebben op de manier waarop ze samenwonen en zorg ontvangen op hun oudere dag. Deze wooncomplexen moeten daarnaast geschikt zijn voor een toenemende zorgvraag. Deze ouderen zouden uiteindelijk kiezen voor een vernieuwde woonvorm binnen de segmenten geclusterd wonen met zorg of geclusterd wonen zonder zorg.

Huisvestingsopgave geschikt wonen

Het is onmogelijk om de precieze vraag naar levensloopgeschikte woningen te achterhalen. Dat komt omdat het moeilijk is om op basis van de zorgvraag van ouderen te voorspellen welke aanpassingen een woning voor hen geschikt zouden maken. Daarnaast is het voor ons op basis van de beschikbare data namelijk niet mogelijk om te voorspellen hoe groot de groep 65+-ers is die in de praktijk er daadwerkelijk voor kiest door te stromen naar een geschikte woning danwel aanpassingen in de bestaande woning wil doorvoeren. Zeer veel factoren zijn van invloed op de uiteindelijke keuze die een huishouden hierin maakt. Bij het bepalen van een huisvestingsopgave voor het geschikt wonen gaan we uit van een maximale vraag gebaseerd op het uitgangspunt dat alle 65+’ers een geschikte woning nodig hebben. De resultaten van de

geschiktheidsanalyse zijn vooral bedoeld om een overzicht te krijgen van de discrepanties per wijk op basis van de maximale vraag. In de komende jaren zal er een theoretisch tekort ontstaan aan geschikte woningen voor ouderen: in 2035 zijn er immers 5.300 65+ huishoudens die regulier wonen, dat zijn 2.200 huishoudens meer dan het huidige aantal levensloopgeschikte woningen (ca. 3.100) in de gemeente. Dit betekent dat niet elke oudere geschikt kan en zal wonen. De lage verhuisbereidheid van senioren maakt dat een deel van de toekomstige senioren nu en straks in een woning woont die (nog) niet levensloop geschikt is. In deze vraag kan worden voorzien door nieuwbouw van geschikte woningen en doorstroming te stimuleren, maar belangrijker zijn woningaanpassingen van woningen die potentieel geschikt zijn. Hieronder volgt een vraag-aanbod analyse met als uitgangspunt dat alle 65+ers in een levensloopgeschikte woning moeten/willen wonen:

- De opgave ligt daarbij gedeeltelijk in de koopsector. Momenteel wonen ruim 2.800 ouderen in een koopwoning. Dat is meer dan het huidige aanbod van circa 2.300 geschikte koopwoningen, **en zorgt voor een tekort aan 500 woningen**. Ruim 7.900 woningen zijn met een kleine ingreep geschikt te maken.
- In de sociale huursector is een tekort aan 440 geschikte corporatie woningen en is de opgave gelijk aan die in de koopsector. **In het kader van geschiktheid is daarmee een transformatie- of nieuwbouw-opgave weggelegd voor OFW**. Er wonen ongeveer 1.300 oudere huishoudens in een corporatiewoning. Het aantal geschikte corporatiewoningen is 860. Circa 680 woningen zijn met een kleine ingreep geschikt te maken.

3.6 Beleidsopgaven ouderen

Gezamenlijk tussenvormen concretiseren

Het wonen in geclusterde 'tussenvormen' biedt diverse voordelen. De zorg kan efficiënter geleverd worden. In deze woningen kunnen ouderen een zwaardere zorgvraag beter opvangen. En het veiligheids- of gemeenschapsgevoel onder bewoners is hoger. Een goed aanbod aan tussenvormen is daarmee een voorinvestering om te voorkomen dat onnodig intensieve zorg wordt gebruikt. Om tot uitvoering van de doelstelling omtrent tussenvormen te komen is een samenspel van actoren benodigd; een hecht netwerk. Wij adviseren om duidelijke normen op te stellen voor de nieuwe (geclusterde) tussenvormen, waarin alle signalen vanuit de verschillende partijen goed verwerkt zijn. Nu voldoen lang niet alle geclusterde woonconcepten aan de behoefte van de bewoners, bijvoorbeeld als het gaat om de aanwezige faciliteiten (ontmoetingsruimte, buitenruimte, comfort, horeca), de gemeenschapszin, omvang en het soort medebewoners. Vervolgens kan deze norm complexgewijs uitgedragen worden.

Goede ondersteuning voor de mantelzorger

In Nederland wordt een fors beroep gedaan op de mantelzorg. Het vinden van nieuwe mantelzorgers wordt echter steeds lastiger door meer werkende ouders, huishoudensverdunding en vergrijzing. Als een mantelzorger wegvalt door overbelasting, ontstaat er een acute woonvraag voor de zorgbehoevende. Dat willen wij voorkomen. Door het sociaal (en digitaal) netwerk rondom de mantelzorger te verstevigen en respijtzorg aan huis te bieden, heeft de mantelzorger straks meer opties om op terug te vallen. Mantelzorgers geven aan deze ondersteuning nodig te hebben om langdurig in hun rol te voorzien. De mogelijkheden voor respijtzorg moeten breder bekend en verder uitgekristalliseerd worden.

Technologische kansen

Het is onze aanbeveling om één partij of één 'marktplaats' te realiseren voor alle technologische snuffjes, domotica of IOT ('internet of things'). Een goed voorbeeld van een 'marktplaats' is een 'proefhuis' waarin de nieuwste technologieën zijn toegepast. In samenwerking met de gemeente heeft OFW een belevingswoning geopend aan de Galjoenstraat 39 in Dronten. Geïnteresseerden kunnen dit huis bezoeken om een beter idee te krijgen van de mogelijkheden. Daarmee valt technologie straks makkelijker in te passen en heeft de consument een beter overzicht. Een groot aandachtspunt daarbij is het WIFI-aanbod in bestaand vastgoed en de diensten die via dit netwerk verlopen. De leveringszekerheid van technologie is daarmee nu nog een risico, maar er liggen ook veel kansen.

Toenemende financiële druk

Wij horen van de zorgaanbieders dat zij een toenemende financiële druk ervaren in het verlenen van de zorg aan huis, door de toenemende spreiding en intensiteit van de zorgvraag van extramurale ouderen. De beschikbare financiële middelen lopen in verhouding terug. Zorg aan huis in geclusterde woonvormen is hierin efficiënter en werkt verlichtend op deze druk.

Toenemend beroep op woningaanpassingen

Van de ouderen met een (lichte) zorgvraag die kunnen en willen blijven wonen in een reguliere woning, zal in de toekomst een groeiend deel wonen in een koopwoning. De belangrijkste opgave voor deze groep is om ervoor te zorgen dat hun woningen tijdig geschikt gemaakt worden, zodat zij hier zelfstandig kunnen blijven wonen. In dat kader is het relevant om te vermelden dat de regeling van woningaanpassingen in het kader van de Wmo is veranderd; de eigen bijdrage voor particulieren is aanzienlijk lager geworden. Dit zal waarschijnlijk zorgen voor een toename van de aanvragen voor woningaanpassingen (met hogere kosten voor de gemeente als gevolg).

Daarnaast is het mogelijk om in de gemeente Dronten een Blijverslening aan te vragen. De Blijverslening maakt het voor huiseigenaren op leeftijd mogelijk om aanpassingen aan hun woning te financieren zodat deze levensloopgeschikt gemaakt kan worden. Het aantal aanvragen voor een Blijverslening zullen waarschijnlijk stijgen, zeker als dit product meer naamsbekendheid krijgt onder de bevolking.

4. Verstandelijk beperkten (VG)

In dit hoofdstuk beschrijven wij eerst de woonwensen van mensen met een VG-indicatie en geven we een beeld van de bestaande woonvormen voor deze groep. Vervolgens analyseren we de ontwikkeling van de vraag naar plekken voor zorg met verblijf voor de VG-groep, en zetten we deze vraagontwikkeling af tegen het bestaande aanbod. Aan de hand van deze analyse wordt de balans tussen het aanbod en de vraag aan woonplekken naar de toekomst toe in beeld gebracht. De balans tussen vraag en aanbod dient als uitgangspunt voor de kwantitatieve en kwalitatieve invulling van de beleids- en huisvestingsopgaven.

Soms wonen mensen met een verstandelijke beperking in een reguliere woning. Vaak woont deze doelgroep, met name wanneer de zorg- of ondersteuningsvraag zwaarder is, in een zorginstelling. In dit onderzoek richten wij ons primair op de groep die gebruik maakt van Wlz-zorg. Dit houdt in dat we het hebben over mensen die 'levenslang en levensbreed' ondersteuning nodig hebben, thuis of in een zorginstelling. Deze mensen staan onder permanent toezicht of ontvangen 24 uur per dag zorg in de nabijheid. Omdat we ingaan op de groep mensen die levenslang behoefte heeft aan zorg met verblijf, spreken we niet over een groep die uitstroomt.

In de afgelopen jaren is de toegang tot de Wlz voor mensen met een verstandelijke beperking iets beperkter geworden. Nieuwe cliënten met een lichte zorgvraag (Wlz-indicaties VG 1 tot en met 3) kunnen tegenwoordig geen beroep meer doen op een woonplek in een instelling. In plaats daarvan krijgen zij ondersteuning vanuit de Wmo. Bestaande cliënten met een lichte zorgvraag die in een instelling wonen, mogen hier wel blijven.

4.1 Woonwensen en woonvormen

In deze paragraaf schetsen we een algemeen beeld van de woonwensen van de doelgroep verstandelijk gehandicapt. Dit beeld is ontstaan op basis van gesprekken met diverse groepen verstandelijk beperkten en mantelzorgers voor andere onderzoeken elders in het land. Tevens kan dit algemene beeld worden aangescherpt met de woonwensen die zijn besproken tijdens de heisessie, waarbij de woonwensen van de lokale doelgroep verstandelijk beperkten zijn besproken door de gemeente, corporatie en zorgaanbieders.

Wensbeelden VG

De woonvormen van de doelgroep VG lopen uiteen van groepswonen en thuiswonen tot studio's en appartementen in geclusterde of gespikkelde vorm. Op basis van de gesprekken op de heisessie alsook onze ervaringen elders in het land herleiden wij de volgende kwalitatieve wensbeelden van verstandelijk beperkten voor het wonen met zorg.

Woning

- De doelgroep blijkt doorgaans graag te willen wonen in kleine overzichtelijke kamerappartementen met eigen voorzieningen (badkamer, WC, wasmachine en een keukenblok). Een ruime studio met eigen voorzieningen volstaat daarbij vaak ook. Deze eigen voorzieningen geeft hen het gevoel van zelfstandigheid en biedt hen de mogelijkheid om er meer een eigen ritme op na te houden.
- Misschien nog wel belangrijker voor de beleving van de doelgroep is de woonvorm. Hierin kan naar gelang worden geschoven in meer of minder zelfstandigheid en het type woonomgeving (rustig of prikkelend).
- In het woningaanbod moet ook aandacht zijn voor de draaicirkels van rolstoelen binnen de woningen en de ruimtes voor het stallen van fietsen en andere vervoersmiddelen. Ook is het van belang dat er in de complexen

een lift aanwezig is zodat alle woningen geschikt zijn en leegstand door ongeschiktheid van vastgoed wordt voorkomen. Het hebben van een eigen of gezamenlijk tuin of buitenruimte is tevens een terugkerende woonwens in veel klantenpanels.

- Wanneer er wordt gekeken naar de samenstelling van leeftijden in complexen, geven jongere cliënten aan graag samen te wonen met andere jongere cliënten. Het is voor hen prettig dat ze met leeftijdsgenoten samen wonen, omdat ze vaak overeenkomende interesses hebben en goed met elkaar kunnen communiceren.

Woonomgeving

- Ook voor de doelgroep VG geldt dat zij nabijheid wensen tot voorzieningen. In het bijzonder gaat het daarbij om de supermarkt, huisarts en het OV. Goede OV-bereikbaarheid kan leiden tot een lager beroep op de regiotaxi.
- Qua woonomgeving kan de voorkeur uit gaan naar een rustige en prikkelarme omgeving maar ook naar een woonomgeving waar juist iets meer bedrijvigheid plaatvind.
- Een stevig sociaal netwerk waaraan ook informele zorg en mantelzorg kan worden ontleend, is erg belangrijk. De sociale veiligheid van de doelgroep zal gewaarborgd moeten worden, bijvoorbeeld door activiteiten en voorzieningen in de buurt aan te bieden. De woonomgeving moet vertrouwd zijn en blijven. De acceptatie van afwijkend gedrag in de wijk is alleen mogelijk bij een goede kennismaking en verdere integratie van de VG-doelgroep in de wijk.

Zorg en ondersteuning

- De meeste cliënten geven aan behoefte te hebben aan directe ondersteuning op oproep (zoals hulp bij het douchen of bij het verwerken van emoties). Daarbij willen zij wel graag zeggenschap

houden om eigen beslissingen te maken of dingen op een eigen manier te doen. De meer zelfstandige cliënt heeft alleen op bepaalde momenten duidelijke instructies nodig van een begeleider. De mogelijkheid tot directe hulp is niet perse nodig, maar geeft wel veel rust. Op termijn zou deze groep kunnen doorstromen naar zelfstandig of ambulant wonen. Het aanbieden van tussenvormen of zelfstandig wonen in de buurt van de VG-woonvormen zorgt voor een prettige en geleidelijke doorstroming. Voor de zelfstandig wonende cliënten is het daarnaast van belang dat de ondersteuning flexibel op- en afschaalbaar is. Deze tussenvormen zullen voor een meerderheid van de VG cliënten uit de Wlz niet relevant zijn maar kunnen wel bijdragen aan een passend zorgaanbod en de efficiënte inzet van vastgoed.

- Met betrekking tot de groep die intensieve begeleiding nodig heeft, is het belangrijk dat de persoonlijke en ambulante begeleiders dicht in de buurt zijn. Snelle en adequate zorgverlening is een belangrijk aspect in de woonervaring. Uiteindelijk is het een totaalbeeld, waarbij de zorgverlening een cruciale rol speelt in het wel of niet prettig voelen van de persoon.
- Het gebruik van technologie in de dienstverlening werkt wisselend voor de doelgroep. De één ervaart het als een handig communicatiemiddel, de ander mist de emotionele band bij het communiceren via een scherm.

Woonvormen in Dronten

In dit rapport maken wij onderscheid tussen de woonvormen 'geclusterd' en 'gespikkeld' die bedoeld zijn voor mensen met een verstandelijke beperking. Onder de woonvorm 'geclusterd' valt een uiteenlopend palet aan woonvormen: van instellingszorg in groepswoningen tot geclusterde appartementen, hofjeswoningen of zorgboerderijen. Onder 'gespikkeld' wonen vallen zelfstandige appartementen of woningen in de nabijheid van een

geclusterde woonvorm. Zie voor een uitgebreide omschrijving van de woonvormen bijlage 3.

- Een belangrijke notie is dat de doelgroep VG bijzonder heterogeen is: een deel is ook lichamelijk gehandicapt en heeft dus een woning nodig die rolstoelgeschikt is, bij het andere deel is dit niet het geval. De variatie in de VG-doelgroep betekent dat zorgvastgoed flexibel gebouwd moet worden; het liefst is een woning geschikt te maken voor een veranderende zorgzwaarte. Ook de VG-doelgroep wordt ouder; dit stelt eisen aan het woonzorgvastgoed.
- Zorgaanbieders clusteren verstandelijk beperkten vaak op basis van leeftijd, zorgzwaarte en het al dan niet voorkomen van een combinatie met psychiatrische klachten om een zekere mate van homogeniteit te bereiken. Uiteindelijk wordt een dergelijk cluster vanzelf weer heterogeen door individuele ontwikkelingen in de zorgvraag.
- De illustraties hieronder geven een indruk van de variëteit aan woonvormen die vallen onder de noemer 'geclusterd wonen'.

4.2 Woonvraag van verstandelijk beperkten

Het aantal Wlz-indicaties voor zorg aan verstandelijk beperkten (VG) is over de jaren 2015 tot en met 2021 gestegen (bijlage 5). In 2021 waren er volgens de afgegeven Wlz-indicaties van zorgkantoor Zilveren Kruis 270 mensen met een VG-indicatie in Dronten. Deze stijging komt mede doordat er omstreeks 2016 en 2017 een fors aantal mensen een herindicering naar de Wlz-zorg heeft gekregen. Aan de hand van deze indicatiegegevens en de bevolkingsprognose van de gemeente Dronten hebben wij een inschatting opgesteld van de zorgvraag van verstandelijk beperkten voor de periode tot 2035. In deze basisprognose is inzichtelijk gemaakt hoe de totale zorgvraag van verstandelijk beperkten zich zal ontwikkelen. De onderstaande tabel toont de verwachte vraag naar VG-plekken volgens de basisprognose: een beleidsvrije, demografische doorrekening op basis van de huidige vraag. Het gaat hier dus

Figuur 4.1: Voorbeelden geclusterd wonen voor verstandelijk beperkten

niet om de vraag naar zelfstandige woningen maar om de vraag naar zorgplekken.

Tabel 4.1: Gemeente Dronten. Prognose woonvormen (2021 - 2035), basisvariant incl. 'vpt/mpt'

	2021	2025	2030	2035
Prognose	270	270	260	260
Geclusterd wonen	250	250	240	240
Gespikkeld wonen	20	20	20	20

Bron: Bevolkingsprognose Dronten, Indicatiegegevens Zorgkantoor Zilveren Kruis, bewerking Companen.

Net als voor de andere doelgroepen die we in deze rapportage behandelen heeft er voor de doelgroep VG ook een heisessie plaatsgevonden. In deze heisessie hebben we met zorgaanbieders besproken welke trends van invloed zullen zijn op de toekomstige vraag naar wonen met zorg.

- In Dronten is het geval dat een groot deel van de mensen met een VG-indicatie nu thuis woont en gebruikmaakt van dagbesteding bij de zorgaanbieder. De mensen met VG1 en VG2 wonen bijvoorbeeld niet meer in instellingen maar in de sociale huur bij OFW. Een gedeelte van de VG doelgroep woont hier met begeleiding terwijl weer anderen een stuk zelfstandiger wonen maar ambulante hulp ontvangen.
- Een deel van de groep (licht) verstandelijk beperkten 'verdwijnt van de radar'. Soms doen zij wel een beroep op dagbesteding, maar is de woonsituatie minder bekend.

Verstandelijk beperkten die thuis wonen kunnen de zorg die ze nodig hebben op verschillende manieren ontvangen. Daarbij kan onderscheid gemaakt worden tussen verschillende leveringsvormen. Mensen kunnen zorg ontvangen via een 'vpt' (Volledig pakket thuis) en een 'mpt' (Modulair pakket thuis). Uit actuele gegevens van het Zilveren Kruis blijkt dat er op 10 maart 2020 74 verstandelijk beperkten met een Wlz-indicatie waren die gebruik maakten van een 'vpt' of een 'mpt'. Deze groep neemt bepaalde zorgonderdelen af bij

een zorgaanbieder en doet dit voornamelijk vanuit de thuis situatie. Omdat veel cliënten met 'vpt' en 'mpt' voornamelijk thuis zorg krijgen hebben we ervoor gekozen om in dit onderzoek uit te gaan van de vraagprognose exclusief 'vpt' en 'mpt'. Daarbij willen we echter wel de kanttekening plaatsen dat het zonder nader onderzoek lastig te stellen is dat mensen met een 'mpt' geen behoefte zullen hebben aan geclusterde woonvormen. Misschien wonen deze mensen wel thuis, omdat er geen goed alternatief is. Zonder de groep VPT/MPT ziet de ontwikkeling van de vraag naar verschillende soorten woonvormen voor de doelgroep VG er als volgt uit:

Tabel 4.2: Gemeente Dronten. Prognose woonvormen (2020-2035), basisvariant excl. 'vpt/mpt'

	2020	2025	2030	2035
Prognose	190	190	190	190
Geclusterd wonen	180	180	180	180
Gespikkeld wonen	10	10	10	10

Bron: Woonzorgweter, Companen

Lokaal wonen en extramuralisering

Tijdens de heisessie met de gemeente en zorgaanbieders zijn er verschillende trends besproken die invloed zouden kunnen hebben op de woonvraag van de doelgroep VG. De deelnemers aan de heisessie nemen de trend van het 'lokaal wonen' waar. Dit houdt in dat er een toenemende behoefte is om te wonen nabij de thuisomgeving of ouders. Zorgaanbieders zetten daarbij vaker in op zorg zo dicht mogelijk bij de thuisomgeving. Als een gevolg daarvan verwachten wij dat de vraag naar VG-zorg meer evenwichtig verdeeld zal worden over de regio en het land. Het aantal VG-indicaties in de gemeente Dronten ligt iets onder het landelijke en regionale gemiddelde. Het scenario "lokaal wonen" gaat uit van een trend waarbij de VG-doelgroep weer vaker dicht bij hun ouders gaan wonen. De doelgroep VG gaat in toenemende mate lokaal wonen en hierdoor stijgt het aandeel VG op de bevolking richting het landelijk gemiddelde.

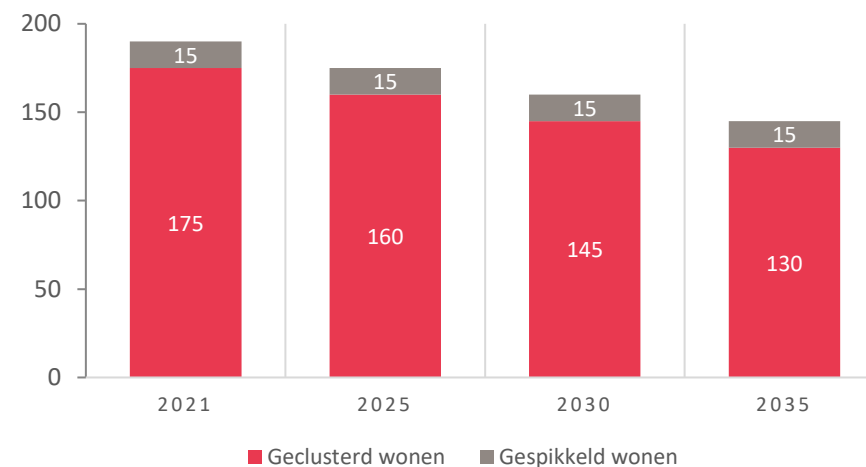
Een andere trend die werd herkend is de trend van extramuralisering. Het blijkt dat er veel vraag is naar het scheiden van wonen en zorg, ofwel extramuralisering. Hiervoor zetten we vaker in op het zelfstandig huisvesten van de VG doelgroep en vangen we daarmee de groei in de vraag op. Als wij uitgaan van een gestage extramuralisering⁶, dan kan het aantal gespikkelde woonvormen oplopen naar circa 15 in 2035. Rekening houdend met de trend van lokaal wonen en extramuralisering verandert de kwantitatieve en kwalitatieve vraag naar woonplekken voor VG. In de volgende tabel en grafiek staat weergegeven hoe de vraag eruit ziet voor de VG-doelgroep in de jaren 2021 tot en met 2035.

Tabel 4.3: Gemeente Dronten. Prognose woonvormen (2021 - 2035), trendvariant excl. 'vpt/mpt'

	2021	2025	2030	2035
Prognose	190	175	160	145
Geclusterd wonen	175	160	145	130
Gespikkeld wonen	15	15	15	15

Bron: Bevolkingsprognose Dronten, gegevens zorggebruik Zorgkantoor Zilveren Kruis en bewerking Companen.

Figuur 4.2: Gemeente Dronten. Prognose woonvormen (2021 – 2035), trendvariant excl. 'vpt/mpt'

Bron: Bevolkingsprognose Dronten, gegevens zorggebruik Zorgkantoor Zilveren Kruis en bewerking Companen.

4.3 De huisvestingsopgave: match tussen vraag en aanbod

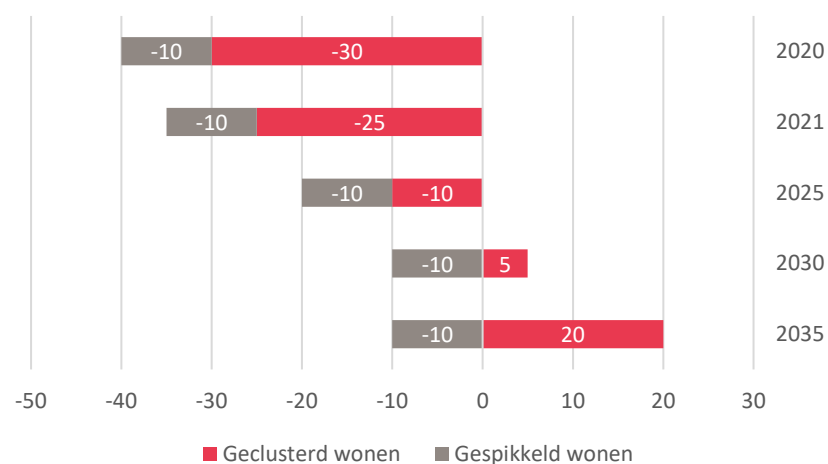
Aan alle zorgaanbieders die zich richten op zorg voor verstandelijk beperkten is gevraagd hoeveel zorgplekken zij hebben voor deze doelgroep. In bijlage 1 is het volledige aanbod per aanbieder terug te vinden.

Een vergelijking van de vraagprognose met het huidige woonzorgaanbod voor de doelgroep verstandelijk beperkten, laat zien dat het aanbod aan geclusterde woonvormen op dit moment onvoldoende is om aan de vraag te voldoen. Hierbij is uitgegaan van de trendvariant van de prognose. In de komende jaren

⁶ De aanname is dat op termijn alle lichte VG, 15% van de VG3 en 10% van de VG6 gespikkeld wonen. Zie bijlage 6 voor het overzicht.

zal het tekort aan gespikkelde woonvormen toenemen. Ook binnen het geclusterd wonen bestaat er op dit moment een tekort. Echter zal er in de toekomst sprake zijn van een tekort dat langzaam terugloopt.

Figuur 4.3: Vraag en aanbod balans woonvormen doelgroep verstandelijk beperkten

Bron: Aanbodinventarisatie zorgaanbieders, prognosemodel Companen.

Tabel 4.4: Vraag en aanbod woonvormen voor doelgroep verstandelijk beperkten

	Vraag-Aanbod 2021	Vraag-Aanbod 2025	Vraag-Aanbod 2030	Vraag-Aanbod 2035
Geclusterd wonen	-25	-10	5	20
Gespikkeld wonen	-10	-10	-10	-10
Totaal	-35	-20	-5	10

Bron: Aanbodinventarisatie zorgaanbieders, prognosemodel Companen.

Uit voorgaande grafiek en tabel constateren we het volgende:

- Er is op dit moment niet genoeg geclusterd aanbod om in de vraag naar geclusterd aanbod te voorzien. **Er bestaat momenteel een onbalans met**

een tekort van 25 geclusterde plekken. Dit tekort zal geleidelijk afnemen totdat er in 2035 een overschot is van 20 plekken. Vanuit de werksessie met zorgaanbieders zijn geen signalen afgegeven betreffende een mogelijk tekort aan plekken. Het huidige tekort is zeer beperkt en kan waarschijnlijk worden verklaard doordat een deel van de verstandelijk beperkten mogelijk bij een kleinere zorgaanbieder wonen (niet alle zorgaanbieders hebben aan het onderzoek deelgenomen zie bijlage 5).

- Op dit moment is er een tekort van 10 plekken gespikkeld wonen. **Het tekort aan gespikkelde plekken zal stabiel blijven op 10 plekken in 2035.**

4.4 Beleidsopgaven VG

Kleinschalig uitbreiden en behouden van bestaand vastgoed

Uitbreiding van het aanbod zal voornamelijk bestaan uit ‘gespikkeld wonen’. De bestaande geclusterde woonvormen moeten behouden blijven. Het is belangrijk dat de cliënten binnen deze woonvormen naast een eigen appartement met voorzieningen (sanitair, soms ook een keuken) ook een ontmoetingsruimte of een gezamenlijke woonkamer hebben. Ontmoetingsruimten die aanwezig zijn in bestaand aanbod kunnen ook worden gebruikt door cliënten die in de nabije omgeving (‘gespikkeld’) wonen. Een dergelijke plek biedt bewoners structuur (dagritme) en mogelijkheden voor ontmoeting en ontspanning. Er kan ook op een laagdrempelige manier begeleiding worden geboden.

Diverse zorgvraag vraagt om doorstroming en flexibel bouwen

Om goed te voorzien in de diverse zorgvraag en mate van zelfstandigheid van de VG-doelgroep is er uiteenlopend vastgoed nodig. Het uitgangspunt daarbij is dat zowel op- als afschaling van zorg mogelijk moet zijn als dat past bij de behoefte van de cliënt. Enerzijds vraagt dit om genoeg variatie in het aanbod: bijv. in woningtype, geschiktheid, zelfstandigheid, locatie en ontmoetingsplekken. Anderzijds kan het flexibel bouwen van zorgvastgoed de nodige mogelijkheden tot variatie geven. Een deel van de doelgroep (VG8) is rolstoelgebonden en heeft dus een aangepaste woning nodig. Voor ouder wordende cliënten verandert de zorgvraag. Bij voorkeur zijn woningen daarom makkelijk aanpasbaar voor een veranderende zorgzwaarte.

Gemengd wonen zonder ‘doelgroepen’

De systeemwereld geeft aanzet tot indelingen in financieringsvormen, doelgroepen en zorgpakketten. Maar de grenzen tussen alle indelingen zijn zacht; er liggen veel mogelijkheden om zorgvragers gezamenlijk te huisvesten.

Bewoning door ‘normale’ zorgdragers (jongeren, studenten of ook gezinnen) zorgt voor een dynamische mix. In deze samenleefconcepten kunnen zij elkaar aanvullen en ondersteunen. Een vereiste is wel de intrinsieke motivatie van de ‘dragers’ om een rol te spelen bij het ondersteunen van de ‘vragers’. Reciprociteit is het fundament. Het is wenselijk om bij de realisatie van gemengd wonen aansluiting te zoeken bij het bestaande welzijnsnetwerk en de inclusieve woonzorgcentra.

Cliënten bewustmaken van zelfstandig wonen

Voor een goede doorstroom naar zelfstandig wonen is het belangrijk dat cliënten zich bewust zijn van de (on)mogelijkheden. Zorgaanbieders doen er goed aan om cliënten laagdrempelig uitleg geven over onder andere de (tijds) inschrijving bij een woningcorporatie, en de informatie die daarbij ingevuld moet worden (aandoening, instelling, etc.). Wij adviseren dat zij deze informatievoorziening samen met corporatie afstemmen. Wat betreft het thuis wonen (met een PGB of VPT), doen aanbieders er juist goed aan om de risico’s te schetsen. Thuis wonen is voor een deel van deze mensen geen goede optie.

Randvoorwaarden extramuralisering

Er bestaat een grote vraag naar het scheiden van wonen en zorg. Daarbij kan ook worden ingezet op het vaker zelfstandig huisvesten van de doelgroep. Hiervoor adviseren wij om de volgende randvoorwaarden te hanteren:

- Het stelt eisen aan de zorginfrastructuur en de samenwerking tussen ketenpartners om de zelfstandige huisvesting te realiseren en succesvol te laten zijn.
- Naast een goede samenwerking is een geschikte woonomgeving en goede spreiding over de gemeente onmisbaar.
- Andere randvoorwaarden om zelfstandige huisvesting te realiseren is het bestaan van een stevig sociaal netwerk waaraan ook informele zorg en mantelzorg kan worden ontleend.

- Onderzoeken wijzen uit dat komende decennia het aanbod in mantelzorg flink zal gaan dalen. Dit maakt het belangrijk om de sociale veiligheid van de doelgroep te waarborgen door activiteiten en voorzieningen in de buurt aan te bieden en de doelgroep samen te laten komen.
- De VG-doelgroep wordt veel ouder en doet daarbij vaker een beroep op de ouderenzorg. Hier liggen kansen om de zorgvraag tussen zorgaanbieders te combineren, mits de partijen deze samenwerking organisch laten groeien.

5. Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ)

Voor mensen met psychiatrische problematiek die behoefte hebben aan een beschermde woonplek bestaan verschillende regelingen in Nederland. Kortdurende behandeling en opname in een psychiatrische instelling wordt bekostigd vanuit de Zorgverzekeringswet (Zvw). Cliënten met een psychische aandoening die langdurig (meer dan 3 jaar) behandeld worden en verblijven in een GGZ-instelling, krijgen deze zorg en het verblijf vergoed vanuit de Wet Langdurige Zorg (WLz). Het aantal verblijfsplekken voor deze groep is in de afgelopen jaren afgebouwd; veel van deze mensen hebben inmiddels een plek gevonden binnen de derde regeling: het Beschermd Wonen (BW), dat wordt gefinancierd uit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

Beschermd Wonen (BW) is een regeling voor mensen die niet zelfstandig kunnen wonen vanwege psychische en/of psychosociale problematiek en waarbij behandeling niet (meer) op de voorgrond staat. Vanuit de regeling wordt zowel de zorg als het verblijf bekostigd. Vanaf 2022 zal een deel van deze doelgroep weer aanspraak maken op zorg met verblijf vanuit de WLz omdat zij 'levenslang en levensbreed' ondersteuning nodig hebben. De woon- en zorgvraag van deze doelgroep zal onder dit nieuwe financieringsregime niet wezenlijk veranderen. Deze transitie nemen we daarom niet mee in de prognoses. De gemeente Dronten zal voor de eigen inwoners vanaf 2022 verantwoordelijk worden voor het bieden van BW in de eigen gemeente. In dit onderzoek gaan we in op vraag en aanbod in de gemeente Dronten.

In dit hoofdstuk beschrijven wij eerst de woonwensen van mensen met een indicatie voor BW en geven we een beeld van de bestaande woonvormen voor deze groep. Dit beeld is ontstaan op basis van gesprekken met diverse groepen BW-cliënten en mantelzorgers voor andere onderzoeken elders in het land.

Vervolgens maken we een analyse van de ontwikkeling van de vraag naar plekken voor zorg met verblijf voor mensen met een indicatie voor BW en zetten we deze af tegen het bestaande aanbod. Ook gaan we in op de te verwachten jaarlijkse uitstroom vanuit deze voorzieningen naar reguliere woonruimte.

5.1 Woonwensen en woonvormen

Wensbeelden

Woning

- Een gedeelte van de BW-cliënten heeft behoefte aan groepswonen, zij delen graag voorzieningen met anderen vanwege de sociale interactie die dat met zich meebrengt. De meeste cliënten geven echter de voorkeur aan een eigen appartement met een aparte slaapkamer en eigen sanitaire voorzieningen.

Woonomgeving

- BW-cliënten hebben doorgaans minder binding met burens of buurt. De sociaal aangelegde cliënt zoekt dit wél meer uit zichzelf op. Om sociale interactie te stimuleren is de nabijheid tot voorzieningen belangrijk. Daarbij gaat het voornamelijk om winkels, supermarkten, apotheken en hun werkplek.
- Tijdens de heisessie benadrukken de zorgaanbieders het belang van een toegankelijke ontmoetingsplek voor mensen met en zonder zorgvraag. Deze toegankelijke ontmoetingsruimtes helpen ook bij de vroegtijdige signalering van bepaalde zorggevallen. Er is veel draagvlak bij de aanwezige partijen om binnen Dronten een ruimte te realiseren die heel Dronten kan bedienen.

Zorg en ondersteuning

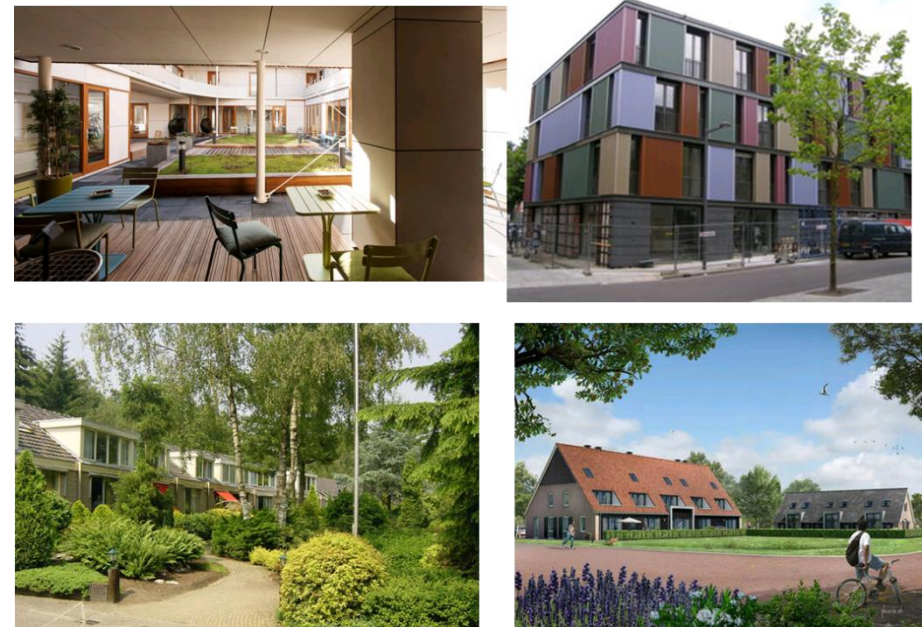
- Mensen die in een voorziening voor BW wonen hebben vaak intensieve begeleiding nodig. Er wordt gezorgd voor een stabiele omgeving, dagelijkse regelmaat en een zinvolle dagbesteding. Afhankelijk van de behoeften en het aanbod van de woonvorm kan er ook begeleiding zijn bij het huishouden, het maken van sociale contacten en eventuele verzorging en verpleging.
- De doelgroep is zeer divers. Een deel kan na een verblijf van bijvoorbeeld 2 jaar weer zelfstandig thuis wonen en zijn leven weer op de rit te krijgen met behulp van (intensieve) begeleiding. Een deel van de huidige cliënten is niet in staat om weer (min of meer) zelfstandig te gaan wonen. Zij blijven in een BW instelling (met 24-uurs zorg en toezicht) en sommigen gaan over naar de Wlz.
- De doelgroep heeft behoefte aan contact en begeleiding bij activiteiten, zoals uitstapjes en dagbesteding. Hiervoor is niet altijd ruimte in de begeleiding om dit mogelijk te maken.
- De zorgpartijen geven tijdens de heisessie aan dat de informele aanvulling op professionele zorg voor deze doelgroep vaak lastig is omdat het eigen netwerk is uitgeput. Daardoor missen zorgaanbieders soms ondersteuning van vrijwilligers bij het organiseren van activiteiten.
- Continuïteit in de persoonlijke begeleiding wordt als zeer prettig ervaren. De cliënten zijn gebaat bij het creëren van een vertrouwensband. De zorgverlening speelt een cruciale rol in het welzijn van de persoon. Snelle en adequate zorgverlening is een belangrijk aspect in de woonervaring.
- Een zorgplan helpt bij de ontwikkeling richting herstel en het zelfstandiger worden door aan veranderdoelen te werken, mits op het ontwikkelpad niet teveel tijdsdruk gelegd wordt en rekening gehouden wordt met terugval.

Woonvormen

Er is een grote variëteit aan woonvormen binnen BW: van groepswoningen waar de cliënten alleen een eigen slaapkamer hebben, tot geclusterde woonvormen waarin cliënten in een eigen appartement wonen en alleen als zij daar behoefte aan hebben gebruik maken van gemeenschappelijke voorzieningen. Er zijn in Dronten ook enkele reguliere woningen waar mensen met een BW-indicatie wonen ('gespikkeld wonen'); over het algemeen zijn deze gelegen in de nabijheid van een BW-voorziening.

De illustraties hieronder geven een indruk van de variëteit aan woonvormen die vallen onder de noemer BW.

Figuur 5.1: Voorbeelden Beschermd Wonen

5.2 Vraag naar Beschermd Wonen (BW)

Vraag naar Beschermd Wonen

In totaal 62 mensen een indicatie voor Beschermd Wonen (BW) in de gemeente Dronten (zie bijlage 5). Dit totaalcijfer beslaat alle actieve PGB en Zorg In Natura (ZIN)-indicaties voor Beschermd Wonen, aangevraagd bij de gemeente Dronten. Het is een aandeel van de in totaal 575 indicaties in de BW-regio Flevoland. We stellen vast dat het aantal BW-beschikkingen in recente jaren licht is gedaald. Dit beeld wordt herkend door de zorgaanbieders. Wij vermoeden dat dit het effect is van de ambulantisering van de zorg.

De vraag naar BW-plekken binnen de gemeente Dronten zal gebaseerd worden op het totale aantal actieve BW-indicaties die bij centrumgemeente Almere zijn aangevraagd. Niet alle BW-cliënten met een indicatie die afkomstig zijn uit de gemeente Dronten zullen zorg ontvangen binnen de gemeentegrenzen, een gedeelte zal gebruik maken van het aanbod in andere gemeenten binnen BW-regio Flevoland. De meerderheid van deze BW-cliënten zal de komende jaren naar de gemeente van herkomst terugkeren. Deze circa 60 BW-cliënten vormen de lokale vraag en zullen het uitgangspunt vormen voor onze demografische doorrekening.

Middels een vragenlijst hebben wij bij aanbieders de wachtlijsten voor BW achterhaald. Volgens aanbieders staan er in totaal nog 5 mensen op een wachtlijst voor BW.⁷ Deze wachtlijst beschouwen wij als een aanvullende (uitgestelde) behoefte en zit in de cijfers verwerkt. De onderstaande tabel toont de verwachte vraag naar BW-plekken volgens de prognose: een

⁷ Het is mogelijk dat hier dubbelingen in zitten aangezien dezelfde persoon bij verschillende aanbieders op een wachtlijst kan staan. De daadwerkelijke vraag kan daardoor iets lager uitvallen.

beleidsvrije, demografische doorrekening op basis van de huidige vraag. Tevens toont het de verwachte vraag inclusief de opgegeven wachtlijsten.

Tabel 5.1: Basisprognose vraag naar BW (2021 - 2035)

	2021	2025	2030	2035
Doorrekening	60	60	60	60
Doorrekening (inclusief wachtlijst)	70	60	60	60

Bron: Indicaties BW Dronten, bevolkingsprognose en bewerking Companen.

Net als voor de andere doelgroepen is ook voor de doelgroep BW in een heisessie met aanbieders besproken welke trends van invloed zullen zijn op de toekomstige vraag naar BW-plekken.

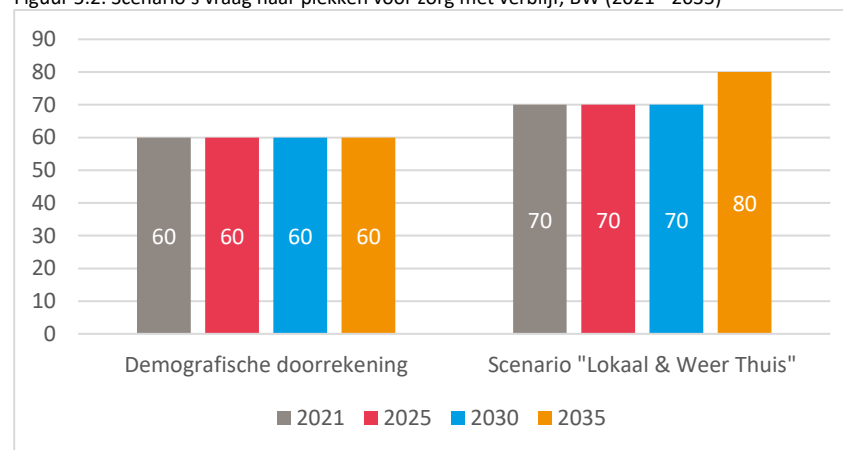
- In lijn met landelijke ontwikkelingen wordt er ook in Dronten een ontwikkeling voorzien waarbij mensen met een psychische beperking vaker begeleid wonen, in plaats van in een instelling. Dat betekent dat mensen minder snel zullen instromen in BW, maar ook dat een deel van de huidige bewoners in BW een deel versneld uitstroomt. En dat bij de cliënten die wel in een instelling verblijven, een sterker accent ligt op zo mogelijk een snelle uitstroom. Een snellere uitstroom zal naar alle waarschijnlijkheid vooral mogelijk zijn bij nieuwe cliënten die instromen.
- Wellicht zijn er kansen om het aantal plekken met 24-uursbegeleiding in Dronten te verkleinen, mits de oproepbare begeleiding (24/7 begeleiding thuis en binnen 30 minuten ter plaatse) goed wordt geregeld en er voldoende woonruimte beschikbaar is voor mensen die nu nog in een besloten instelling verblijven. Veel zorgpartijen in Nederland zien dit 'beschermd thuis' als een wenselijke tussenstap die de drempel naar zelfstandigheid verlaagt, die goedkoper is dan verblijf in een BW-plek. Aangezien dit vraagstuk gemeentegrenzen overschrijdt zal de aanpak

regionaal worden vormgegeven doormiddel van het Actieprogramma Weer Thuis waarbij alle gemeenten van de BW-regio Flevoland zullen samenwerken om tot oplossingen te komen voor de huisvestingsopgave.

- Veel zorgpartijen in Nederland zien ‘beschermd thuis’ als een wenselijke tussenstap die de drempel naar zelfstandigheid verlaagt, die goedkoper is dan verblijf in een BW-plek. ‘Beschermd thuis’ zal voor een deel van de cliënten ook levenslang de beste oplossing zijn. Verder afschalen is voor hen geen verantwoorde optie.
- De regio voor Beschermd Wonen (BW -regio) Flevoland participeert in het landelijke actieprogramma Weer Thuis om de stagnerende uitstroom uit BW-instellingen op gang te brengen. De Flevolandse gemeenten hebben afgesproken te sturen op uitstroom uit Beschermd Wonen naar de gemeente van herkomst.
- Bovenstaande en andere ontwikkelingen zijn van invloed op de toekomstige vraag, we vatten deze samen onder het ‘lokaal wonen’. Dronten vangt op dit moment een gedeelte van de bovenlokale vraag naar BW op (ca 1,5 BW-cliënten per 1.000 inwoners). De middelen voor BW begeleiding worden vanaf 2022, in een periode van 10 jaar, stapsgewijs aan elke individuele gemeente beschikbaar gesteld. Als scenario nemen wij mee dat de vraag naar BW-plekken in de verschillende gemeenten in de regio meer verdeeld gaat worden naar rato van het aantal inwoners; het gat tussen het regionaal (ca 1,8 BW-cliënten per 1.000 inwoners) en gemeentelijk gemiddeld aantal BW-cliënten (ca 1,5 BW-cliënten per 1.000 inwoners) wordt dan gedicht. Dit betekent dat er iets meer plekken nodig zijn in de gemeente Dronten en juist minder in enkele andere gemeenten binnen BW-regio Flevoland. De BW-cliënten die oorspronkelijk afkomstig zijn uit Dronten zullen naar de gemeente terugkeren. Een gedeelte van het huidige aanbod in Dronten zal vrijkomen omdat er momenteel BW-cliënten uit andere gemeenten in Dronten wonen.

Onderstaande tabel en grafiek toont de verwachte vraag in de verschillende scenario's zoals hierboven toegelicht.

Figuur 5.2: Scenario's vraag naar plekken voor zorg met verblijf, BW (2021 - 2035)

Bron: Indicaties BW Dronten, halfjaarcijfers BW-regio, bevolkingsprognose en bewerking Companen.

Tabel 5.2: Scenario's vraag naar plekken voor zorg met verblijf, BW (2021 - 2035)

	2021	2025	2030	2035
Doorrekening exclusief wachtlijst	60	60	60	60
Scenario 'lokaal wonen' (incl. wachtlijst)	70	70	70	80

Bron: Indicaties BW Dronten, bevolkingsprognose en bewerking Companen.

De aanbieders in de regio wijzen erop dat, ook in een situatie waarin sterk wordt ingezet op doorstroming naar ‘tussenvormen’, een deel van de doelgroep aangewezen zal blijven op BW in een groepswoning. Een gedeelte van deze groep zal op termijn een beroep zal kunnen doen op de Wlz; zorg en verblijf worden dan niet meer betaald vanuit de Wmo, maar vanuit de Wlz. Voor de totale (getalsmatige) vraag naar beschermde woonplekken hoeft deze

administratieve wijziging geen gevolgen te hebben; we hebben het daarom niet meegenomen in de prognose.⁸

Kwalitatieve vraag

Uit de heisessie komt naar voren dat zorgaanbieders, gemeente en corporatie willen inspelen op de toenemende vraag naar gespikkeld wonen. Daarmee worden de conclusies uit het Dannenberg rapport⁹ omarmd. Momenteel bestaat het aanbod BW in de gemeente Dronten echter vooral uit intramurale voorzieningen (circa 70%).

Tabel 5.3: Aanbod Beschermd Wonen naar woonvorm

Totaal aantal plekken	BW intramuraal	BW/BZW + tussenvorm geclusterd	BW/BZW + tussenvorm gespikkeld	Begeleid Zelfstandig Wonen
51	39	12		

Bron: Aanbodinventarisatie Companen.

In aanvulling op de verwachte daling in de kwantitatieve vraag zien wij daarmee de volgende verschuivingen in de kwalitatieve vraag:

- Om in te spelen op de veranderde woonwensen en woonvormen voor BW, strekt het tot de aanbeveling om binnen het geclusterd aanbod een deel van het intramurale aanbod te transformeren naar geclusterd begeleid wonen. Deze woonvormen sluiten beter aan bij de zelfstandige woonwens van een deel van het cliëntenbestand. Vanwege de toenemende zorgzwaarte onder BW-cliënten zal een groot deel echter aangewezen blijven op een intramurale verblijfsvorm.

⁸ Indicaties voor Wlz-zorg worden afgegeven door het CIZ. Het is op dit moment niet in te schatten hoeveel BW-cliënten van Wmo naar Wlz zullen gaan.

- Om in te spelen op de conclusies uit het rapport Dannenberg, strekt het tot de aanbeveling meer gespikkelde (tussen)woonvormen te realiseren of beschermd thuis te realiseren. Enerzijds kunnen deze woonvormen voorzien in de behoefte van BW-cliënten die overbruggingszorg thuis ontvangen in afwachting van een passende woonvorm. Anderzijds is een deel van de huidige cliënten gebaat bij een gespikkelde, meer zelfstandige woonsituatie.

5.3 Vraag naar klinische GGZ

Mensen met een psychiatrische achtergrond die behoefte hebben aan zorg met verblijf en daarnaast ook behoefte hebben aan behandeling, kunnen dit krijgen met een GGZ-B indicatie vanuit de Wlz. Sinds 2015 is het aantal plekken binnen de klinische GGZ verder afgebouwd van circa 10 indicaties naar geen enkele indicatie op 1 juli 2019. Dat is in lijn met de landelijke afspraken om het aantal bedden in de 'klinische GGZ' terug te brengen.

De grote (landelijke) afbouw van de klinische GGZ geeft aan dat de grote extramuraliseringsslag inmiddels voorbij is; wie in staat werd geacht tot zelfstandig wonen, heeft over het algemeen in de afgelopen jaren de kliniek al wel verlaten. De achtergebleven populatie heeft een dusdanig zware problematiek dat de uitstroom in de komende jaren zeer beperkt zal zijn. Wij verwachten dat de afbouw van de klinische GGZ voltooid is en voorzien daarom geen aanvullende doorstroming van de klinische GGZ naar het Beschermd Wonen. De problematiek van mensen die instromen in het Beschermd Wonen is, mede door de afbouw van de klinische GGZ, wel zwaarder geworden. Omdat er geen mensen met een GGZ-B indicatie in de gemeente Dronten wonen is het

⁹ Commissie Dannenberg (VNG, 2015). Van beschermd wonen naar een beschermd thuis. Hierin wordt gesteld dat 33% tot 67% van het aantal plekken Beschermd Wonen met ambulante begeleiding thuis kan worden geboden in plaats van in een intramuraal verblijf.

onmogelijk om op basis van demografische ontwikkelingen een doorrekening van de vraag naar GGZ-B op te stellen. Over een periode van 20 jaar verwachten wij geen toename van plekken.

5.4 Vraag naar Maatschappelijke Opvang

Het aanbod van MO in de gemeente Dronten is kleinschalig en bestaat uit 2 plekken voor gezinsopvang en 2 plekken voor tijdelijke opvang (één bij Kwintes en één bij de Shekinah kerk). De 2 gezinswoningen zijn gericht op de opvang van dak- en thuislozen gezinnen die worden begeleid door het Leger des Heils. De gemeente geeft aan dat de vraag naar Maatschappelijke Opvang (MO) vanuit Dronten zelf beperkt is en dat deze woningen op dit moment worden gebruikt voor de opvang van mensen van buiten de regio. Tevens zijn er mogelijkheden voor tijdelijke opvang bij Kwintes en de Shekinah kerk, waar het huidige aanbod in stand gehouden zal worden. Binnen de regio worden MO-plekken vooral gespikkeld aangeboden. Zorgaanbieders geven aan dat ze de vraag naar MO binnen de gemeente beperkt trachten te houden doormiddel van preventieve maatregelen. OFW zet zich bijvoorbeeld in voor de vroegtijdige signalering van schuldenproblematiek om te voorkomen dat zijn huurders op straat komen te staan. Om een goed beeld van de actuele vraagdruk te krijgen moeten we naast het huidige aantal plekken (vraag die wordt voorzien) een beeld krijgen van de wachtlijsten (vraag die niet wordt voorzien). De gemeente geeft aan dat er de afgelopen jaren geen wachtlijsten zijn bijgehouden voor toegang tot MO. Tot slot is het belangrijk om te vermelden dat het MO aanbod in de gemeente Dronten toegankelijk is voor mensen vanuit heel Nederland. De landelijke toegankelijkheid van de MO is vastgesteld in de Wmo van 2015.

Prognose & trends

Het maken van een prognose voor deze voorzieningen is lastig aangezien er naast demografie veel andere factoren van invloed zijn op de vraag; de toekomstige vraag naar MO-voorzieningen is onder meer afhankelijk van economische ontwikkelingen, beleidswijzigingen in de Wmo, Zvw en Wlz, ontwikkelingen in het aantal echtscheidingen, etc. Ook veranderingen in het aanbod kunnen van invloed zijn op de vraag: meer voorzieningen leiden wellicht ook tot meer vraag, betere ambulante begeleiding juist tot minder vraag naar MO-plekken. Ook de uitstroommogelijkheden zijn van invloed: als er meer mogelijkheden zijn voor uitstroom kan de verblijfsduur worden verkort en zijn dus minder plekken nodig voor hetzelfde aantal cliënten. De landelijke brancheorganisatie Federatie Opvang heeft om die reden ook geen prognose van de verwachte toekomstige vraag naar MO-voorzieningen.

- Landelijk is een stijgende trend waarneembaar in het aantal mensen dat een beroep doet op de maatschappelijke opvang. Deze stijging is sterker dan de bevolkingsgroei in deze periode; ook relatief zijn er dus steeds meer cliënten die een beroep doen op de opvang. De Federatie Opvang verwacht dat de stijgende trend van de afgelopen jaren zal doorzetten, onder meer door de ambulantisering in de GGZ. Landelijk is het aantal jongeren (18 tot 23 jaar) in de opvang de afgelopen jaren afgenomen, maar daarentegen zijn er wel steeds meer kinderen in de opvang. Er zijn ook signalen over een stijgend aantal dakloze gezinnen.
- Voor de gemeente Dronten hebben wij echter geen dergelijke signalen ontvangen. Navraag bij de gemeente leert dat de vraag naar MO stabiel is.

Zoals gezegd is een groot deel van de ontwikkelingen die de vraag op de lange termijn bepalen, lastig te voorspellen en/of te kwantificeren. Daarentegen: als het lukt alternatieven te ontwikkelen voor de maatschappelijke opvang (voorkomen huisuitzetting, beter aanbod ambulante begeleiding, schuldpreventie etc.) dan kan met een lager aantal plekken worden volstaan.

5.5 Uitstroom uit BW

Beschermd Wonen is in principe bedoeld als tijdelijke vorm van wonen met zorg; na verloop van tijd zullen de meeste cliënten weer zelfstandig(er) gaan wonen met meer of minder intensieve begeleiding. Hoeveel mensen naar verwachting op jaarbasis zullen uitstromen en dus op zoek moeten naar alternatieve woonruimte is van veel factoren afhankelijk. Daarnaast kan 'uitstroom' vanuit BW in de praktijk verschillende dingen betekenen:

- Een cliënt verhuist vanuit een BW-instelling naar een zelfstandige woning of een appartement in een geclusterde woonvorm. In beide gevallen gaat de cliënt zelf huur betalen en wordt er ondersteuning geboden in de vorm van ambulante begeleiding.
- Een cliënt verhuist niet, maar de woonplek wordt 'omgeklapt': de BW-indicatie vervalt en wordt vervangen door een indicatie voor ambulante begeleiding. De cliënt gaat voortaan zelf huur betalen.

De uitstroom bedroeg in 2017 6 mensen en de uitstroom liep in 2018 op naar 8 mensen. In 2019 waren er 7 BW'ers die uitstroonden. De zorgaanbieders geven daarnaast aan dat er 5 mensen zijn die momenteel klaar zijn om uit te stromen, maar waarvoor nog geen woning is gevonden. Via een vragenlijst zijn de zorgaanbieders bevraagd over hun verwachtingen ten aanzien van de uitstroom van het huidige cliëntenbestand.

- Omdat er binnen het BW-segment de komende jaren veel ontwikkelingen zullen plaatsvinden hebben we besloten om voor de uitstroom van 2020 een bandbreedte te berekenen. Op basis van een gemiddelde verblijfsduur van 4 jaar en een geschatte uitstroom van 35% komen wij tot een verwachte uitstroom van circa 5 mensen tot 2022. Deze ondergrens sluit aan op de aantallen die in de afgelopen jaren in de praktijk zijn waargenomen door lokale zorgaanbieders. We berekenen een bovengrens gebaseerd een maximale uitstroom van 67%. Dit uitstroompercentage is

gebaseerd op het rapport van de Commissie Dannenberg (VNG, 2015) waarin wordt gesteld dat 33% tot 67% van het aantal plekken Beschermd Wonen met ambulante begeleiding thuis kan worden geboden in plaats van in een intramuraal verblijf.

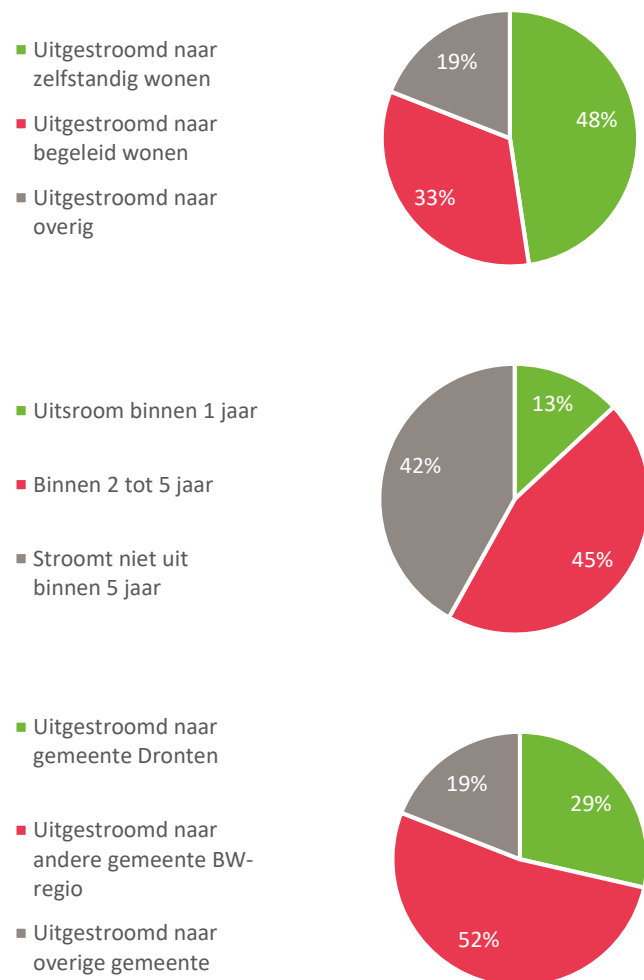
- Als gevolg van de transformatie die het BW-segment vanaf 2022 zal ondergaan rekenen we vanaf dit jaar met een hoger percentage mogelijke uitstroom (75%) en een kortere gemiddelde verblijfsduur (1,5 jaar). Vanaf 2022 zien we een verwachte uitstroom van circa 25 mensen per jaar.
- Op basis van deze informatie schatten wij de jaarlijkse uitstroom in op circa 5 tot 10 mensen tot 2022, met de verwachting dat dit aantal daarna geleidelijk zal stijgen naar een jaarlijkse uitstroom van 25 mensen. De uitstroom zal door extramuralisering en ambulantisering van de zorg eerst hoog blijven, maar zal na verloop van tijd gaan afnemen door de regionale spreiding van het aanbod en de zwaardere zorgvraag die binnen BW.

Tabel 5.6: Verwachte jaarlijkse uitstroom in de twee vraagscenario's BW (2021 - 2035)

	2021	2025	2030	2035
Doorrekening	5 tot 10	25	25	25
Scenario 'lokaal wonen'	5 tot 10	25	25	30

Bron: Vragenlijsten BW, indicaties BW Dronten, bevolkingsprognose en bewerking Companen.

Figuur 5.4: Uitstroom naar richting, gemeente en verwachte duur (op basis van 2017 - 2019)

Bron: vragenlijsten zorgaanbieders, bewerking Companen.

- Meer dan de helft van de BW-cliënten stroomt uit richting het zelfstandig wonen. De uitstroomrichting wordt verder verdeeld over begeleid zelfstandig wonen (33%) en overig (19%). Dit betekent dat vanaf 2022 circa 13 mensen uitstromen naar zelfstandig wonen en circa 8 mensen uitstromen naar begeleid zelfstandig wonen.
- Als aan alle essentiële voorwaarden voor het bevorderen van de uitstroom wordt voldaan, kan volgens de aanbieders circa 13% van alle cliënten uitstromen binnen één jaar. Circa 45% van de cliënten kan tussen de twee en vijf jaar uitstromen. Circa 42% van de cliëntenpopulatie is langdurig aangewezen op BW en zal in de toekomst waarschijnlijk toegang krijgen tot de Wlz.
- De lokale zorgaanbieders geven aan dat 29% van de uitgestroomde BW-cliënten binnen de gemeente Dronten gaan wonen, circa 7 mensen. Meer dan de helft van de BW-cliënten stroomt uit naar andere gemeente in de BW-regio Flevoland en circa 13% stroomt uit naar gemeenten elders in Nederland.
- Uit de aanbodinventarisatie blijkt dat 25% van de BW-cliënten die in een instelling in Dronten wonen ook uit de gemeente Dronten afkomstig zijn. De overige 75% zijn afkomstig uit de andere gemeenten binnen de BW-regio Flevoland. Het is echter onduidelijk welk aandeel van deze BW-cliënten de wens heeft om in Dronten te blijven wonen. Ook is niet duidelijk hoeveel Drontenaren in een BW-instelling in een andere gemeente wonen.

Randvoorwaarden voor de uitstroom vanuit BW

- Voldoende goedkope woonruimte voor uitstromers. Het gaat hierbij om eenvoudige woonvormen variërend van zelfstandige geclusterde woonvormen, containerwoningen tot zelfstandige studio's. Daarnaast kan er gebruik gemaakt worden van 'omklapconstructies' om de overstap naar zelfstandig wonen kleiner te maken; dit zijn constructies voor woningen waarbij het huurcontract in eerste instantie op naam van de zorgaanbieder staat, maar cliënten na enige tijd het contract overnemen.
- Goede informatievoorziening aan zorgaanbieders over mogelijkheden om aan een woning te komen via een contingentenregeling, urgentieregeling et cetera; alleen dan kunnen zij hun cliënten goed begeleiden bij het vinden van een woning.
- Werk/dagbesteding (om terugval te voorkomen).
- Intensieve ambulante ondersteuning die 24/7 beschikbaar is (eventueel via beeldbellen, telefonische bereikbaarheid en vanuit samenwerking met ander zorgpartijen vanuit zorgsteunpunt); bij voorkeur is er een doorgaande lijn in begeleiding na uitstroom.
- Een 'zachte landing in de buurt' betekent ook dat er integrale afspraken moeten worden gemaakt met bijvoorbeeld de betrokken woningcorporatie, het wijkteam, de burens en politie; dit geeft omwonenden de zekerheid dat er goed omgegaan wordt met eventuele overlast en draagt daarmee bij aan draagvlak en tolerantie in de buurt.
- De gemeente kan afspraken maken met corporatie (via prestatieafspraken) over het beschikbaar stellen van woningen en directe bemiddeling. Zorginstellingen kunnen cliënten attenderen op tijdig inschrijven, hetgeen het aantal directe toewijzingen kan beperken.
- Het valt voor uitstromers uit BW niet mee om contact te leggen in de buurt. Hier is een rol weggelegd voor bijvoorbeeld wijkcoaches (eenzaamheid voorkomen, netwerk opbouwen). Het contact met lotgenoten kan bevorderend werken voor de sociale integratie.

5.4 Huisvestingsopgave

Huisvestingsopgave Beschermd wonen

Volgens de aanbodinventarisatie zijn er circa 50 BW-plekken in de gemeente Dronten. Dit aanbod komt **15 tot 20 plekken tekort** voor de circa 65 mensen die nu een BW-indicatie hebben. In de praktijk zien wij druk op het huidige woningaanbod aangezien zorgaanbieders aangeven dat er wachtlijsten bestaan. We zien echter wel verklaringen voor het verschil tussen aanbod en vraag:

- Een deel van deze mensen, zoals de 5 mensen op de wachtlijst van Kwintes, staat momenteel op een wachtlijst voor gepaste huisvesting en woont derhalve nu thuis. Bij een beter passend woningaanbod (bijv. tussenvormen) voor de doelgroep kan de vraag worden vermindert.
- Een deel van de BW-clënten ontvangt zorg via een PGB en kan daarbij zorg ontvangen van kleinschalige aanbieders of ouderinitiatieven die wij niet in beeld hebben gebracht aan de aanbodkant.

Sinds enkele jaren wordt er binnen de regio gesproken over meer spreiding van BW-locaties, met als voornaamste doel dat mensen dichterbij huis kunnen wonen terwijl ze de juiste zorg ontvangen. Richting de toekomst houden wij daarom rekening met een stijgende vraag naar BW in Dronten door een mogelijke herverdeling van de BW-vraag naar rato van het aantal inwoners.

Tabel 5.8: Vraag naar en aanbod van plekken BW (afgerond op 5-tallen)

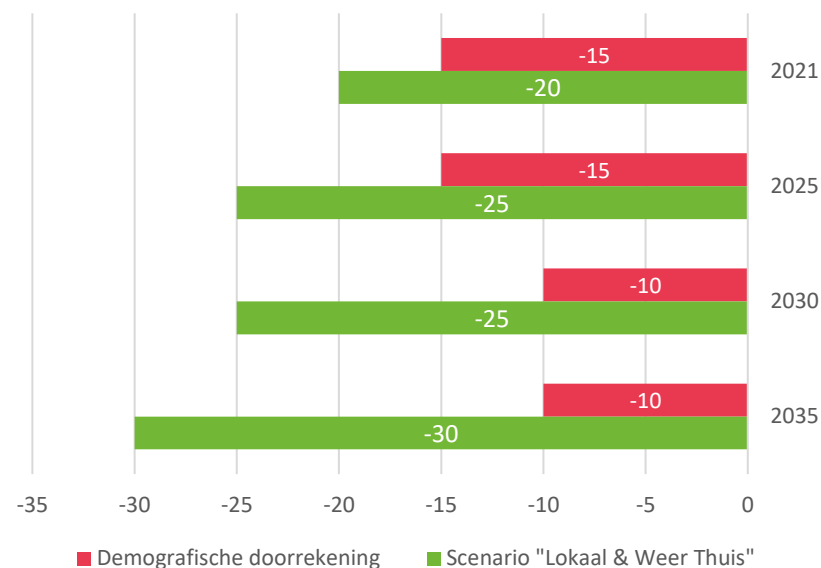
	Vraag-Aanbod 2021	Vraag-Aanbod 2025	Vraag-Aanbod 2030	Vraag-Aanbod 2035
Doorrekening	-15	-15	-10	-10
Scenario lokaal wonen	-20	-25	-25	-30

Bron: Woonzorgweter Companen.

Onderstaande grafiek toont de vraag-aanbodbalans voor BW in de twee verschillende scenario's. Afhankelijk van de regionale herverdeling van plekken naar rato van het aantal inwoners (scenario lokaal wonen), zal het tekort aan plekken wel of niet of worden ingelopen.

- Wij raden aan dat de gemeente rekening houdt met een **oplopend tekort van 30 woningen in de komende 15 jaar** voor mensen met een behoefte aan geestelijke gezondheidszorg (Beschermd Wonen), door een verdere decentralisatie van het Beschermd Wonen. *Wij verwachten dat dit tekort ook gedeeltelijk door PGB-initiatieven van invulling wordt voorzien.* De mate waarin dit tekort zal ontstaan is sterk afhankelijk van de ontwikkelingen in het werkveld. De mate waarin dit tekort zal gaan ontstaan is geheel afhankelijk van het verwezenlijken van een meer evenredige spreiding van de plekken op basis van de gemeente van herkomst van de cliënten. Omdat dit zo'n complex vraagstuk is én de regionale invalshoek heel belangrijk is, zal dit vraagstuk in regionaal verband via het traject 'Weer Thuis' opgepakt worden.

Figuur 5.5: Saldo vraag naar en aanbod van BW-plekken in verschillende scenario's

Bron: Woonzorgweter Companen.

- De stijgende vraag die voortvloeit uit het scenario lokaal wonen, vraagt om het flexibel inzetten van bestaand vastgoed voor instromers op de wachtlijst of andere doelgroepen (bijv. VG of jeugd).

Hoe de toekomstige vraag zich zal verdelen over de categorieën groepswonen, geclusterd wonen en gespikkeld wonen is moeilijk te voorspellen; hiervoor is het veld van BW te zeer in beweging. Wel zien wij een duidelijke ontwikkeling in de zorg en ondersteuning aan de BW-cliënten. Meer bewoners zullen de overstap maken naar zelfstandig wonen met oproepbare begeleiding. Hierdoor zal de zorgvraag van de 'achterblijvers' naar verhouding 'zwaarder' worden.

Huisvestingsopgave GGZ-B

Sinds 2015 is het aantal plekken binnen de klinische GGZ verder afgebouwd van circa 10 plekken naar 0 plekken. Zorgaanbieder Kwintessence geeft in de aanbodinventarisatie aan dat er op locatie De Boeg in het totaal 12 plekken zijn voor mensen met een GGZ-B indicatie. Op basis van de forse afbouw van het aantal indicaties concluderen wij dat het aanbod gelijk zal zijn aan de vraag, die op haar beurt sterk afhankelijk is van landelijke toewijzingsregels. In algemene zin concluderen wij **dat er in 2035 geen huisvestingsopgave ligt voor de gemeente Dronten.**

Huisvestingsopgave Maatschappelijke Opvang

Aanbod en vraag naar MO zijn in de gemeente, bij gebrek aan wachtlijsten en de ruimte om te voorzien in een bovenlokale vraag, in balans. Echter zien wij dat de landelijke vraag naar MO steeds meer toeneemt door de ambulantisering van de GGZ. Het huidige aanbod, 2 plekken voor tijdelijke opvang en 2 woningen voor gezinsopvang, zullen in stand gehouden worden en kunnen de lokale vraag opvangen.

5.6 Beleidsopgaven

Tussenvormen realiseren met flexibele op- en afschaalbare zorg

Vanuit een beschermde woonvorm is de stap naar begeleid zelfstandig wonen erg groot. Niet iedereen weet deze stap goed te maken. Een wenselijke oplossing is om meer diversiteit in het woningaanbod voor deze doelgroep te realiseren door meer tussenvormen toe te voegen. In deze doorstroomconcepten kan de begeleiding flexibel op- en afgeschaald worden. Daarbij geldt dat:

- De organisatie (begeleiding, toezicht, etc.) rondom deze woonvormen stevig moet zijn om draagvlak in de wijk te krijgen en te behouden.

- Bestaande locatie bij voorkeur getransformeerd worden naar 'tussenvormen'.

Inzetten op meer regionale spreiding van (uitstroom) BW

In de BW-regio adviseren wij om in te zetten op meer regionale spreiding van BW-plekken en/of de uitstroom vanuit BW. Dit proces staat of valt met een goede samenwerking met de regionale partners. Daarbij ligt een geleidelijke herverdeling voor de vraag voorhanden, mits er genoeg (kleinschalige) locaties of zelfstandige woonruimten beschikbaar zijn in de regio en de gelden ook beschikbaar worden gesteld aan de gemeenten.

Spreiding van de uitstroom over de wijken

Bij de uitstroom op de reguliere woningmarkt komen BW-cliënten vaak in dezelfde wijken terecht omdat de goedkope woningvoorraad geconcentreerd is. Daarmee wordt de problematiek ook geconcentreerd, hetgeen het draagvlak voor de uitstroom ondermijnt. Daarom een opgave in het spreiden van woonvormen en de uitstroom over de wijken en kernen. De beleving van de wijk is hierin een belangrijke graadmeter.

Zachte landing in de wijk

In de uitstroom is het van belang buurtbewoners te (blijven) betrekken en de buurt ook te wijzen op de goede voorbeelden onder uitstromers. Beeldvorming is een wezenlijk onderdeel van de landing in de wijk, waarbij geldt: wie goed doet, goed ontmoet. De aanwezige partijen (corporatie, zorgaanbieders, gemeente en welzijnsorganisatie) doen er goed aan om te blijven investeren in de wijk; het draagvlak stopt namelijk meteen als hier niet meer in geïnvesteerd wordt. Hierover moeten duidelijke afspraken bestaan.

6. Kwetsbare jongeren

De groep 'kwetsbare jongeren' die een specifieke vraag heeft op de woningmarkt is een heel diverse groep. Het gaat ten eerste om jongeren die (tussen hun 18^e en 23^e) uitstromen vanuit een pleeggezin of Jeugdhulpinstelling. Een deel van hen gaat vervolgens wonen in een zelfstandige woning of kamer, maar er zijn ook jongeren die doorstromen naar beschermd wonen (GGZ) of een vorm van begeleid wonen. Onder de groep 'kwetsbare jongeren' vallen echter ook jongeren die niet in een pleeggezin of Jeugdhulpinstelling zijn opgegroeid, maar 'gewoon thuis'. Hun verstandelijke vermogens, psychiatrische problematiek en/of gedragsproblematiek maakt echter dat zij niet in staat zijn om direct zelfstandig te gaan wonen. Voor zover deze jongeren instromen in een instelling voor VG-zorg of beschermd wonen zijn ze in de vorige hoofdstukken al meegenomen en beschreven. In dit hoofdstuk nemen we alleen de groep mee die behoefte heeft aan een lichtere vorm van wonen met begeleiding (bekostigd vanuit de Wmo).

6.1 Woonwensen en woonvormen

Er bestaat op dit moment een grote variëteit aan woonvormen voor Jeugdhulp met verblijf. Ongeveer 58% van de kinderen met een beschikking voor Jeugdhulp met verblijf woont in een pleeggezin. De rest woont in een gezinshuis of in een 'residentiële setting' zoals een behandelgroep. Er is een maatschappelijke trend zichtbaar van kleinschaliger opvang: minder in 'instellingen in de bossen' en meer in een zo normaal mogelijke gezinsetting – lees: een pleeggezin of gezinshuis. Voor de jeugd tot 18 jaar zijn er goede opvangmogelijkheden. Zij kunnen 24-uurszorg ontvangen in het groepswonen met gemeenschappelijke ruimtes. Hier wordt er voor hen gekookt en gezorgd. Na hun 18^e jaar willen (en moeten) zij zelfstandig gaan wonen. Hier loopt deze groep echter vaak tegen financiële problemen aan. Jongeren krijgen meestal

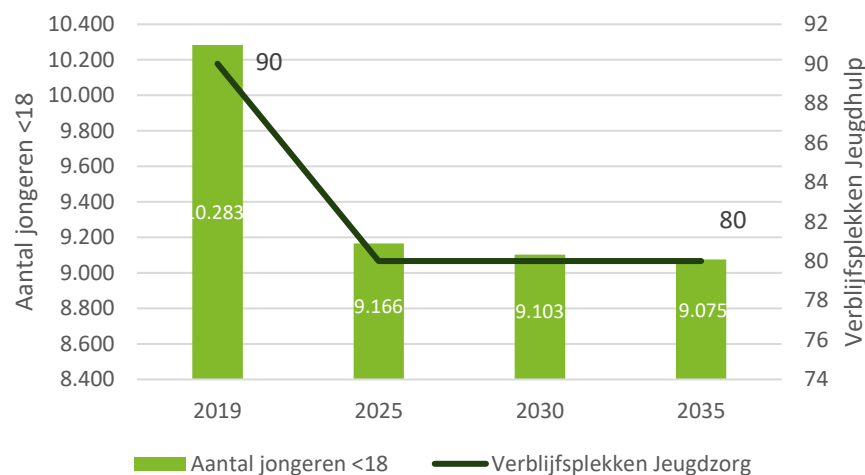
geen Wajong meer en zijn daardoor aangewezen op studiefinanciering of de bijstand. Met deze inkomsten komt kwetsbare jeugd soms moeilijk aan woonruimte. Op het gebied van ondersteuning aan kwetsbare jongeren op weg naar zelfstandigheid zijn er de afgelopen jaren verregaande maatregelen genomen. Voor 18 tot 23 jarige jongeren is daarom de verlengde jeugdhulp ingericht zodat deze jongeren langer bij pleeggezinnen en in gezinshuizen kunnen blijven wonen. Veel jongeren die verblijven bij een pleeggezin of een gezinshuis kunnen er baat bij hebben om nog wat langer in dezelfde vertrouwde omgeving te blijven wonen. Net als hun leeftijdgenoten die 18 jaar worden, en misschien nog wel meer, hebben zij ondersteuning en begeleiding nodig op weg naar zelfstandigheid. Omdat jongeren zich pas op 18-jarige leeftijd kunnen inschrijven heeft men vaak een geringe inschrijftijd waardoor het in het begin lastig is om aanspraak te maken op sociale huur. Door gebrekkige doorstroming is het mogelijk dat jongeren soms (tijdelijk) verlengde jeugdhulp krijgen toegewezen als er geen passende vervolgplek is. Een goedkopere oplossing zou zijn om met tijdelijke woonvormen (bijvoorbeeld containerwoningen) of andere tussenvormen te voorzien in basale woonruimte voor deze groep. Om een optimale doorstroming te kunnen blijven behouden is het belangrijk om de beschikbaarheid van goedkope woonruimtes voor jongeren te handhaven.

6.2 De groep kwetsbare jongeren

Als vertrekpunt voor de groep jongeren zijn de beschikkingen Jeugdhulp per begin 2019 genomen, uitgesplitst naar pleegzorg versus overige soorten Jeugdhulp (zie bijlage 5). In de gemeente Dronten hadden 90 jongeren eind 2019 een beschikking voor Jeugdhulp-met-verblijf. Hiervan verblijven 52 jongeren in de pleegzorg en 38 jongeren in de overige Jeugdhulp (instellingszorg met behandeling).

Op basis van de demografische ontwikkelingen in de gemeente Dronten hebben we een doorrekening opgesteld van de vraag naar Jeugdhulp-met-verblijf. We zoomen hiervoor in op de jongeren die jonger zijn dan 18 jaar. Zoals uit figuur 6.1 blijkt, zal de groep jongeren in de gemeente Dronten in de toekomst dalen. Deze ontwikkeling zorgt voor een dalende vraag naar Jeugdhulp-met-verblijf-plekken. Over een periode van 25 jaar verwachten wij een afname van 10 plekken.

Figuur 6.1: Demografische doorrekening Jeugdhulp-plekken

Bron: Bevolkingsprognose Dronten, Jeugdhulpregistratie Dronten, bewerking Companen.

Bovenstaand figuur baseert zich op het aantal Jeugdhulp beschikkingen. Om meer inzicht te krijgen in de groep kwetsbare jongeren hebben we een heisessie gehad met verschillende zorgaanbieders in de gemeente Dronten.

- Uit de heisessie met de gemeente en zorgaanbieders kwam naar voren dat de vraag naar Jeugdhulp-met-verblijf op het moment kleiner is dan dat de

beschikkingcijfers aangeven. De cijfers zijn nadien bijgesteld op basis van door de gemeente aangeleverde cijfers.

- Er bestaat mogelijk een aanvullende vraag naar verschillende woonvormen onder gereclasserden. Ook bestaat er een groep jongeren die nu thuis woont en ambulante begeleiding krijgt maar eigenlijk een specifieke woonwens heeft.
- Tijdens de heisessie werd duidelijk dat er behoefte is aan een kamertrainingshuis voor de groep kwetsbare jongeren.
- Vanuit de Jeugdhulp stromen jongeren voornamelijk uit binnen de gemeente Dronten. Een kleiner deel stroomt uit in de overige gemeenten in de Jeugdhulpregio.

Op basis van de heisessie met aanbieders en ontwikkelingen in het land komen wij tot een aantal trends en ontwikkelingen die relevant zijn voor de toekomstige vraag naar huisvesting voor jongeren die uitstromen uit Jeugdhulp met verblijf:

- Kinderen en jongeren met een lichte verstandelijke beperking die geen toegang meer hebben tot de Wlz. Een groeiende groep doet na het Jeugdhulptraject een beroep op vervolghulp bij de gemeente: zij kunnen niet terecht in BW en ook niet bij de Klinische GGZ (afgebouwd aantal plekken).
- Een aangesloten wooncarrière voor jongeren na hun jeugdtraject is van groot belang. Tot aan het regulier wonen met ambulante begeleiding moet er op deze ladder genoeg aanbod aan tussenvormen zijn om doorstroming te bewerkstelligen. De stap van groepswonen in de Jeugdhulp naar het zelfstandig wonen of het beschermd wonen is in veel gevallen te groot. Jongeren krijgen van woningcorporatie OFW korting op de huurprijs van een appartement. OFW wil hiermee de kans vergroten dat jongeren een betaalbare en moderne woning kunnen huren.
- Voor de jeugd zijn een kamertrainingscentrum of groepswonen met een gemeenschappelijke ruimte wenselijke woonvormen. Voor sommige

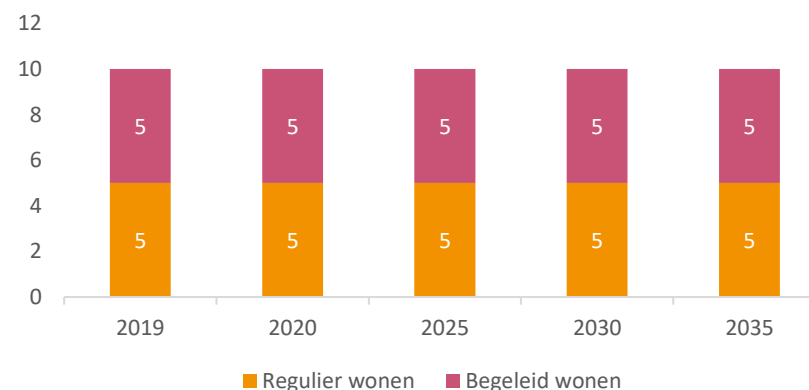
jongeren wordt kamertraining ingezet als een alternatief voor een betaalbare woning in de wijk. Binnen Dronten wordt een soortgelijke woonvorm reeds aangeboden door Triade Vitree in de vorm van Woonstart.

- Jongeren zouden gebaat zijn bij het wonen in een gemengd, sociaal en doorstromingsgericht woon-werkconcept met toezicht. Hier kunnen GGZ-cliënten, jeugd en jongeren samenwonen tegen een lage huur, bijvoorbeeld in ruil voor een actieve bijdrage aan de gemeenschap.
- Per 2021 verandert het woonplaatsbeginsel: op dit moment is het nog zo dat de gemeente waar een jeugdige verblijft verantwoordelijk is voor het bieden van Jeugdhulp, maar vanaf 2021 ligt de verantwoordelijkheid bij de gemeente waar een jongere *vandaan* komt. De kans is groot dat gemeenten erop aan zullen sturen dat jongeren die afkomstig zijn uit hun eigen gemeente, dan ook vaker binnen de gemeentegrenzen worden opgevangen – dan hebben ze immers grip op de uitvoering van de Jeugdhulp waar zij voor betalen.
- Recent is een bestuurlijke afspraak gemaakt tussen het Ministerie van VWS, Jeugdhulp en de VNG dat gezinshuizen toegankelijk blijven tot het 21^e jaar. Dit kan leiden tot een (tijdelijke) toename van de vraag naar plekken in een gezinshuis.

6.3 Uitstroom

De meeste jongeren stromen op hun 18^e jaar uit vanuit Jeugdhulp naar een andere vorm van wonen. Dit deel bestaat uit circa 80% tot 85% van de jongeren in de Jeugdhulp van zeventien jaar of ouder. Een kleiner deel van deze groep maakt gebruik van de mogelijkheid van verlengde Jeugdhulp en blijft langer in de bestaande setting wonen (pleeggezin of een andere vorm van Jeugdhulp). Dit deel bestaat uit circa 15% tot 20%.

Figuur 6.2: Uitstroom jongeren gemeente Dronten

Bron: Bevolkingsprognose Dronten, Jeugdhulpregistratie Dronten, bewerking Companen.

Op basis van de demografische doorrekening en de aandelen binnen de groep kwetsbare jongeren waarvan wordt verwacht te gaan uitstromen, is de uitstroom voor de komende 25 jaar in beeld gebracht. Ook wordt er rekening gehouden met een afname van de groep jongeren in de gemeente Dronten. **Voor de komende jaren zal de uitstroom liggen tussen circa 10 en 15 jongeren per jaar.** In 2020 zullen er 5 jongeren vanuit de pleegzorg kunnen uitstromen en circa 10 jongeren vanuit de overige Jeugdhulp. In de jaren die daarop volgen zal de uitstroom voor de overige Jeugdhulp en de pleegzorg ongeveer gelijk zijn.

Het is niet zo dat jongeren die uitstromen allemaal een beroep moeten doen op beschermd wonen. Jongeren die uitstromen uit een pleeggezin worden vaak geacht goed in staat te zijn om zelfstandig te wonen in een reguliere woning. De jongeren uit de overige Jeugdhulp zullen vaker een beroep doen op het wonen met begeleiding en behoefte hebben aan een bijzondere woonvorm zoals een kamertraining-woonconcept. Voor deze jongeren is het ook van

belang dat woningen betaalbaar zijn, omdat zij minder in staat zijn inkomen te verzamelen. **Samenvattend zouden er in de komende jaren circa 10 jongeren kunnen uitstromen naar een woonplek met begeleiding en circa 5 jongeren naar een reguliere woning of kamer (zelfstandig wonen).**

De Jeugdhulpinstellingen zijn voor een deel van de jongeren een voorportaal voor de doorstroming naar VG en BW. Voor hen is de problematiek en zorgvraag zo groot dat zij een VG indicatie of BW beschikking krijgen. Een deel van de jongeren komt in de maatschappelijke opvang terecht. Jongeren die een te lichte problematiek en zorgvraag hebben om voor VG of BW in aanmerking te komen vallen 'tussen wal en schip'. Voor hen is een passende woonvorm nodig waarin ze passende begeleiding kunnen ontvangen. Het eerder genoemde Woonstart concept biedt deze jongeren een passende woonvorm waardoor ze binnen de gemeente Dronten kunnen blijven wonen om hier zelfstandig te worden.

6.4 Huisvestingsopgave

Vanuit verschillende hoeken bestaat er de vraag naar passende woonvormen met begeleiding voor jongeren. Deze vraag bestaat uit de huisvesting van gereclasserde jongeren, ambulant begeleide thuiswonende jongeren met een woonwens en jongeren die uitstromen vanuit instellingszorg van de Jeugdhulp en tussen 'wal en schip' vallen. Op dit moment hebben we circa 15 uitstromende jongeren in beeld. Een deel van deze jongeren zal naar een passende woonvorm als een kamertrainingsconcept willen doorstromen. Tevens zal een deel van gereclasserde jongeren en thuiswonende jongeren ook behoefte hebben aan een passende woonvorm. De gemeente Dronten heeft 9 woonplekken en 1 crisisplek voor de doelgroep jeugd. Dit aanbod maakt deel uit van het Woonstart initiatief van de gemeente en Vitree. Jongeren kunnen hier wonen (met eigen bijdrage) terwijl ze naar zelfstandigheid

toewerken. In dit project wordt samengewerkt met leer/werkbedrijven, onderwijsinstellingen, jongerenwerk en UWV. Zorgaanbieders geven aan dat er gedurende het gehele jaar open plekken zijn. Deze kamers worden ingezet om de uitstroom vanuit Jeugdhulp en beschermd wonen in goede banen te leiden. Het gaat hier om een tussenvorm, die uitstroom faciliteert van instelling naar zelfstandigheid. Het komt ook voor dat jongeren voor Woonstart worden afgewezen, bijvoorbeeld door een gebrek aan motivatie of omdat de problematiek te zwaar is. Woonstart is dus niet altijd passend en er zullen creatieve oplossingen bedacht moeten worden om deze jongeren een passende plek aan te bieden. Ook omdat een deel van deze jongeren niet voldoet aan de voorwaarden voor toelating tot BW

Om in de vraag naar passende woonvormen te voorzien zal het huidige aanbod van 10 woonplekken met begeleiding in stand gehouden moeten worden. Dit aantal is voldoende om ook in de toekomst in de vraag naar woonplekken met begeleiding te kunnen blijven voorzien.

6.5 Beleidsopgaven

Hieronder zijn de belangrijkste beleidsopgaven op een rij gezet.

Win-win: Kamertrainingsplekken en gezamenlijke 'pot'

De uitstromende jongeren zijn ook gebaat bij kamertrainingsplekken waar ze goed op weg worden geholpen om uiteindelijk zelfstandig te gaan wonen. Het huidige aanbod van de gemeente Dronten moet dus worden gehandhaafd. Wanneer de jongeren uitstromen beschikken ze vaak over weinig inkomsten tot hun 21^e jaar, en kunnen ze zonder verdere financiële ondersteuning nauwelijks zelfstandig gaan wonen. Dit geeft een opdrijvend effect naar de vraag naar beschermd wonen. Wij adviseren het opstellen van een gezamenlijke 'pot' voor tijdelijke overbrugging van de huur voor jongeren

onder de 23 jaar. Dat zal een flinke kostenbesparing opleveren. De kosten voor huur van de woning en ambulante begeleiding zijn immers veel lager dan de kosten voor beschermd wonen. Inzet op het handhaven van de bestaande kamertrainingsplekken en een gezamenlijke 'pot' kan leiden tot lagere kosten binnen Beschermd Wonen en de Maatschappelijke Opvang en betere doorstroming van jongeren vanuit de Jeugdhulp naar zelfstandig wonen. Deelnemers aan de gezamenlijke 'pot' zijn corporatie, zorgaanbieders en de gemeente.

Doorstroming na de Jeugdhulp

Het strekt tot aanbeveling om als experiment een gemengd, sociaal en doorstromingsgericht woon-werkconcept te realiseren waarbij toezicht wordt gehouden. In het recent verschenen 'Actieprogramma Dak- en Thuisloze Jongeren 2019 - 2021' van het Rijk wordt hier eveneens nadrukkelijk om gevraagd¹⁰. Te denken valt aan woonvormen voor een mix van leeftijdsgroepen of doelgroepen, waar ook niet-zorgvragers wonen. Het verdient aanbeveling om te kijken naar voormalige kantoorpanden of verzorgingshuizen om dergelijke woonvormen te realiseren. Het is wel belangrijk om hierbij oog te hebben voor de juiste mix: diversiteit is belangrijk om te zorgen voor voldoende 'dragers' naast de 'vragers', maar een mix van jongeren en ouderen kan met het oog op ervaren overlast ook lastig zijn.

Ketensamenwerking verbeteren

Om de voorgenoemde aanbevelingen te realiseren, is een betere ketensamenwerking tussen zorginstellingen en woningcorporatie gewenst. Te denken valt aan gedeelde informatievoorziening omtrent het uitstromen,

waaronder het vroegtijdig laten inschrijven en advies over financiële mogelijkheden.

¹⁰ Rijksoverheid, Actieprogramma Dak- en Thuisloze Jongeren 2019 - 2021. Hierin wordt onder andere het tekort aan passende woonruimte en/of zorg en het plegen van onvoldoende inspanningen op het gebied van voorkomen van dakloosheid benoemd. In het actieprogramma

wordt via vijf actielijnen gewerkt aan de uitgangspunten. Actielijn 4 gaat over Opvang en wonen, waarbij, in lijn met de Nationale Woonagenda, nadrukkelijk aandacht wordt gevraagd voor het lokaal creëren van een voldoende aantal passende en betaalbare woonruimten.

7. Uitstroommogelijkheden op de reguliere woningmarkt

Voor uitstromers uit Beschermd Wonen en Jeugdhulp geldt dat de overgang naar een eigen woning in veel gevallen valt te beschouwen als (opnieuw) een stap naar een zelfstandig leven, met alle bijkomende verantwoordelijkheden en vraagstukken. De kwetsbare uitstromers hebben hierbij vaak behoefte aan ondersteuning en begeleiding. Het passend huisvesten van deze mensen valt of staat met de mogelijkheid om ze op een goede en duurzame manier te ondersteunen in hun dagelijks leven. Deze ondersteuning kan worden geboden vanuit professionals, maar soms ook vanuit het eigen netwerk.

Ook speelt de woonomgeving een belangrijke rol. Vooral voor de zorgdoelgroepen moet een zorgvuldige afweging gemaakt worden als het gaat om de woonlocatie. Alles moet erop gericht zijn de kans op herstel zo groot mogelijk te maken en de kans op terugval te minimaliseren. Denk bijvoorbeeld aan BW-cliënten die baat hebben bij een prikkelarme omgeving of aan jongeren die buiten bereik van verslavingsgevoelige plekken moeten blijven. Een passende woonkwaliteit is afhankelijk van meerdere factoren. Een belangrijke factor is de problematiek waarmee mensen te maken hebben. De problematiek is voor ieder persoon net weer anders en vergt daarom maatwerk per persoon.

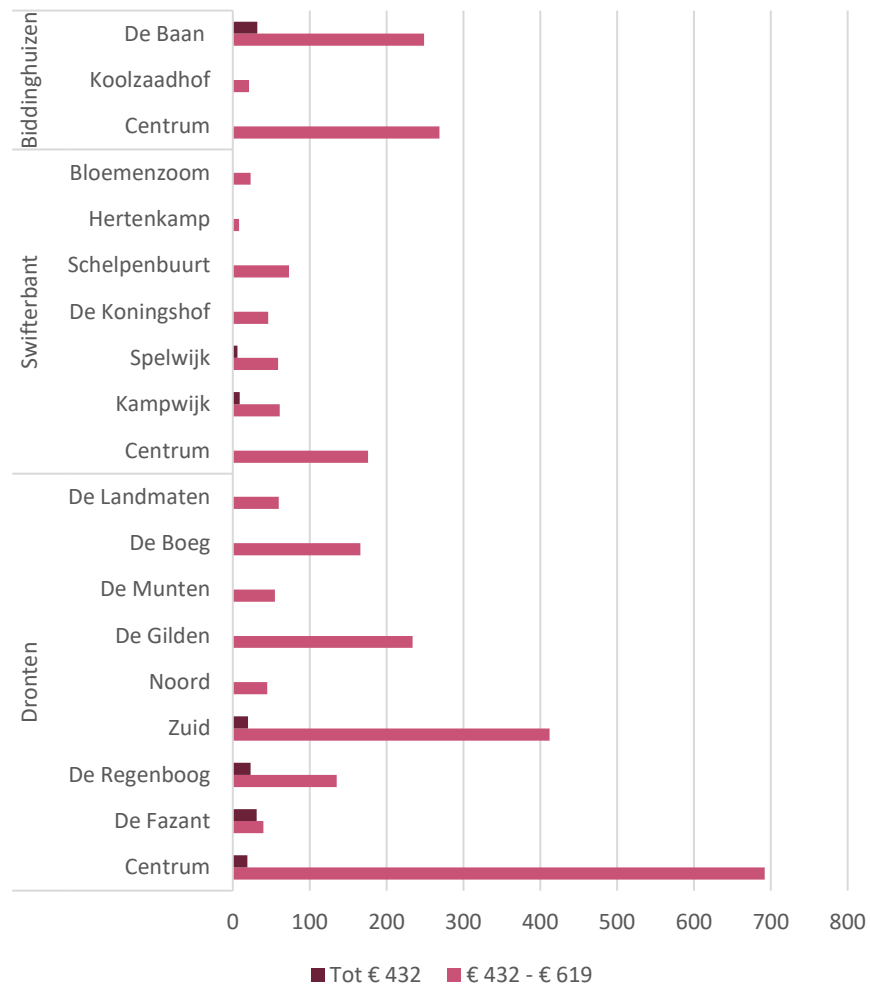
7.1 Geschikte corporatiewoningen

Uitstromers vanuit instellingen hebben behoefte aan goedkope woonruimte. In de gemeente Dronten zijn er 140 goedkope sociale huurwoningen met een huur onder de kwaliteitskortingsgrens (tot € 432) en nog eens 2.825 woningen met een betaalbare huur (€ 432 tot € 619).

In onderstaand figuur wordt inzichtelijk gemaakt in welke wijken de goedkope en betaalbare corporatiewoningen staan.

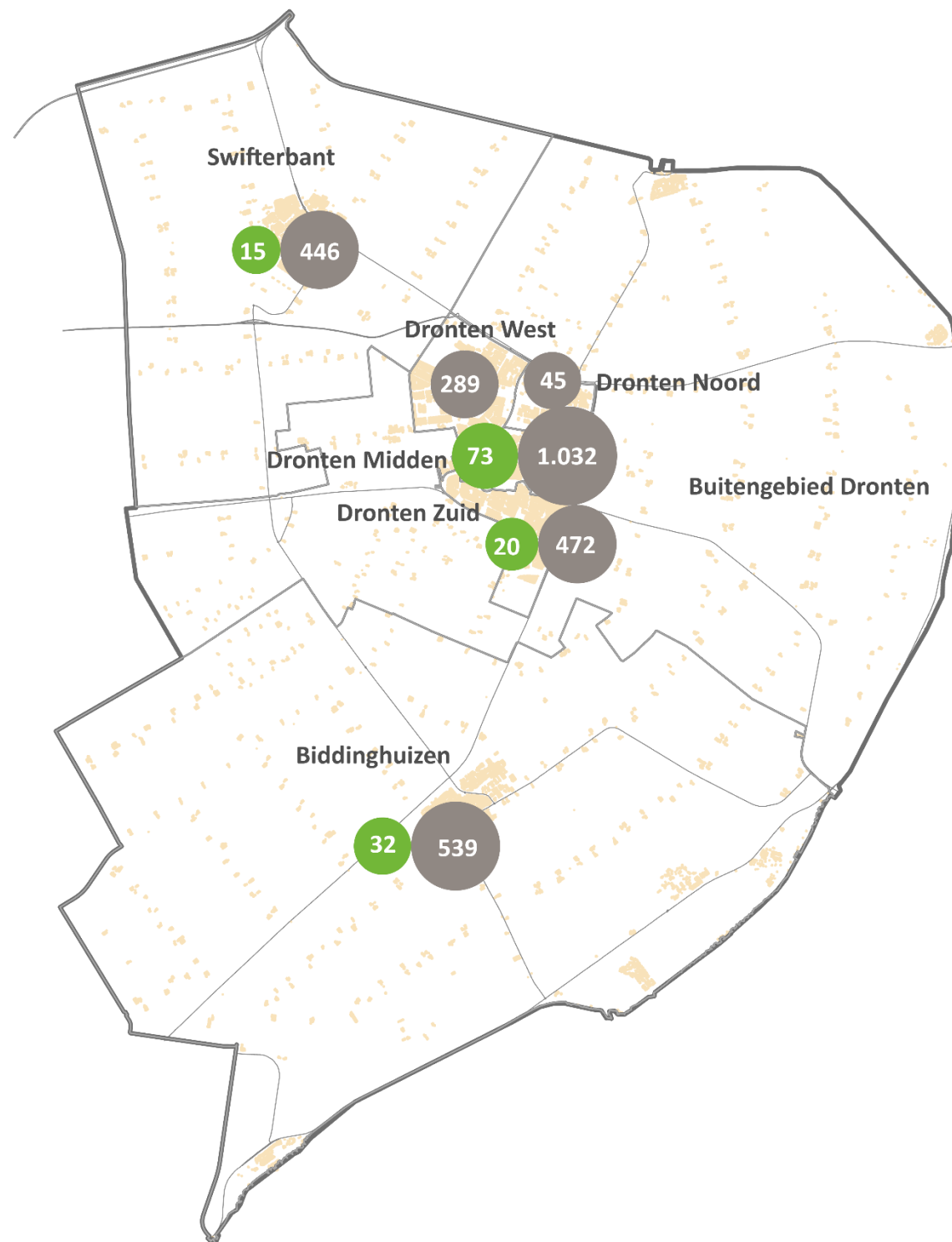
- Het grootste aantal goedkope en betaalbare woningen staan in de kern Dronten, vooral in het centrum en in Zuid. In de kern Biddinghuizen zijn mensen vooral aangewezen op de wijken De Baan en het centrum. Tot slot zien we dat ook in Swifterbant de meeste goedkope en betaalbare woningen in het centrum staan.
- Als we inzoomen op de meest goedkope woningen (tot € 432) zien we dat in Dronten de wijken De Fazant en De Regenboog het grootste aanbod hebben. In Biddinghuizen zijn deze woningen geconcentreerd in de wijk De Baan. Voor Swifterbant staan de meeste van deze woningen in de Kampwijk. De corporatie hebben in de overige wijken bijna geen woningbezit in het goedkoopste segment (tot € 432).
- Uitstromers kunnen goed in verschillende wijken van Dronten terecht. Het centrum is een aangewezen wijk doordat er in totaal het meeste aanbod staat. In Zuid kan men ook terecht voor een goedkope woning. Omdat er minder aanbod van de corporatie staat in de wijken Noord, De Landmaten en De Munten is uitstromen naar deze wijken minder kansrijk. In Swifterbant maakt men de meeste kans in het centrum. Ook in Biddinghuizen is men voornamelijk op het centrum en wijk De Baan aangewezen.

Figuur 7.1: Sociale voorraad van corporatie uitgesplitst naar huurprijsklassen

Bron: Gegevens van woningcorporatie OFW

Gemeente Dronten

Goedkope huurwoningen

Tot €432

€432 - €619

7.2 Mutaties

Om zicht te krijgen op eventuele tekorten volstaat het niet om te kijken naar het aantal aanwezige woningen in een bepaalde prijsklasse; minstens zo belangrijk is het aantal woningen dat op jaarbasis *beschikbaar* komt voor een nieuwe huurder.

- In 2018 werden er in Dronten 32 zelfstandige woningen aangeboden met een goedkope huur (tot aan €432). In de prijsklasse €432 tot €619 kwamen in 2018 224 woningen vrij¹¹.
- Van de doelgroep BW wordt verwacht dat er jaarlijks circa 7 personen kunnen uitstromen. Deze groep uitstromers zou goed terecht kunnen in de goedkope sociale huur. Echter heeft de groep nog concurrentie van de reguliere vraag binnen de sociale huur.

7.3 Druk op de sociale huur

De jaarlijks vrijkomende goedkope huurvoorraad is een segment waar de nodige druk op staat; de meest kwetsbare inwoners van Dronten maken hier namelijk aanspraak op. Deze groep is divers en omvangrijk. Vanuit het wonen met zorg gaat het daarbij voornamelijk om vraag vanuit de volgende doelgroepen:

- De verwachte jaarlijkse uitstroom van jongeren naar begeleid wonen (bijvoorbeeld kamertrainingscentrum of gezinshuis) of zelfstandig wonen bestaat uit circa 15 personen. Hiervan zal een deel doorstromen naar een VG- of BW-plek. Wij verwachten dat er van deze groep jaarlijks een groep van circa 10 jongeren een beroep wil doen op een goedkope huurwoning in een doorstroomconcept (met toezicht/begeleiding). Daarnaast zullen er circa 5 jongeren doorstromen naar een zelfstandige woning zonder begeleiding.

¹¹ Bron: Verhuurgegevens van de corporatie: OFW

- Jongeren krijgen van woningcorporatie OFW korting op de huurprijs van een appartement. Jongeren die per jaar minder verdienen dan €21.625,- (bruto), jonger zijn dan 23 jaar en in een appartement van OFW gaan wonen krijgen een korting op de huurprijs. OFW wil hiermee de kans vergroten dat jongeren een betaalbare woning kunnen huren. Voor jongeren onder 23 jaar is het aanbod vaak beperkt omdat ze alleen huurtoeslag kunnen aanvragen voor woningen met een huurprijs tot maximaal €442,46. De korting van OFW zorgt ervoor dat kwetsbare jongeren meer aanbod hebben waardoor de sociale huur voor hen toegankelijker wordt.
- Van de doelgroep BW wordt verwacht dat er vanaf 2022 jaarlijks circa 25 personen kunnen uitstromen. Van de 25 personen stroomt 30% (7 personen) uit in de gemeente Dronten en stroomt 70% (18 personen) uit naar andere gemeenten in Nederland. Dit beeld zal in de toekomst mogelijk verschuiven door de terugkomst van BW-cliënten die uit de gemeente Dronten afkomstig zijn maar momenteel verblijven in zorginstellingen elders in de regio. Als gevolg van het actieprogramma 'Weer Thuis' zal het percentage BW-cliënten dat binnen de gemeente uitstroomt naar een sociale huurwoning naar verwachting geleidelijk toenemen.
- De totale mogelijke uitstroom vanuit zorginstellingen bestaat uit circa **20 tot 25 personen** die uiteindelijk binnen de gemeente Dronten willen blijven wonen.

Theoretisch gezien zou de groep uitstromers goed terecht kunnen in de goedkope sociale huur. In praktijk zijn de uitstromers vanuit verschillende woonzorgplekken niet de enige groep voor wie de goedkope en betaalbare sociale huur bereikbaar zou moeten zijn. Zo heeft de groep concurrentie van de andere doelgroepen binnen de sociale huur. Denk hierbij aan huishoudens

met lage inkomens en statushouders. De druk op het goedkope en betaalbare segment van de sociale huur wordt tevens groter door een sterkere inzet op extramuraliseren en lokaal uitstromen.

7.4 Beleidsopgave uitstroombmogelijkheden

Let op de spreiding om sociale inclusie te waarborgen

De ongelijke verdeling van de goedkope voorraad over de deelgebieden brengt het risico met zich mee dat kwetsbare groepen onevenredig vaak terecht komen in de wijken waar veel sociale huurwoningen aanwezig zijn. In het kader van dit onderzoek is geen enquête gehouden onder (potentiële) uitstromers om in kaart te brengen in welke wijk zij het liefste zouden willen wonen; wij vernemen echter dat men vaak wil terugverhuizen naar een vertrouwde omgeving, waar het gemakkelijker is om een sociaal netwerk te vormen. Dat kan de wijk van herkomst zijn of dichtbij de huidige woonomgeving. In het faciliteren van de uitstroom is het wenselijk hier aandacht voor te hebben.

Bijlage 1: Aanbodoverzicht

Aanbod voor ouderen

Zorgaanbieder/corporatie	Totaal aantal plekken	Geclusterd wonen met zorg: PG	Geclusterd wonen met zorg: Somatische zorg	Tijdelijke zorg	Geclusterd aanbod met zorg nabij	Geclusterd aanbod voor senioren zonder zorg
OFW (Seniorlabel woningen)	408				185	223
Coloriet	127	81	42	4		
Amado Zorg	23	23				
Geschikte woningen (koop)	2.300					
Totaal	2.858	104	42	4	185	223

Bron: Aanbodinventarisatie Companen. (Niet alle kleine zorgaanbieders hebben hun aanbod doorgegeven)

Geclusterd aanbod voor ouderen

Locatie	Aantal woningen	Woonvorm
Aanleunwoningen (De Regenboog)	109	Geclusterd: Zorg Nabij
De Woonark (De Regenboog)	76	Geclusterd: Zorg Nabij
De Wiekslag (Wijk:De Fazant)	24	Geclusterd: Zonder Zorg
De Boeg	12	Geclusterd: Zonder Zorg
De Werf/Het Tussendek	79	Geclusterd: Zonder Zorg
De Tas Appartementencomplexen	54	Geclusterd: Zonder Zorg
Hofjeswoningen Kampwijk Swifterbant	30	Geclusterd: Zonder Zorg
Hofjeswoningen Centum Swifterbant	24	Geclusterd: Zonder Zorg
Totaal	408	

Bron: OFW

Aanbod voor verstandelijk beperkten

Zorg-Aanbieder	Totaal aantal plekken	Geclusterd aanbod groepswonen/ instellingszorg	Geclusterd aanbod in een 'tussenvorm'	Gespikkeld aanbod begeleid wonen
Triade Vitree	71	71	0	
InteraktContour	15		15	
JP van de Bent	36	36		
Stichting Philadelphia Zorg	14	7	6	1
s Heeren Loo zorggroep	23	1	18	4
Totaal	159	115	39	5

Bron: Aanbodinventarisatie Companen. (Niet alle kleine zorgaanbieders hebben hun aanbod doorgegeven)

Aanbod aan Beschermd Wonen

Zorgaanbieder	Totaal aantal plekken	BW intramuraal (24/7 toezicht en zorg)	BW/BZW + tussenvorm geclusterd (24/7 zorg oproepbaar)	BW/BZW + tussenvorm gespikkeld (24/7 zorg oproepbaar)	Begeleid Zelfstandig Wonen (geplande zorg, maar met mogelijkheid van opschalen)
Triade Vitree	4	4			
Kwintes	28	24	4		
Omega	8	8			
For You begeleiding	8	0	8		
's Heeren Loo	2	2			
Stichting Philadelphia Zorg	1	1			
Totaal	51	39	12		

Bron: Aanbodinventarisatie Companen. (Niet alle kleine zorgaanbieders hebben hun aanbod doorgegeven)

Aanbod aan Jeugdhulp met verblijf

Zorgaanbieder	Totaal aantal plekken	Geclusterd aanbod groepswonen/ Instellingszorg	Geclusterd aanbod in een 'tussenvorm'	Gespikkeld aanbod begeleid wonen	Plekken in een pleeggezin
s Heeren Loo zorggroep	5	5			
Zorgplein Dronten	4	4			
Triade Vitree	78	18	10		50
Totaal	87	27	10		50

Bron: Aanbodinventarisatie Companen. (Niet alle kleine zorgaanbieders hebben hun aanbod doorgegeven)

Overzicht gezinshuizen

Naam	Locatie	Maximaal aantal plekken
Gezinshuis Plenty Place	Arnoldusgulden 18-20, Dronten	5
Gezinshuis E-bode	Roodbeenweg 17, Dronten	10
Gezinshuizen Zorgzaamheid	Plein 1 en 9, Biddinghuizen	14
Gezinshuis Stanvaste	Oeverloper 91-93, Dronten	3
Gezinshuis Hogendorp	De Houtsnip 2, Dronten	2
Totaal		34

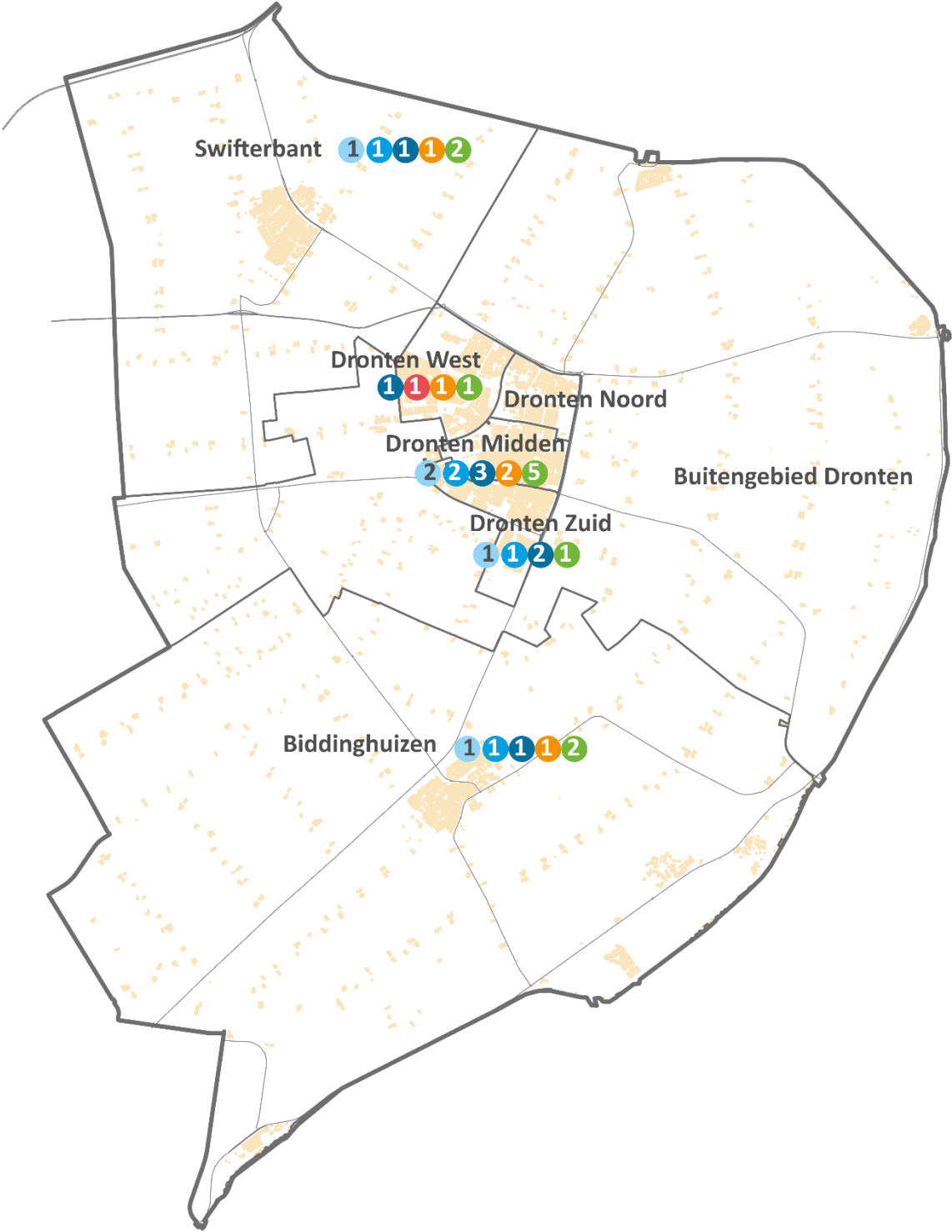
Bron: Gemeente Dronten

Nieuwbouwplannen OFW

Plannen	Soort Vastgoed	Doelgroep	Aantal woningen	Jaar van oplevering
het Palet	EGW / LLW	12 senioren, 12 regulier	24	2021
Lijzijde	appartementen	senioren (55+)	54	2021
MFC Swifterbant	appartementen	22 regulier + 8 zorg	30	2022
Johannes Vermeerstraat	appartementen	13 seniorenwoningen	13	2022
Praktijkschool	appartementen	gemengd wonen	60	2023

De nieuwbouwplannen van OFW zijn gefaseerd meegenomen in de analyse.

Gemeente Dronten

Voorzieningen

- Apotheek
- Huisarts
- Tandarts
- Polikliniek
- Ontmoetingscentrum
- Supermarkt

Bijlage 2: De Doorzonscan

De Doorzonsscan is een beproefd meetinstrument waarmee gemeenten en woningcorporatie op een snelle manier kunnen achterhalen welk deel van de woningvoorraad al geschikt is voor mensen met een functiebeperking en welke woningen met een kleine ingreep geschikt te maken zijn. Iedere woning wordt op basis van een aantal kenmerken van de woningen (bouwjaar, oppervlakte en woningtype) ingedeeld in één van de categoriën. Hieronder staan de kenmerken waaraan woningen moeten voldoen om een specifieke kwalificatie te krijgen.

Geschikte woning

Alle primaire voorzieningen (slaapkamer, woonkamer, toilet, badkamer en keuken) liggen gelijkvloers of zijn zonder traplopen bereikbaar. De woning is geschikt voor bewoners met geringe beperkingen bij het lopen, die als hulpmiddelen eventueel wandelstok of kruk(ken) gebruiken. De woningen voldoen aan tenminste één van de volgende kenmerken:

- woning is aangemerkt als seniorenwoning of nultredenwoning;
- appartementen/(galerij)flats (als deze over een lift beschikken);
- (semi)bungalows, woonboerderijen.

Potentieel geschikte woning

Potentieel geschikte woningen zijn woningen die met relatief beperkte middelen geschikt te maken zijn. Hierbij is te denken aan het installeren van een traplift, of het verlagen of weghalen van drempels. Deze woningen voldoen aan de volgende criteria:

- eengezinswoning, is gebouwd na 1998;

- inhoud¹² bij koopwoning is groter dan 350 m³ en gebouwd na 1965;
- inhoud bij huurwoning is groter dan 300 m³ en gebouwd na 1980;
- geschakelde woning.

Niet-geschikte woning

De overige woningen zijn als niet-geschikt aangemerkt; deze woningen zijn vermoedelijk ook niet (eenvoudig) geschikt te maken.

De beoordeling van de woningvoorraad op geschiktheid op basis van woz-gegevens is een inschatting. Bezoek aan een woning zelf moet uitwijzen of de inschatting ook juist is. Daarnaast geeft de analyse uitsluitend inzicht in de kenmerken van de woning. Het is denkbaar dat ouderen de woning niet meer geschikt vinden omdat bijvoorbeeld het onderhoud van de woning of de tuin teveel wordt, of dat men dichterbij voorzieningen wil wonen; een woning die volgens de analyse 'geschikt' is kan in de beleving van de bewoners dan minder geschikt zijn. Andersom kan het zo zijn dat in een woning die volgens de analyse 'potentieel geschikt' is inmiddels al aanpassingen zijn gedaan (zoals de installatie van een traplift, of de drempels verwijderd). Hier kom je echter alleen achter door de woning daadwerkelijk te bezoeken. Daar wordt in deze analyse geen rekening mee gehouden.

¹² Uit landelijk onderzoek is gebleken dat er een relatie is tussen de inhoud en de potentiële geschiktheid van woningen.

Bijlage 3: Afkortingen en begrippen

- **Ambulantisering (GGZ):** afbouwbeleid van intramurale zorg. Een deel van de GGZ-Cliënten die voorheen zorg met verblijf in een instelling kregen, worden voortaan ambulant begeleid in hun eigen woning.
- **AWBZ:** Algemene wet bijzondere ziektekosten. Is per 1 januari 2015 opgeheven. Langdurig verblijf is sindsdien opgenomen in de Wlz.
- **BW:** Beschermd Wonen (GGZ). Wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij behorend toezicht en begeleiding. Beschermd Wonen is binnen de Wmo 2015 een maatwerkvoorziening. Vóór 1-1-2015 maakte het deel uit van de AWBZ en heette het GGZ-C.
- **Extramuralisering:** het streven om buiten de muren van een zorginstelling gelijkwaardige zorg te bieden, bijvoorbeeld in de eigen woning. Anders dan bij ambulantisering gaat het niet zozeer om individuele cliënten vanuit een instelling in de wijk te laten wonen, maar dat nieuwe cliënten minder snel worden opgenomen in een instelling.
- **GGZ:** Geestelijke gezondheidszorg. Betreft zowel de klinische zorg (Zvw), langdurige zorg (Wlz) als Beschermd Wonen (Wmo).
- **LVB:** Licht verstandelijk beperkt.
- **MPT:** Modulair Pakket Thuis. Verstrekkingvorm Zorg in Natura: een deelverstrekking die kan worden gecombineerd met het PGB.
- **MO:** Maatschappelijke opvang. Tijdelijke huisvesting van kwetsbare mensen, waaronder daklozen, jonge moeders of slachtoffers van huiselijk geweld.
- **PGB:** Persoonsgebonden budget: een verstrekkingvorm in de Wet langdurige zorg en Wmo waarbij de cliënt of diens vertegenwoordiger het budget beheert.
- **Prestatieafspraken:** Afspraken tussen gemeenten, woningcorporatie en huurders-vertegenwoordigers zoals bedoeld in de Woningwet.

- **Scheiden wonen en zorg:** Cliënt betaalt zelf de huur en de kosten voor levensonderhoud ("hotelkosten").
- **VG:** Verstandelijk gehandicapt/beperkt.
- **VPT:** Volledig Pakket Thuis. Verstrekkingvorm Zorg in Natura: een totale verstrekking die thuis kan worden geleverd.
- **Wlz:** Wet Langdurige Zorg.
- **Wmo:** Wet Maatschappelijke Ondersteuning.
- **Zvw:** Zorgverzekeringswet.

Woonvormen

Ouderen

- **Geclusterde woonvormen:** een uiteenlopend palet aan woonvormen, van instellingszorg in groepswoningen tot geclusterde appartementen, hofjes-woningen of zorgboerderijen.
- **Geclusterd wonen zonder zorg (aanwezig):** het aanbod geclusterd wonen zonder zorg kent veel variatie op verschillende vlakken. Variatie in de woonvorm: van hofjes tot flats. Variatie in de omvang van de complexen: van circa 20 tot circa 200 woningen in één complex. Als laatste bestaat er veel variatie in de aanwezigheid van gemeenschappelijke faciliteiten zoals de aanwezigheid van een buitenruimte, recreatieruimte, voorzieningen in de nabijheid, een huismeester of een alarmeringssysteem. Het zijn met name de faciliteiten die een woonplek tot een beschutte woonplek maken.
- **Geclusterd wonen met zorg nabij:** beschutte woonvorm waarbij de bewoner een eigen appartement of studio heeft met voorzieningen, dat zich in de nabijheid van een woonzorgcentrum bevindt. Bewoners kunnen een beroep doen op de medische en sociale voorzieningen van het centrum. De sociale interactie binnen en buiten de cluster staat voorop. De woningen zijn geschikt voor mensen met een lichte of middelzware zorgvraag.

- **Geschikte woning:** woning die geschikt is voor ouderen of andere zorgvragers met een (lichte) lichamelijke beperking. Alle primaire voorzieningen liggen gelijkvloers of zijn zonder traplopen bereikbaar.
- **Hofjeswonen:** geclusterde appartementen of woningen rondom een gemeenschappelijke binnentuin.
- **Reguliere woning:** ‘gewone’, niet-geclusterde woning. Het gaat hierbij zowel om gezinswoningen als om appartementen of studio’s waar ook mensen zonder zorgvraag kunnen wonen.

Beschermd Wonen & verstandelijk beperkten

- **Groepswonen/instellingszorg:** een specifieke vorm van geclusterd wonen, waarbij bewoners een kamer hebben en voorzieningen als keuken en woonkamer delen met andere bewoners. De woningen zijn geschikt voor bewoners met een zwaardere zorgvraag.
- **Geclusterd wonen met of zonder begeleiding:** beschutte woonvorm waarbij de bewoner een eigen appartement of studio heeft met voorzieningen, maar ook met een ontmoetingsruimte in of bij het pand. De woningen zijn geschikt voor bewoners met een zwaardere zorgvraag.
- **Gespikkeld wonen/individueel wonen met begeleiding:** wonen in een reguliere, niet-geclusterde woning die vaak in de nabijheid van een woonvorm staat waarvandaan lichtere zorg en begeleiding geboden kan worden.

Kwetsbare jongeren

- **Kamertrainingscentrum:** een specifieke vorm van geclusterd wonen, waarbij bewoners een kamer hebben en voorzieningen als keuken en woonkamer delen met andere bewoners. De woonvorm is bestemd voor jongeren van 18+ en dient als opmaat richting zelfstandig wonen.

Bijlage 4: Organisatie en bekostiging van langdurige zorg

Wlz, Wmo en Zvw

Sinds de afschaffing van de AWBZ in 2015 kan langdurige zorg en ondersteuning voor volwassenen uit drie zorgwetten geleverd worden:

- Zorg uit de Wet langdurige zorg (Wlz).
- Ondersteuning uit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).
- Wijkverpleging uit de Zorgverzekeringswet (Zvw).

De aard van de zorgbehoefte bepaalt vanuit welke wet iemand zorg krijgt.

De Wet langdurige zorg is bedoeld voor mensen die 'levenslang en levensbreed' ondersteuning nodig hebben, thuis of in een zorginstelling. Wlz-zorg is alleen mogelijk als iemand zorg nodig heeft vanwege een lichamelijke ziekte of beperking, dementie, een verstandelijke beperking of een zintuiglijke beperking, het duidelijk is dat hij of zij blijvend (= levenslang) zorg nodig heeft en iemand permanent toezicht of 24 uur per dag zorg in de nabijheid nodig heeft. Het Zorgkantoor is verantwoordelijk voor deze zorg; cliënten hebben een indicatie nodig van het CIZ om in aanmerking te komen voor Wlz-zorg. Wie niet voldoet aan de voorwaarden voor Wlz-zorg, kan voor ondersteuning een beroep doen op de gemeente (Wmo). Wijkverpleging wordt bekostigd vanuit de Zorgverzekeringswet.

In principe geeft alleen de Wlz toegang tot wonen in een zorginstelling, zoals een verpleeghuis of een instelling voor beperkten¹³. Verhuizen naar een instelling is overigens niet verplicht: als de omstandigheden goed zijn kan Wlz-

¹³ Beschermd Wonen GGZ vormt hierop een uitzondering: dit is 24-uurzorg inclusief verblijf, maar wordt bekostigd door de gemeente (Wmo).

zorg ook thuis geleverd worden. Wmo-ondersteuning en wijkverpleging zijn mogelijk als u thuis of in een kleinschalige woonvorm woont.

Zorgzwaartepakketten

Tot 2015 werden indicaties uitgedrukt in 'zorgzwaartepakketten'. Met de overgang van de AWBZ naar de Wlz is deze term officieel vervangen door de term 'zorgprofiel'; in de praktijk wordt de zorgvraag echter nog vaak uitgedrukt in de oude terminologie. Voor ouderen bestaan binnen de Wlz de volgende zorgprofielen (VV staat voor 'verpleging en verzorging'):

Vroegere ZP	Naam zorgprofiel
ZZP VV 4	VV Beschut wonen met intensieve begeleiding en uitgebreide verzorging
ZZP VV 5	VV Beschermd wonen met intensieve dementiezorg
ZZP VV 6	VV Beschermd wonen met intensieve verzorging en verpleging
ZZP VV 7	VV Beschermd wonen met zeer intensieve zorg vanwege specifieke aandoeningen, met de nadruk op begeleiding
ZZP VV 8	VV Beschermd wonen met zeer intensieve zorg vanwege specifieke aandoeningen, met de nadruk op verzorging/verpleging
ZZP VV 9b	VV Herstelgerichte behandeling met verpleging en verzorging

Voor mensen met een (lichte) verstandelijke beperking gelden de volgende zorgprofielen binnen de Wlz:

Vroegere ZP	Naam zorgprofiel
ZZP VG 3	VG Wonen met begeleiding en verzorging (vanaf 18 jaar; niet voor jeugd)
ZZP VG 4	VG Wonen met begeleiding en intensieve verzorging
ZZP VG 5	VG Wonen met intensieve begeleiding en intensieve verzorging
ZZP VG 6	VG Wonen met intensieve begeleiding, verzorging en gedragsregulering

ZZP VG 7	VG (Besloten) wonen met zeer intensieve begeleiding, verzorging en gedragsregulering
ZZP VG 8	VG Wonen met begeleiding en volledige verzorging en verpleging

Vroegere ZZP	Naam zorgprofiel
ZZP LVG 1	LVG Wonen met enige behandeling en begeleiding
ZZP LVG 2	LVG Wonen met behandeling en begeleiding
ZZP LVG 3	LVG Wonen met intensieve behandeling en begeleiding, kleine groep
ZZP LVG 4	LVG Wonen met zeer intensieve behandeling en begeleiding
ZZP LVG 5	LVG Besloten wonen met zeer intensieve behandeling en begeleiding
ZZP SGLVG 1	LVG Behandeling in een SGLVG behandelcentrum

Voor mensen met een lichamelijke beperking gelden de volgende zorgprofielen binnen de Wlz:

Vroegere ZZP	Naam zorgprofiel
ZZP LG 1	LG Wonen met enige begeleiding en enige verzorging (alleen in 2015)
ZZP LG 2	LG Wonen met begeleiding en enige verzorging
ZZP LG 3	LG Wonen met enige begeleiding en verzorging (alleen in 2015)
ZZP LG 4	LG Wonen met begeleiding en verzorging
ZZP LG 5	LG Wonen met begeleiding en intensieve verzorging
ZZP LG 6	LG Wonen met intensieve begeleiding en intensieve verzorging
ZZP LG 7	LG Wonen met zeer intensieve begeleiding en zeer intensieve verzorging

Voor mensen met een psychiatrisch ziektebeeld die langer dan drie jaar verblijven in een GGZ-instelling voor behandeling gelden de volgende zorgprofielen binnen de Wlz:

Vroegere ZZP	Naam zorgprofiel
ZZP GGZ-B 3	GGZ-B Voortgezet verblijf met intensieve begeleiding
ZZP GGZ-B 4	GGZ-B Voortgezet verblijf met intensieve begeleiding en verzorging

ZZP GGZ-B 5	GGZ-B Voortgezet verblijf met intensieve begeleiding en gedragsregulering
ZZP GGZ-B 6	GGZ-B Voortgezet verblijf met intensieve begeleiding en intensieve verpleging en verzorging
ZZP GGZ-B 7	GGZ-B Beveiligd voortgezet verblijf vanwege extreme gedragsproblematiek met zeer intensieve begeleiding

Beschermd Wonen

Beschermd Wonen (BW) valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Bij BW wordt door de gemeente met vier type beschikkingen gewerkt:

Beschikking	Naam zorgprofiel
Intramuraal	Geclusterde woningen inclusief IBW-woningen (individueel beschermd wonen). Dit zijn satellietwoningen in de buurt van een BW-locatie.
VPT	Volledig Pakket Thuis is beschermde woonzorg bij iemand thuis (24-uur afroepbaar).
Overbruggingszorg	Omvat zowel mensen die nog op een wachtlijst staan voor BW en in de tussentijd overbruggingszorg thuis ontvangen, als mensen die al uitgestroomd zijn en op basis van hun BW-indicatie nog alternatieve zorg ("losse componenten") thuis krijgen.
PGB	Omvat zowel mensen die met hun PGB een plek in een instelling hebben geregeld als mensen die met hun PGB de benodigde zorg thuis regelen.

Bijlage 5: Zorggebruik

Hieronder volgt een overzicht van indicaties voor langdurige zorg van de afgelopen kalenderjaren. Het betreft hier het aantal indicaties per jaar op 1 januari, tenzij anders wordt aangegeven. De gegevens zijn afkomstig van Zorgkantoor Zilveren Kruis (ouderenzorg, verstandelijk beperkten) en de gemeente Dronten (GGZ, Jeugdhulp).

Wlz-Indicaties ouderenzorg naar zorgzwaarte (ZZP) (afgerond op vijftallen)

Wlz-indicatie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
VV01	0	0	0	0	0	0	0
VV02	0	0	0	0	0	0	0
VV03	5	5	0	0	0	0	0
VV04	15	10	15	20	20	20	40
VV05	85	70	70	95	90	110	140
VV06	30	30	35	40	50	55	60
VV07	25	35	35	25	25	20	20
VV08	5	5	0	5	5	0	10
VV09*	0	0	0	0	0	0	0
VV10	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	165	155	155	185	190	205	270

Bron: Zorgkantoor Zilveren Kruis (peildatum: 01-01) (afgerond op vijftallen).

Leveringsvormen VG

	2020
PGB	63
VPT	49
MPT	25

Bron: Zorgkantoor Zilveren Kruis.

Wlz-Indicaties verstandelijk beperkten naar zorgzwaarte (ZZP) (afgerond op vijftallen)

Wlz-indicatie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
VG01	5	5	5	0	0	0	0
VG02	15	10	10	10	10	10	10
VG03	50	60	70	70	65	70	75
VG04	15	20	25	30	30	30	35
VG05	5	10	15	15	20	20	20
VG06	60	65	80	85	90	90	90
VG07	15	15	20	20	25	25	25
VG08	5	5	10	10	10	10	10
(SG)LVG	20	10	5	10	5	5	5
Totaal	190	200	240	250	255	260	265

Bron: Zorgkantoor Zilveren Kruis (peildatum: 01-01) (afgerond op vijftallen).

Beschikkingen Beschermd Wonen

	2018
ZiN	58
PGB	4
Totaal	62

Bron: Significant Onderzoek doelgroep BW.

Beschikkingen Jeugdhulp naar zorgzwaarte

	0 - 4 jaar	5 - 9 jaar	10 - 14 jaar	15 - 16 jaar	17 - 19 jaar
Pleegzorg	16	24	31	7	8
Jeugdhulp met verblijf	2	7	27	31	15
Totaal	18	31	58	38	23

Bron: Gemeente Dronten.

Bijlage 6: Verwerking trends en aannames ouderenzorg & VG

Tijdens heisessies met welzijnsorganisaties, corporatie, zorgaanbieders en zorgkantoor zijn diverse trends en ontwikkelingen in het wonen met zorg voor ouderen besproken. Op basis van deze informatie is er een vertaling opgesteld van de zorgvraag naar de woonvraag. Deze vertaling is tweeledig; één op basis van de huidige situatie (2021) en één met verwachtingen voor de toekomst (2035). De basisvariant ouderenzorg bestaat uit een prognose waarbij de huidige situatie (2021) door is gerekend. De trendvariant ouderenzorg rekent met een geleidelijke trendontwikkeling richting de toekomstige situatie.

Vertaling van zorgvraag naar woonvraag, basisvariant (2021)

Woonvormen voor 65+-ers in 2021	Zorgtrede 1	Zorgtrede 2	Zorgtrede 3	Zorgtrede 4	Zorgtrede 5	Zorgtrede 6 (PG)	Zorgtrede 6 (SOM)
Regulier wonen	96%	96%	94%	76%	70%	10%	10%
Geclusterd wonen (zonder zorg)	3%	3%	4%	12%	15%	10%	10%
Geclusterd wonen (zorg nabij)	1%	1%	2%	12%	15%	5%	5%
Geclusterd wonen (24-uurszorg)	0%	0%	0%	0%	0%	0%	75%
Woonzorg PG	0%	0%	0%	0%	0%	75%	0%

In de trendvariant schuiven de percentages in diverse zorgtredeën tussen de verschillende woonvormen op basis van de trends en ontwikkelingen (zie onderstaande tabel).

Vertaling van zorgvraag naar woonvraag, trendvariant (2035)

Woonvormen voor 65+-ers in 2035	Zorgtrede 1	Zorgtrede 2	Zorgtrede 3	Zorgtrede 4	Zorgtrede 5	Zorgtrede 6 (PG)	Zorgtrede 6 (SOM)
Regulier wonen	94%	94%	90%	73%	60%	10%	10%
Geclusterd wonen (zonder zorg)	4%	4%	6%	13%	20%	12%	12%
Geclusterd wonen (zorg nabij)	2%	2%	4%	14%	20%	10%	10%
Geclusterd wonen (24-uurszorg)	0%	0%	0%	0%	0%	0%	68%
Woonzorg PG	0%	0%	0%	0%	0%	68%	0%

Wij hebben eveneens een aannamesetel opgenomen voor de kwalitatieve vraag van de doelgroep VG; welke cliënten zijn in staat om gespikkeld te kunnen wonen, nu en in 2035? De basisvariant VG bestaat uit een prognose waarbij de huidige situatie (2021) is doorgerekend. De trendvariant VG rekent met een geleidelijke trendontwikkeling richting de toekomstige situatie in het kader van geclusterd en gespikkeld wonen.

Vertaling van zorgvraag naar woonvraag, basisvariant (2021)

Zorgzwaartepakketten	Aandeel geclusterd	Aandeel gespikkeld
SG(LVG)	100%	0%
VG1	50%	50%
VG2	50%	50%
VG3	90%	10%
VG4	100%	0%
VG5	100%	0%
VG6	95%	5%
VG7	100%	0%
VG8	100%	0%

In de trendvariant schuiven de percentages in diverse zorgzwaartepakketten tussen de verschillende woonvormen op basis van de trends en ontwikkelingen (zie onderstaande tabel).

Vertaling van zorgvraag naar woonvraag, trendvariant (2035)

Zorgzwaartepakketten	Aandeel geclusterd	Aandeel gespikkeld
SG(LVG)	85%	15%
VG1	0%	100%
VG2	0%	100%
VG3	85%	15%
VG4	100%	0%
VG5	100%	0%
VG6	90%	10%
VG7	100%	0%
VG8	100%	0%

Bijlage 7: Verdieping geclusterd wonen ouderen

Deze bijlage is toegevoegd om het begrip geclusterd wonen voor ouderen iets duidelijker te formuleren. Op basis van overleg tussen de gemeente Dronten en OFW zijn verschillende definities verder uitgediept. Het aanscherpen van deze definities helpt bij de toekomstige gesprekken die een onderdeel gaan zijn van het vervolgtraject.

RIGO¹⁴ definieert een geclusterde woonvorm voor ouderen als “er sprake is van minimaal vijf zelfstandige wooneenheden met een gemeenschappelijke ontmoetingsruimte waar overwegend ouderen 55+ wonen”. Companen hanteert een omvang van 20 wooneenheden. Hoe groter de omvang van de clustering, hoe meer mogelijkheden er meestal zijn voor voorzieningen. Bij het bespreken van deze indeling blijkt dat de toevoeging zorg niet het onderscheidende criterium kan zijn. Want zorg is op elk woonadres 24 uur per dag planbaar en onplanbaar te organiseren. Het onderscheidende criterium zit veel meer in de mate waarin faciliteiten/service beschikbaar is. En aan de kant van de doelgroep ouderen is de mate van regie over het eigen leven willen en kunnen voeren doorslaggevend voor de keuzes die zij maken. Een oudere met een grote mate van regieverlies en geen compensatie daarvoor in het netwerk zal vaker in een WLZinstelling wonen. Een oudere met weinig regieverlies, zal vaker kiezen voor de eigen woonomgeving en is vaak niet verhuis geneigd. Ook niet als zij zorgbehoevend worden. De nabijheid van faciliteiten van geclusterd wonen kan ideaal zijn en toch maken ouderen er soms geen gebruik van omdat zij alternatieven hebben die aantrekkelijker zijn of omdat zij de faciliteiten als stigmatiserend ervaren; zij zijn immers niet oud/hulpbehoevend, etc. Dit speelt bij sommige ouderen die wonen in de Woonark en die geen gebruik maken van de faciliteiten van de Regenboog. Deze ouderen kiezen er voor om zelf er op uit te gaan en zo in hun behoeften te voorzien.

Niet geclusterde woonvormen kunnen soms erg geschikt zijn voor ouderen met een zorgvraag. Vooral als de woningindeling faciliterend is aan de zorgbehoefte. En als de woonvormen in de nabijheid tot voorzieningen liggen zoals winkels, een bushalte, een ontmoetingsplek dan kan een oudere geen reden voelen om te verhuizen. Ook als de directe omgeving rond de woonvorm toegankelijk, bruikbaar en bereikbaar is dan kan de woning als heel passend worden ervaren door ouderen. In het onderstaande overzicht zijn de belangrijkste criteria uitgewerkt. Dit overzicht kan wellicht worden gebruikt om het bestaande aanbod in kaart te brengen. Hoe vaker een woonvorm scoort op meerdere criteria hoe geschikter voor een zware zorgvraag en een hoge mate van regieverlies.

✓ ¹⁴ www.monitorgeclusterdwoenen.nl

	Niet geclusterd wonen	Geclusterd wonen beperkte faciliteiten	Geclusterd wonen uitgebreide faciliteiten	Wonen instelling	Wlz
1. Gemeenschappelijke ruimte a. Buitenruimte of tuin b. Ontmoetingsmogelijkheden zoals een koffiekamer of zitjes in de gang waarbij initiatief ligt bij bewoners c. Recreatieruimte eventueel te huur voor het vieren van bijv. verjaardagen				✓	
2. Gemeenschappelijke voorziening a. Logeerruimte te huur voor gasten van bewoners b. Ruimte voor pedicure, kapper, fysio, winkeltje, etc				✓	
3. Gemeenschappelijke faciliteiten: bijvoorbeeld a. Huismeester of receptie b. Alarmering in de woning c. Domotica				✓	
4. Organiseren van activiteiten a. Koffie/thee bijeenkomsten b. Dagbesteding c. Maaltijden, samen eten				✓	
5. Gezondheidszorg a. Wijkverpleging planbaar en onplanbaar b. Gebouw gebonden/ instellingsgebonden verpleging en verzorging 24 u per dag c. Huisarts	✓	✓	✓	x	
	vrije keuze	vrije keuze	afspraken maken over een regeling met huisartsen	afspraken maken over een regeling met huisartsen zorg	

